

gemeente Winsum

JAARSTUKKEN

2015

INHOUDSOPGAVE

Leeswijzer

3

JAARVERSLAG

Verantwoording deelprogramma's

Programma 1 Kwaliteit van de woon- en leefomgeving	
Deelprogramma 1.1 Brandweezorg en rampenbestrijding	5
Deelprogramma 1.2 Openbare orde en veiligheid	7
Deelprogramma 1.3 Volkshuisvesting	9
Deelprogramma 1.4 Verkeer en vervoer	13
Deelprogramma 1.5 Milieu	17
Programma 2 Sociale voorzieningen en maatschappelijke dienstverlening	
Deelprogramma 2.1 Cultuur	25
Deelprogramma 2.2 Onderwijs	29
Deelprogramma 2.3 Volksgezondheid	33
Deelprogramma 2.4 Sociale zaken en Werk	37
Deelprogramma 2.5 Maatschappelijke ondersteuning	41
Deelprogramma 2.6 Sport	51
Programma 3 Dorps- en plattelandseconomie	
Deelprogramma 3.1 Economie	57
Deelprogramma 3.2 Toerisme	61
Programma 4 Ruimtelijke structuur	
Deelprogramma 4.1 Grondbeleid	65
Deelprogramma 4.2 Natuur- en groenbeheer	67
Deelprogramma 4.3 Ruimtelijke ordening en inrichting	71
Programma 5 Kwaliteit van bestuur en organisatie	
Deelprogramma 5.1 Communicatie	75
Deelprogramma 5.2 Publiekszaken	77
Deelprogramma 5.3 Openbaar bestuur	81
Programma 6 Financiële kaderstelling	
Deelprogramma 6.1 Belastingen	85
Deelprogramma 6.2 Financiën	89
Algemene dekkingsmiddelen	91
Mutaties op reserves	97

Verantwoording paragrafen

A. Lokale heffingen	103
B. Weerstandsvermogen	109
C. Onderhoud kapitaalgoederen	115
D. Financiering	123
E. Bedrijfsvoering	127
F. Verbonden partijen	135
G. Grondbeleid	139
H. Interbestuurlijk toezicht	143
I. Financiële toelichting sociaal domein (3 decentralisaties)	147

JAARREKENING

Balans	151
Toelichting balans	157
Niet in de balans opgenomen verplichtingen	175
Wet normering topfunctionarissen	177
Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen (SISA)	179

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	185
Overzicht van baten en lasten	191
Toelichting overzicht van baten en lasten	195
Incidentele baten en lasten	203
Controleverklaring	205
Vaststellingsbesluit	211

LEESWIJZER

Voor u liggen de jaarstukken 2015, opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). De opzet is gelijk aan de begroting 2015 en de jaarrekening 2014.

Jaarverslag

Het jaarverslag bestaat uit een twee onderdelen: een jaarverslag van de deelprogramma's en een jaarverslag van de paragrafen.

In het jaarverslag van de deelprogramma's wordt per deelprogramma antwoord gegeven op de drie w-vragen: Wat hebben we bereikt?, Wat hebben we daarvoor gedaan? en Wat heeft het gekost? Per deelprogramma is een specificatie van de lasten en baten gegeven op een bepaald kostensoortenniveau. Afwijkingen op dit geclusterde kostensoortenniveau van meer dan € 20.000 tussen de begroting en de realisatie, zijn per deelprogramma toegelicht. In sommige gevallen ook kleinere verschillen.

Daarnaast bevat het jaarverslag een verantwoording over de verplichte paragrafen. In de paragrafen worden onderwerpen (zoals onderhoud kapitaalgoederen, lokale heffingen en bedrijfsvoering) die verspreid in de jaarstukken staan, gebundeld weergegeven.

Jaarrekening

In de jaarrekening vindt u samenvattende overzichten over de financiële situatie zoals onder andere de balans en de toelichting op de balans. Tevens vindt u hier de controleverklaring en het vaststellingsbesluit.

Voor een uitgebreide toelichting op de totstandkoming van het resultaat en een voorstel voor de bestemming van het resultaat, verwijzen wij u naar het separate raadsvoorstel.

Deelprogramma 1.1 Brandweezorg en rampenbestrijding

Omschrijving van het deelprogramma

Met ingang van 1 januari 2014 is de gemeentelijke brandweer, inclusief haar dagdienst en vrijwillige brandweer, volledig opgegaan in de nieuwe organisatie, de Veiligheidsregio Groningen.

De veiligheidsregio Groningen staat voor de uitvoering van een aantal wettelijke taken, zoals beschreven in de Wet Veiligheidsregio's, aangevuld met bestuurlijke regionale afspraken.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

120 Brandweer en rampenbestrijding

Maatschappelijke effecten

In de jaarlijkse rapportages van de Veiligheidsregio met betrekking tot de begroting en de jaarrekening zullen de prestaties van de Veiligheidsregio en de maatschappelijke effecten daarvan worden verantwoord.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Brandweer en rampenbestrijding	755.916	770.403	745.455	24.948 V
Totaal Lasten	755.916	770.403	745.455	24.948
Baten				
Brandweer en rampenbestrijding	0	0	26.629	26.629 V
Totaal Baten	0	0	26.629	26.629
Brandweer en rampenbestrijding	755.916	770.403	718.826	51.576 V
Saldo deelprogramma	755.916	770.403	718.826	51.576

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Brandweer en rampenbestrijding

25.000   V

De opleidingskosten voor de vrijwillige brandweer worden aan het eind van het jaar, los van de gemeentelijke bijdrage aan de Veiligheidsregio, verrekend. De opleidingskosten zijn afhankelijk van het verloop van vrijwilligers en zijn € 11.000 lager dan de geraamde bijdrage van € 36.000 (voordeel € 11.000).

Door regionalisering van de gemeentelijke rampenbestrijding is geen externe inhuur meer nodig voor de interne organisatie van de rampenbestrijding. Dit bedrag was nog wel geraamd (voordeel € 18.000).

Het restant heeft betrekking op werkplek gerelateerde kosten die we in rekening brengen bij de Veiligheidsregio (nadeel € 4.000).

BATEN

Brandweer en rampenbestrijding

27.000   V

We ontvangen een vergoeding van de Veiligheidsregio Groningen voor de door ons beschikbaar gestelde werkplekken en voor een aantal huisvestingskosten die nog door Winsum worden betaald.

Saldo van het Deelprogramma   52.000   V

Deelprogramma 1.2 Openbare orde en veiligheid

Omschrijving van het deelprogramma

De voorkoming van strafbare feiten die invloed hebben op de orde en rust in de gemeentelijke samenleving. De preventieve zorg voor de handhaving van de openbare orde (OO) ligt primair bij de gemeente, terwijl het repressief optreden met name door de politie zal gebeuren. Daarnaast kunnen ook Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) worden ingezet.

Wettelijk is de gemeente verantwoordelijk voor onder meer:

- de openbare orde (Gemeentewet);
- de gezagvoering over de politie voor wat betreft handhaving van de OO (Politiewet);
- regelmatige afstemming over politiezaken met het Openbaar Ministerie (Politiewet) in het zogeheten driehoeksoverleg.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

140   Openbare orde en veiligheid

Wat willen we bereiken?

- Het gevoel van veiligheid vergroten en overlast verminderen.

Wat hebben we bereikt?

- In 2015 is geen benchmarkonderzoek gedaan naar het veiligheidsgevoel van onze inwoners. Met inzet van en samenwerking met partijen als de politie, de BOA en het Jongerenwerk wordt het veiligheidsgevoel bevorderd en eventuele overlast teruggedrongen.

Wat doen we ervoor?

- Opstellen van een uitvoeringsplan Integrale Veiligheid 2015.
- Dialoog zoeken met jongeren en hun ouders.
- Overleg met jeugd- en jongerenwerk voor preventiemaatregelen.
- Aanscherpen toezicht op uitgaanspubliek.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Najaar 2015 is het Integraal Veiligheidsbeleid 2015-2018 voor de zeven gemeenten van Basisteam Ommelanden-West vastgesteld.
- Onder andere via Jongerenwerk, HALT, politie en BOA is en wordt de dialoog gezocht met jongeren en ouders.
- In 2015 heeft vier keer een integraal jeugdoverleg plaatsgevonden. De politie rijdt in de weekenden met de horeca-auto. Het Jongerenwerk, de politie en de BOA nemen de uitgaanslocaties en vindplaatsen jeugd mee op hun rondes. Jaarlijks vindt het horecaoverleg met ondernemers plaats.
- Elke drie weken vond overleg plaats met de politie en de BOA.

- Inspelen op actualiteiten via:
  - Regulier overleg met de politie;
  - Periodiek driehoeksoverleg;
  - Inzet Boa.
 Speerpunten hierbij zijn vermindering vernielingen en mishandelingen/ vechtpartijen.
- Het driehoeksoverleg van Basisteam Ommelanden-West heeft vier keer plaatsgevonden. De BOA wordt voornamelijk ingezet op de prioriteiten: parkeerverlast, hondenoverlast, jeugdoverlast, Diftar, woonoverlast algemeen, overlast fietsen, overlast jaarwisseling, evenementen. Ook biedt Winsum buurtbemiddeling.

Maatschappelijke effecten

Uit het benchmarkonderzoek Waar staat je gemeente? van juni 2014 blijkt dat het veiligheidsgevoel in de buurt van de inwoners van de gemeente Winsum sinds 2012 is gestegen van een 7,1 naar een 7,4. Er is in 2015 geïnvesteerd in het vergroten van het gevoel van veiligheid en het verminderen van overlast. Er is echter geen nieuw onderzoek onder inwoners gehouden. In 2015 is de BOA voor 245 meldingen overlast ingezet ten opzichte van 226 meldingen in 2014. De BOA heeft in 2015 in totaal 1789 bezoeken afgelegd. In 2014 waren dit 1853 bezoeken.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Openbare orde en veiligheid	275.701	287.021	262.568	24.453 V
Totaal Lasten	275.701	287.021	262.568	24.453
Baten				
Openbare orde en veiligheid	0	2.150	3.114	964 V
Totaal Baten	0	2.150	3.114	964
Openbare orde en veiligheid	275.701	284.871	259.454	25.417 V
Saldo deelprogramma	275.701	284.871	259.454	25.417

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   V = vrld
N = nadl

LASTEN

Openbare orde en veiligheid

24.000   V

In het verleden is een krediet beschikbaar gesteld voor brandveiligheidsmaatregelen. Het krediet is niet volledig besteed. Hierdoor zijn de werkelijke kapitaallasten lager dan geraamd.

BATEN

Overige afwijkingen:

1.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   25.000   V

Deelprogramma 1.3 Volkshuisvesting

Omschrijving van het deelprogramma

Bij de volkshuisvesting gaat het om het realiseren van kwalitatief goede en kwantitatief voldoende woningen die aansluiten bij de behoefte en groei van de gemeente, in de koop- en de huursector.

Bouw- en woningtoezicht en het welstandstoezicht bewaken de bouwkundige en esthetische kwaliteit van de te bouwen woningen.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 820 Woningexploitatie / woningbouw
- 822 Overige volkshuisvesting
- 823 Bouw-/omgevingsvergunningen
- 821 Stads- en dorpsvernieuwing

Wat willen we bereiken?

- Realiseren van de woningbouwtaakstelling.
- Herstructurering.
- Waarborgen van de kwaliteit van de gebouwde omgeving.
- Adequate afstemming bereiken tussen vraag en aanbod op de woningmarkt en doorstroming bevorderen.

Wat hebben we bereikt?

- De woningbouwtaakstelling van 21 woningen is niet gehaald. Er zijn in 2015 geen nieuwbouwwoningen opgeleverd. De aardbevingsproblematiek en de daarmee samengaannde imagoschade en de onduidelijkheid over de aardbevingsbestendige nieuwbouwnormen hebben hier aan bijgedragen.
- W&B heeft verder gewerkt aan plannen van de Wilhelminalaan en Gebroeders Gootjesstraat in Baflo.
- De kwaliteit van de woningen wordt gewaarborgd via toetsing van de omgevingsvergunningaanvraag (bestemmingsplan, beeldkwaliteit, welstand).
- In de regio Groningen-Assen zijn in 2012 afspraken gemaakt over de woningbouwverdeling tussen de gemeenten. Hiermee is de afstemming tussen vraag en aanbod in de regio bevorderd. Daarnaast wordt bij nieuwe ontwikkelingen een woningbehoefteonderzoek uitgevoerd.

Wat doen we ervoor?

- Begeleiden van planvorming voor bestaande inbreidingslocaties en waar mogelijk voor nieuwe locaties.
- Proactieve opstelling bij herstructureringsplannen van derden.
- Begeleiden van de projecten Wilhelminalaan / Gebr. Gootjesstraat in Baflo.
- De samenwerking met Wierden & Borgen voortzetten op basis van de gemaakte prestatieafspraken.
- Toepassen van monumenten- en welstandsbeleid.
- Opstellen nieuw welstandsbeleid
- Daar waar gewenst aan bestemmingsplannen een beeldkwaliteitsplan koppelen.
- Waar nodig de expertise van de erfgoedcommissie inschakelen.
- Randvoorwaarden ontwikkelen waarbinnen ontwikkelingen binnen de zone Centrum-Winsum Oost plaats kunnen vinden.
- Op nieuwbouwlocaties zorgen voor acceptabel groenbeheer bij onbebouwde kavels.
- De bouw van nulrede woningen dan wel levensloopbestendige woningen waar mogelijk stimuleren, via o.a. Woonkeur.
- Het daar waar mogelijk inzetten van het instrument Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO).
- Het daar waar mogelijk inzetten van de gemeentelijke starterslening.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2015 zijn geen plannen ontwikkeld voor nieuwbouwwoningen op nieuwe locaties. Dit komt mede door de aardbevingsproblematiek (imagoschade en te hanteren normen voor aardbevingsbestendig bouwen). Wel is gewerkt aan een stedenbouwkundige uitwerking en een beeldkwaliteitsplan voor Winsum-Oost.
- Uitgevoerd.
- Er is een vooroverleg plan ontvangen voor de Gebr. Gootjesstraat. Dit dient op advies van Libau op een aantal punten aangepast te worden. Het bestemmingsplan zal voor dit plan nog gewijzigd moeten worden.
- Uitgevoerd.
- Uitgevoerd.
- In 2015 is hieraan gewerkt en zal in 2016 gereed komen.
- Uitgevoerd.
- Uitgevoerd.
- Dit wordt meegenomen bij de uitwerking van Winsum-Oost.
- Uitgevoerd.
- Er zijn in 2015 geen nieuwe woningen gebouwd.
- Er is in 2015 verder gesproken over de invulling van de Klieflocatie in Ezinge. Echter heeft dit niet tot een concreet plan geleid.
- Er zijn in 2015 diverse startersleningen verstrekt.

- Op basis van een woningmarktmonitor de marktontwikkelingen volgen en afstemmen met stakeholders, waaronder Wierden en Borgen.
- In het kader van scheiden wonen en zorg de mogelijkheden onderzoeken voor de locaties Winkheem in Winsum en Viskerij in Baflo.
- Er zijn een tweetal onderzoeken naar de woningmarkt uitgevoerd (Dialoogtafel, Regio GRAS). Mede hierdoor en omdat de prestatieafspraken met Wierden en Borgen pas medio 2015 zijn ondertekend, is deze monitor nog niet ontwikkeld.
- In de op te stellen visie wonen en zorg zal de problematiek rondom Winkheem en Viskerij worden meegenomen.

Maatschappelijke effecten

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Woningexploitatie / woningbouw	186.039	164.323	163.153	1.169	V
Stads- en dorpsvernieuwing	80.847	82.388	79.467	2.921	V
Overige volkshuisvesting	622.951	615.350	609.319	6.031	V
Bouw- /omgevingsvergunningen	0	0	1.050	1.050	N
Totaal Lasten	889.837	862.061	852.989	9.072	
Baten					
Woningexploitatie / woningbouw	93.573	71.857	68.148	3.710	N
Overige volkshuisvesting	19.345	15.345	13.452	1.893	N
Bouw- /omgevingsvergunningen	307.375	251.375	188.408	62.966	N
Totaal Baten	420.292	338.577	270.008	-68.569	
Woningexploitatie / woningbouw	92.465	92.465	95.006	2.540	N
Overige volkshuisvesting	603.607	600.006	595.867	4.139	V
Bouw- /omgevingsvergunningen	307.375	251.375	187.358	64.016	N
Stads- en dorpsvernieuwing	80.847	82.388	79.467	2.921	V
Saldo deelprogramma	469.545	523.485	582.981	-59.496	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

BATEN

Omgevingsvergunningen

63.000   N

De opbrengst aan leges voor omgevingsvergunningen is behoorlijk lager uitgevallen dan geraamd. Het aantal vergunningen was zelfs hoger dan in 2014, maar de gemiddelde bouwsom was behoorlijk lager.

Overige afwijkingen:

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

4.000   V

Saldo van het Deelprogramma

59.000   N

Deelprogramma 1.4 Verkeer en vervoer

Omschrijving van het deelprogramma

Verkeer en vervoer is in onze gemeente gericht op zowel het aanleggen, beheren en onderhouden van de fysieke leefomgeving op verkeersgebied als ook het in stand houden en waar mogelijk creëren van een goed functionerend en samenhangend verkeers- en vervoerssysteem in en rond Winsum.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 210 Wegen, straten en verkeersmaatregelen
- 221 Binnenhavens en waterwegen

Wat willen we bereiken?

- Verbetering toegankelijkheid van het perron station Winsum.
- Herinrichting van de Onderdendamsterweg t.b.v. de verkeersveiligheid.
- Verbeteren van de verkeersveiligheid bij scholen.
- Zorg dragen voor een dusdanig beheer van het wegennet dat de veiligheid blijft gewaarborgd.
- Inrichting van de wegen alsmede het instellen van het bijbehorende snelheidsregime volgens het uitvoerend document wegencategorisering.
- Het terugdringen van schade aan bermen en wegen buiten de bebouwde kom.
- De inrichting van De Meeden wordt afgestemd op het gebruik.

Wat hebben we bereikt?

- Behoudens de financiële afwikkeling zijn de werkzaamheden rond het station afgerond. Geprobeerd is om met de aannemer tot overeenstemming te komen. Dit is niet gelukt. Een arbitragezaak zal volgen. Het initiatief hiervoor ligt bij de aannemer.
- ProRail is bezig met planvorming voor een hellingbaan, ter vervanging van de lift. Juni 2016 zal bekend worden of er financiële middelen beschikbaar worden gesteld voor realisatie in 2018. Mocht dit het geval zijn dan is voorfinanciering mogelijk een optie om het proces te versnellen.
- Herinrichting van de Onderdendamsterweg is afgerond. De herinrichting van het terrein rondom Winkelcentrum Obergon volgt in 2016.
- Vanwege ontwikkelingen met betrekking tot de twee Brede Scholen is, in overleg met de schoolbesturen, er voor gekozen om het project grotendeels voorlopig "on hold" te zetten. Alleen bij de school in Garnwerd wordt in 2016 een schoolzone gerealiseerd.
- Wegenonderhoud heeft plaatsgevonden conform het vastgestelde wegenbeheerplan.
- Er zijn gesprekken gevoerd over verdere invoering van 30 km/u zones in dorpen, waarin dit nog niet is ingesteld.
- Daar waar nodig is de bermverharding hersteld, danwel verhard met graskeien.
- Dit wordt meegenomen bij de bredere verkeersvisies die betrekking hebben op de ontwikkeling van de Brede School.

- Het verbeteren van het inzicht in de verkeersbordenstructuur.
- Betere bereikbaarheid van het station Winsum (OV-knooppunt) vanuit het Noorden en het Oosten.
- Goed (handhaafbaar) parkeerbeleid in het centrum van Winsum.
- Het waarborgen van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid van Aduarderzijk.
- Goede veilige fietsverbinding op de routes Garnwerd-Winsum en Rasquert-Den Andel.
- Inventarisatie van de verkeersborden is afgerond. Het vervolgtraject is eerst gericht op communicatie naar de burger, daarna op sanering van de bebording.
- De gemeenteraad heeft besloten de HOV-as niet te realiseren. Wel zal het parkeerterrein bij het station worden uitgebreid. De subsidie vanuit RSP is hierdoor verminderd tot 50% van de (geraamde) kosten van de uitbreiding van het parkeerterrein. Van de Regio Groningen Assen is nog niet bekend hoe hoog de subsidie wordt, nu de scope gewijzigd is.
- Op basis van de beleidsplannen (Detailhandelsvisie, Actieplan Economie, GVVP) in concept bepaald wat de omvang van de blauwe zone wordt, hoe ontheffingen te verlenen, hoe om te gaan met handhaving, etc.
- Behoudens een aantal kleine puntjes die in 2016 worden uitgevoerd is het project afgerond.
- Er is een uitvraag opgesteld voor een onderzoek naar de nut, noodzaak en haalbaarheid van een fietspad tussen Rasquert en Den Andel/Westernieland.

Wat doen we ervoor?

- Prorail blijven stimuleren om de kwetsbaarheid van de huidige lift te verminderen.
- Uitvoering fase 3 (omgeving winkelcentrum Obergon).
- Daar waar nodig worden schoolzones aangelegd.
- Onderhoudsmaatregelen worden afgestemd op het onderhoudsniveau C volgens de CROW-systematiek.
- Actualisering wegenbeheerprogramma 2016-2020.
- Inrichten van de wegen tijdens het regulier onderhoud.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In overleg blijven met ProRail over de kwetsbare situatie van de lift. Dit heeft er toe geleid dat ProRail actief bezig is met planvorming om de lift te vervangen door een hellingbaan.
- Planvorming, onderzoek en voorbereidende werkzaamheden ter realisatie hiervan zijn uitgevoerd. Uitvoering is gepland 2016.
- Vanwege ontwikkelingen met betrekking tot de twee Brede Scholen is, in overleg met de schoolbesturen, er voor gekozen om het project grotendeels voorlopig "on hold" te zetten. Alleen bij de school in Garnwerd wordt in 2016 een schoolzone gerealiseerd.
- In 2015 is een bestek opgesteld voor uitvoering van het wegenbeheerplan 2011-2015. Het werk is uitgevoerd in voorjaar/zomer 2015.
- De voorbereiding voor een nieuw geactualiseerd beheerplan 2016-2020 is opgestart.
- In 2015 zijn geen wegen opnieuw ingericht.

- Instellen snelheidsregiem volgens uitvoerend document wegcategorisering.
- Het aanbrengen van passeerstroken of bermverharding in de vorm van graskeien en verbetering verhardingsconstructie.
- Inventariseren van de verkeersborden en daar waar mogelijk verkeersborden saneren.
- We gaan de bereikbaarheid van het (bus)station verbeteren en de verkeersdruk in de Brake verminderen door de aanleg van de HOV-as en in samenhang hiermee onderzoek doen naar de benodigde parkeercapaciteit.
- We gaan een voorstel doen voor de instelling van een blauwe zone in het centrum van Winsum.
- We gaan infrastructurele maatregelen nemen waarbij de historische beeldkwaliteit blijft behouden en wordt versterkt.
- Onderzoek doen naar de haalbaarheid van een fietspad op de route Garnwerd-Winsum en Rasquert-Den Andel.
- Gelijktijdig met de inventarisatie van de verkeersborden is bekeken wat een logische plaats is voor de aanduiding van 30 km/u-zones.
- In 2015 zijn graskeien aangelegd in Klein Wetsinge en Aduarderzijl.
- Inventarisatie is afgerond en een saneringsplan is opgesteld. Vervolgstappen zijn communicatie en uitvoering bordensanering.
- De gemeenteraad heeft besloten de HOV-as niet te realiseren. Wel zal het parkeerterrein bij het station worden uitgebreid. Subsidiebedragen zullen hierdoor wijzigen.
- Op basis van de beleidsplannen (Detailhandelsvisie, Actieplan Economie, GVVP) is in concept bepaald wat de omvang van de blauwe zone zou moeten worden. Hieraan gerelateerd is het proces van ontheffingsverlening en handhaving.
- Het project herinrichting Aduarderzijl is uitgevoerd.
- Er is een uitvraag opgesteld voor een onderzoek naar de nut, noodzaak en haalbaarheid van een fietspad tussen Rasquert en Den Andel/Westernieland.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	Realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
De gemeente Winsum wil een schakel- en forensengemeente te zijn. Daarom moet de mobiliteit van de inwoners vergroot worden. De gemeente dient een veilig en goed toegankelijke gemeente per fiets, per auto en per openbaar vervoer zijn.					
Aantal schadegevallen als gevolg van slecht/matig onderhoud	goed	hoog		< 5	2
Aantal meldingen bij het "telefonisch meldpunt" met betrekking tot:				215	
- verkeersaspecten	goed	hoog	40	30	33
- wegen	goed	hoog	47	40	48
- openbare verlichting	goed	matig	MOON	90	130
- waterwegen	goed	matig	15	10	10
- straatmeubilair	goed	hoog	35	35	44
- gladheidsbestrijding	goed	matig	8	10	14

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Wegen, straten en verkeersmaatregelen	2.086.945	1.851.498	1.862.827	11.329 N
Binnenhavens en waterwegen	143.575	446.252	511.601	65.350 N
Totaal Lasten	2.230.519	2.297.750	2.374.429	-76.679
Baten				
Wegen, straten en verkeersmaatregelen	5.151	5.151	21.934	16.784 V
Binnenhavens en waterwegen	425	400	298	102 N
Totaal Baten	5.576	5.551	22.232	16.682
Wegen, straten en verkeersmaatregelen	2.081.794	1.846.347	1.840.893	5.454 V
Binnenhavens en waterwegen	143.150	445.852	511.304	65.452 N
Saldo deelprogramma	2.224.943	2.292.199	2.352.196	-59.997

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in € V = vrdl
N = nadl

LASTEN

Binnenhavens en waterwegen

65.000 N

De kosten van het baggeren zijn in 2015 een stuk lager uitgevallen dan geraamd, maar de kosten van de vervanging van de beschoeiing een stuk hoger dan geraamd. Beide afwijkingen worden geëgaliseerd met resp. de reserve baggeren en de reserve onderhoud kunstwerken. Deze mutaties vindt plaats op het onderdeel Reservemutaties.

BATEN

Wegen, straten en verkeersmaatregelen

17.000 V

In het jaar 2015 zijn incidentele bijdragen ontvangen van Wierden en Borgen wegens het herschikken van eigendom van terreinen voor de realisatie van woningbouw aan de Schoolstraat Ezinge en Wilhelminalaan in Baflo. De hieraan verbonden kosten worden meegenomen in het wegenonderhoud.

Overige afwijkingen:

12.000 N

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma 60.000 N

Deelprogramma 1.5 Milieu

Omschrijving van het deelprogramma

Een kwalitatief goede woon- en leefomgeving wordt mede bepaald door een duurzame inrichting van de woon- en leefomgeving. Inwoners van de gemeente Winsum merken dat met name als het gaat om de preventie bij het ontstaan en de afvoer van afvalwater en het huishoudelijk afval. Bedrijven hebben met name te maken met milieuvergunningen en –meldingen en de controle en handhaving daarvan.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 721 Afvalverwijdering en -verwerking
- 722 Riolering
- 723 Milieubeheer
- 725 Baten reinigingsrechten & afvalstoffenheffing
- 726 Baten rioolheffing

Wat willen we bereiken?

Riolering, waterzuivering en waterbeheer

- Een betaalbaar en duurzaam water- en rioleringsbeheer.
- Hergebruik van regenwater en de mogelijkheden voor het scheiden van afvalwater.
- Het voldoen aan de basisinspanning: In de 3e nota op de waterhuishouding (NW3) is vastgelegd dat als onderdeel van een pakket maatregelen om de algemene waterkwaliteit te verbeteren de vuilemissie vanuit rioolstelsels naar het oppervlaktewater met 50% moet worden teruggedrongen. Ook in de vervolgnota NW4 wordt nadrukkelijk aandacht voor gevraagd.
- Een rioleringsstelsel waarbij calamiteiten voorkomen worden en de onderhoudstoestand van de stelsels op een acceptabel niveau gehouden wordt.
- Het voldoen aan de algemene regels van de Waterwet waarmee de directe lozingen van huishoudelijk afvalwater op oppervlaktewater wordt gereguleerd.

Afvalverwijdering en verwerking

- Minder Afval- Beter Gescheiden- Efficiënter Ingezameld.

Wat hebben we bereikt?

- Uitvoering gegeven aan het afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014-2018.
- Afkoppelen schoon verhard oppervlak op plaatsen waar dit mogelijk was.
- In 2015 is het stelsel middels detailaanpassingen verder aangepast aan de eisen gesteld in de wettelijke basisinspanning. Onder andere plaatselijk afkoppelen en daarnaast nog het verhogen van de waterkwaliteit door het opschonen en daarmee het verbeteren van de doorstroming van de watergangen.
- Dankzij de uitvoering van de maatregelen uit het afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV 2014-2018 is het stelsel op een acceptabel niveau gehouden.
- In overleg met het waterschap Noorderzijlvest zal nader onderzocht worden hoe om te gaan met de lozingen van woonboten.
- De hoeveelheid huishoudelijk afval is ten opzichte van 2014 iets omhooggegaan. De hoeveelheid gft daarentegen is gedaald.

Milieuwetgeving

- Adequate vergunningverlening , en voldoen aan de kwaliteitscriteria/Wet VTH.

Duurzaamheid

- Het voeren van een actief klimaatbeleid, gericht op het toepassen en opwekken van duurzame energie.
- Energiebesparing in openbare verlichting.
- Inwoners ondersteunen en adviseren bij keuze voor energiebesparingsmaatregelen en subsidieaanvragen.
- Ondersteuning van het platform Samen Duurzaam en andere relevante initiatieven.
- Zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.
- Behoud Fair Trade status gemeente Winsum.
- Voor auto's die de gemeente aanschafte de milieuaspecten mee laten tellen.
- Een commercieel aardgas vulpunt.
- Oplaadpunten voor elektrische auto's en boten.

- Voor de eigen organisatie wordt een traject ingezet om medewerkers aan de kwaliteitseisen te laten voldoen. In het opdrachtgeverschap met name naar de Omgevingsdienst wordt actief vinger aan de pols gehouden of deze dienst voldoet aan de kwaliteitseisen. De gemeente Winsum is vertegenwoordigd in de werkgroep die een provinciale verordening voor kwaliteitseisen zal opzetten.

- Eind 2015 is klimaatbeleid opgesteld en begin 2016 vastgesteld. De gemeente stelt zich faciliterend op naar diverse burgergroeperingen en spreekt zich uit voor kleinschalige wind en zonneparken.
- Beleid wordt volgens planning uitgevoerd: gedimde LED en pilots met andere vormen van duurzame openbare verlichting.
- Het provinciale Energieloket bevat een Winsumse pagina, waarop voorlichting over duurzame opwekking, energiebesparing, en subsidieregelingen te vinden is. Het project Warm Wonen in Winsum is een project gericht op ondernemers om burgers te ontzorgen bij het toepassen van energiebesparing en -opwekking. Dit project is eind 2015 geëindigd, maar zal door de ondernemers worden voortgezet. de gemeente houdt contact met deze ondernemers.
- Het platform samen duurzaam bestaat niet meer in zijn huidige vorm. Er wordt gezocht naar een andere vorm, voor de ondersteuning van lokale groepen, met meerdere gemeenten.
- In combinatie met onderhoud wordt gekeken naar de mogelijkheid zonnepanelen te plaatsen op gemeentelijke gebouwen.
- 31 augustus 2015 is de fair trade status voor 2 jaar verlengd.
- De gemeentelijke auto's rijden indien mogelijk op groen gas.
- De gemeente werkt mee aan de realisatie van een groengasvulpunt, dat waarschijnlijk halverwege 2016 in werking zal treden.
- Oplaadpunten worden in principe door particulieren en commerciële partijen gerealiseerd. Maar waar wel vraag is, maar deze partijen dat niet kunnen uitvoeren, zal de gemeente faciliteren.

Wat doen we ervoor?

Riolering, waterzuivering en waterbeheer

- Opstellen BRP (Basis Rioleringsplan) voor alle dorpen.
- Uitvoering meerjarig maatregelenplan.
- Uitvoering grondwaterbeheerplan BMWÉ.
- Uitvoering baggerplan.
- Uitvoering geven aan het afvalwater-beleidsplan BMWÉ/NZV 2014-2018.
- Mogelijkheden onderzoeken binnen Duurzaam Bouwen (Winsum-Oost).
- In 2015 zal het stelsel voldoen aan de wettelijk vereiste basisinspanning en het waterkwaliteitsspoor.
- Uitvoering Afvalwaterbeleidsplan BMWÉ/NZV 2014-2018.
- Repareren of vervanging riolering op basis van het actueel maatregelenplan.
- Afronding van het IBA-project in het niet kwetsbare gebied.
- Aansluitpunt aanbieden voor de woonboten in het buitengebied met vaste ligplaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het opstellen van een BRP is in 2015 opgestart en zal in 2016 afgerond worden.
- Op basis van het af te ronden meerjarig maatregelenplan wordt de uitvoering hiervan verder gecontinueerd.
- De uitvoering van het grondwaterbeheerplan middels de aanleg van een grondwater-meetnet is afgerond. Monitoring van de grondwaterstanden vindt jaarlijks plaats.
- Het baggerplan is opgesteld en vastgesteld. In 2016 wordt het eerste deel in uitvoering gebracht en zal in de jaren daarna voortgezet worden. In 2015 is hiervoor een meerjarige aanbesteding geweest, zodat de continuering voor de komende jaren gegarandeerd is.
- In samenwerking met de buurgemeenten is uitvoering gegeven aan het gezamenlijke afvalwaterbeleidsplan BMWÉ/NZV 2014-2018.
- Dit is in het afgelopen jaar niet aan de orde gekomen en zal doorgeschoven worden naar het volgende jaar.
- In 2015 is het stelsel middels detailaanpassingen verder aangepast aan de eisen gesteld in de wettelijke basisinspanning. Onder andere plaatselijk afkoppelen en daarnaast nog het verhogen van de waterkwaliteit door het baggeren en verbeteren van de doorstroming van de watergangen.
- In samenwerking met de buurgemeenten is uitvoering gegeven aan het gezamenlijke afvalwaterbeleidsplan BMWÉ/NZV 2014-2018.
- Op basis van het maatregelplan uit het afvalwaterbeleidsplan BMWÉ/NZV 2014-2018 zijn plaatselijke reparaties uitgevoerd in onder anderen Baflo en Winsum, zodat deze stelsels weer optimaal kunnen functioneren.
- Het IBA project is afgerond.
- De aansluitverplichting hiervan is afhankelijk van de door het Waterschap NoorderZijlvest te stellen eisen van de lozing van deze woonboten op het oppervlakte water. Het waterschap heeft hierin nog geen standpunt ingenomen.

Afvalverwijdering en verwerking

- Voortzetting van diftar op basis van besluit over de diftar-evaluatie eind 2014.
- Optimalisatie van de mogelijkheden voor het aanbieden van gescheiden afvalstromen, zodat burgers zelf goed in de hand hebben hoeveel restafval ze nog aanleveren.
- Communicatie over de inzameling van diverse deelstromen.
- Inzet van handhavingscapaciteit in 2015, onder andere om afvaldumping te voorkomen. Er zal een betere registratie plaats vinden van het diftar gerelateerde zwerfvuil.
- Invoeren definitieve inzamelstructuur voor drankenkartons en kunststofverpakkingen.
- Aanvang van werkzaamheden voor de eindafwerking van de vuilstort in Usquert.
- Op basis van de evaluatie zijn wat aanpassingen doorgevoerd: zo is het tariefplafond opgeheven en is een maximaal tarief voor kwijtschelding opgenomen.
- In navolging van Omrin hanteert Winsum de stelregel: bronscheiding waar het moet, nascheiding waar het kan! In 2015 zijn in Baflo/Rasquert en Sauwerd luierscontainers gerealiseerd.
- Diverse malen is in de Wiekslag en op de website gecommuniceerd over gescheiden afvalinzameling.
- Er wordt nadrukkelijker gehandhaafd op gedumpt afval ten gevolge van diftar, en op het verkeerd aanbieden van afval.
- Drankenkartons worden samen met kunststoffen nagescheiden door Omrin.
- Er wordt nog steeds onderhandeld over de wijze van eindafwerking, maar op het achterste deel van het terrein heeft deze afwerking al wel een aanvang genomen.

Milieuwetgeving

- Procesmatig en zaakgericht werken. Opleidingsniveau van het personeel up to date houden.
- Op basis van de kwaliteitscriteria wordt onderzocht hoe een competentietraject voor medewerkers kan worden ingezet.

Duurzaamheid

- In 2015 wordt een samenhangend klimaatbeleid vastgesteld. Compensatieprogramma's gaswinning voor zover deze betrekking hebben op klimaatbeleid zijn hierin verwerkt.
- Uitvoering van het vervangingsplan voor openbare verlichting o.b.v. energiezuinige verlichting. Ervaringen van het project Openbare Voo/e rlichting worden uitgerold.
- Van 2013 tot en met 2015 wordt middels Warm Wonen Winsum een project uitgevoerd dat gericht is op duurzame maatregelen in de bestaande bouw.
- Begin 2016 is klimaatbeleid vastgesteld. Er zal een uitvoeringsprogramma worden opgesteld met aandacht voor kleinschalige windenergie en zonneparken, maar alleen wanneer daarvoor draagvlak is en op initiatief van de bevolking. Lopende projecten worden uitgevoerd. koppelingen worden gemaakt met het aardbevingsdossier, provinciaal beleid en samenwerking met andere overheden en burgergroepen.
- Het vervangingsplan openbare verlichting wordt volgens planning uitgevoerd.
- Het Project Warm Wonen in Winsum is inmiddels afgesloten maar zal door de betrokken ondernemers worden voortgezet. De gemeente houdt contact met deze ondernemers.

- Het uitvoeringsprogramma vanuit de VNG (Energieakkoord) wordt in uitvoering gebracht.
- Dit platform wordt zowel financieel als ambtelijk ondersteund.
- O.b.v. de ervaringen met de zonnepanelen op het gemeentehuis, de buitendienst en museum Wierdenland worden panelen geplaatst op overige gemeentelijke gebouwen.
- Door de Fair Trade werkgroep en mogelijk de inzet van enkele vrijwilligers.
- Waar mogelijk zullen de auto's van de gemeente verduurzaamd worden.
- In de aanbesteding voor WMO- en leerlingenvervoer wordt zo mogelijk de verplichting opgenomen om op groen gas te rijden.
- Bedrijven en particulieren stimuleren om over te gaan tot de aanschaf van groen gas auto's. De subsidieregeling van de provincie Groningen kan daarbij ondersteunen.
- Behoeftte peilen voor meer laadpalen.
- Het Energieloket Groningen, met een pagina voor de gemeente Winsum, is in juli 2015 live gegaan. Op dit loket kunnen burgers informatie vinden over energiebesparing en opwekking en subsidies. De gemeente neemt deel aan de werkgroep die de uitvoering van het provinciale project begeleidt.
- Het platform samen duurzaam zal worden omgevormd naar een forum waar lokale duurzaamheidsgroepen van verschillende gemeenten elkaar kunnen treffen.
- Toepassing van zonnepanelen wordt bekeken in samenhang met regulier onderhoud.
- De fairtrade titel is verlengd. De kerstpakkettenmarkt van de gemeente is georganiseerd door de wereldwinkel, samen met (onder andere) ondernemers die deel uitmaken van de fairtrade werkgroep.
- De auto's van de gemeente rijden waar mogelijk op groen gas.
- In de aanbesteding van het WMO en doelgroepenvervoer is opgenomen dat er op groen gas moet worden gereden.
- Door de realisatie van een commercieel groen gas vulpunt wordt de bewustwording van burgers verhoogd, en het wordt makkelijker om groen gas te tanken. Daarmee wordt een drempel weggenomen.
- E-laadpalen worden door particulieren of commerciële bedrijven gerealiseerd. Als er wel vraag naar is, maar geen partij die dit kan realiseren, ziet de gemeente een rol voor zichzelf weggelegd.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed baarheid	Streven 2016	Doelstel ling 2015	Realisatie 2015
Herstel en behoud van een gezond milieu, waarbij een duurzame ontwikkeling nagestreefd wordt. Burgers en bedrijven moeten hun verantwoordelijkheid nemen in de zorg voor het milieu.					
Ingezamelde hoeveelheden ¹					
Aantal kg/inw restafval	goed	hoog	147	147	148
Aantal kg/inw gft-afval	goed	hoog	71	116	71
Scheidingsresultaten (deze worden bepaald op basis van sorteerproeven en zijn indicatief). Sinds het LAP II is er alleen een algemene scheidingsdoelstelling.					
Scheidingsdoelstelling LAP, nuttige toepassing.			65%	65%	63%
Kunststoffen	goed	middel- matig	32 kg/aansl	32 kg/aans l	30 kg/aansl
Riolering					
Calamiteiten rioolstelsel	goed	hoog	0	0	1

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Afvalverwijdering en - verwerking	1.153.359	1.233.359	1.360.374	127.015	N
Riolering	1.084.402	1.149.079	1.192.499	43.420	N
Milieubeheer	411.874	414.893	419.610	4.717	N
Totaal Lasten	2.649.635	2.797.331	2.972.483	-175.151	
Baten					
Afvalverwijdering en - verwerking	34.750	114.750	180.398	65.648	V
Riolering	80.606	80.606	81.600	994	V
Milieubeheer	0	2.072	2.072	0	-
Baten rein.rechten & afvalstoffenheffing	1.396.491	1.396.491	1.574.937	178.446	V
Baten rioolheffing	1.240.114	1.240.114	1.235.231	4.883	N
Totaal Baten	2.751.961	2.834.033	3.074.237	240.204	

1 In de afvalnota is gerekend met 20% afname restafval, en 25% afname gft. Dit was een voorzichtige schatting en deze cijfers worden over de eerste helft van 2013 ruim gehaald. Daarom rekenen we hier met 30% afname restafval en 35% afname gft.

Afvalverwijdering en -verwerking	1.118.609	1.118.609	1.179.976	61.367 N
Riolering	1.003.796	1.068.473	1.110.899	42.426 N
Milieubeheer	411.874	412.821	417.538	4.717 N
Baten rein.rechten & afvalstoffenheffing	1.396.491	1.396.491	1.574.937	178.446 V
Baten rioolheffing	1.240.114	1.240.114	1.235.231	4.883 N
Saldo deelprogramma	-102.326	-36.702	-101.755	65.053

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Afvalverwijdering en -verwerking

127.000   N

De hogere kosten worden met name veroorzaakt door de hogere kosten van het inzamelen van het huishoudelijk afval (€ 62.000) en de hogere kosten van het verwerken van kunststoffen (€ 68.000). Verder zijn er bij de verschillende afvalstromen afwijkende kosten tot een bedrag van € 3.000 (positief).

Riolering

43.000   N

Aan de lastenzijde is er sprake van lagere exploitatielasten tot een bedrag van € 124.000. Daarnaast is ook sprake van lager kapitaallasten, wegens een vertraagde uitvoering van het rioleringsplan (voordeel € 20.000). Deze beide voordelen slaan wegens een hogere storting dan geraamd (nadeel € 187.000) in de voorziening vervanging riolering om in een nadeel van € 43.000.

BATEN

Afvalverwijdering en -verwerking

66.000   V

De opbrengst aan vergoeding vanuit het afvalfonds voor de verwerking van met name kunststoffen valt veel hoger uit dan geraamd (voordeel € 66.000).

Baten reinigingsrechten & afvalstoffenheffing

178.000   V

Na de eerste evaluatie in 2014 van DifTar zijn de tarieven voor zowel de ledigingen als de prijs per aangeboden kilo behoorlijk gestegen. Dit heeft geresulteerd in een fors hogere opbrengst (voordeel € 178.000). In dit bedrag is ook nog een bedrag van € 26.000 (nadeel) meegenomen wegens verminderingen 2014 wegens een gehanteerd maximum te betalen bedrag van € 295,- per huishouden die in 2015 zijn verrekend. Voor een groot deel wordt deze hoge opbrengst gecompenseerd door ook hogere kosten. Het resterende saldo wordt gestort in de egalisatiereserve vuilverwerking.

Overige afwijkingen:

9.000   N

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

65.000   V

Deelprogramma 2.1 Cultuur

Omschrijving van het deelprogramma

Naast de subsidiëring van de openbare bibliotheek vallen het kunst en cultuurbeleid, oudheidkunde en musea en cultureel erfgoed onder dit programma evenals het vormings- en ontwikkelingswerk. Kunst en cultuur behelst voornamelijk de amateurkunst (muziek, theater, dans, cultuurhistorie e.d.).

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 510 Openbaar bibliotheekwerk
- 511 Vormings- en ontwikkelingswerk
- 540 Kunst
- 541 Musea

Wat willen we bereiken?

- Stimulering van een rijk en gevarieerd cultuurbezit en cultureel leven, waarbij we wel meer en meer uitgaan van de zelfredzaamheid en initiatiefrijkheid van instellingen en burgers.
- Een bereikbare bibliotheekvoorziening (digitaal of fysiek) voor iedere inwoner.
- Voor de jeugd (0-12 jaar) een fysieke bibliotheekvoorziening nabij.
- Stichting Kinderboek Cultuurbezit verhuist naar Kerkpad 2.
- Bewaken van de cultuurhistorische waarden in de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

- Het cultuurbezit en het culturele leven wordt gestimuleerd. Datgene wat wij in 2015 hebben bereikt is te lezen in de volgende punten:
- In 2015 is de vestiging Winsum vernieuwd en zijn er twee afhaalpunten gerealiseerd en zijn er twee in oprichting, realisatie 2016. De gemeente Winsum heeft een hoge lidmaatschapsgraad: 30,52%. Gemeente Winsum staat hiermee op de 3e plaats van alle Groninger Gemeenten. Er zijn veel vrijwilligers (17) actief in de vestiging. De vestiging Winsum staat op de 3^e plaats van de 42 bibliotheken in de provincie Groningen qua uitleenfrequentie.
- Er zijn in 2015 10 bibliotheken op school geopend. 1 volgt in 2016.
- Verbouwing van Kerkpad 2 is gestart. Opening nieuwe museum gepland in mei 2016.
- Samen met de erfgoedcommissie is het cultuurhistorisch erfgoed geïnventariseerd. Wordt opgenomen in de Erfgoednota, begin 2016.

Wat doen we ervoor?

- De subsidie voor culturele organisaties richten op stimulering van deelname door kinderen en jongeren aan kunst en cultuur. De gemeente heeft daarbij een stimulerende en faciliterende rol.
- Uitwerking met Biblionet van de bibliotheekvisie:

- verdere ontwikkeling van de centrumbibliotheek in Winsum (retailconcept)

- uitwerking en realisatie van bibliotheken op school waar haalbaar en mogelijk;

- een notitie over de toekomst van de voorziening bibliotheek in Baflo;

- De verdere ontwikkeling van de digitale bibliotheek.

- Biblionet samen met het basisonderwijs het concept "Bibliotheek op school" verder laten uitwerken afgestemd op de situatie op de school / in het betreffende dorp.
- Faciliteren van Stichting Kinderboek Cultuurbezit.
- Cofinanciering van € 50.000.
- Overdragen van het pand Kerkpad 2 te Winsum (de voormalige aula).
- Het opstellen van een cultuurhistorische waardenkaart voor het gehele grondgebied van de gemeente.
- Het opstellen van erfgoedbeleid d.m.v. actualisatie van de concept-erfgoednota 2008.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De structurele subsidies zijn verleend, daarnaast zijn er ook enkele incidentele subsidies verleend voor culturele activiteiten/projecten.
- De bibliotheekvestiging in Winsum is vernieuwd volgens het retailconcept.

De bibliotheken op school zijn op één na gerealiseerd. De laatste zal geopend worden in 2016.

In de kadernota 2015 is door de raad vastgesteld dat er € 30.000,- bezuinigd moet worden. Het eerder genomen besluit dat de bibliotheekvestiging Baflo dicht gaat is financieel geconcretiseerd door in de meerjarenraming de subsidie aan Biblionet te verlagen met €30.000,-. De bibliotheekvestiging in Baflo zal sluiten wanneer de Brede School in Baflo wordt geopend.

De ontwikkeling van de digitale bibliotheek is een verantwoordelijkheid van de Koninklijke bibliotheek.

- Biblionet is uitvoerende partij en maakt afspraken met het onderwijs.
- Begeleiding geboden bij nieuw pand en bouwplannen. Opening museum gepland in mei 2016.
- Voltooid.
- Voltooid.
- Afgerond in 2015.
- Nagenoeg afgerond; Erfgoednota wordt aangeboden aan portefeuillehouder in februari 2016.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	Realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Het stimuleren van de deelname van kinderen en jongeren aan diverse uitingsvormen van kunst en cultuur, zoals theater, amateurkunst, literatuur, cultuurhistorie, muziek, beeldende kunst.					
Aantal lidmaatschappen bibliotheek volwassenen	goed	middel	1960	2.100	1941
Aantal lidmaatschappen bibliotheek jeugd tot 18	goed	middel	2167	2.150	2.206
Aantal bezoekers website bibliotheek	goed	middel	16.887	16.500	18.946
Fysieke bezoekers vestigingen Winsum en Baflo	goed	middel	55.670	70.000	64.552
Aantal leerlingen < 18 jaar gesubsidieerde muziekkorpsen	goed	middel	136	130	123
Aantal leerlingen muziekschool Noord Akkoord < 18 jaar	goed	middel	42	55	56
Aantal leerlingen < 18 jaar gesubsidieerde toneelverenigingen	goed	middel	57	55	51
Aantal bezoekers museum Wierdenland Volwassenen + kinderen tot 18 jaar	goed	middel	10735	7500	12.007

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Openbaar bibliotheekwerk	317.170	358.320	358.133	187	V
Vormings- en ontwikkelinaswerk	12.331	17.261	17.208	53	V
Kunst	60.654	67.021	59.028	7.993	V
Musea	175.698	233.775	188.910	44.864	V
Totaal Lasten	565.853	676.376	623.278	53.098	
Baten					
Openbaar bibliotheekwerk	25.242	25.242	25.242	0	N
Kunst	0	0	0	0	-
Musea	59.052	57.227	72.228	15.001	V
Totaal Baten	84.294	82.469	97.470	15.001	
Openbaar bibliotheekwerk	291.928	333.078	332.891	187	V
Vormings- en ontwikkelingswerk	12.331	17.261	17.208	53	V
Kunst	60.654	67.021	59.028	7.993	V
Musea	116.646	176.547	116.682	59.866	V
Saldo deelprogramma	481.559	593.907	525.808	68.098	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Musea

45.000

V

Een bedrag van € 49.600 is bestemd voor het opstellen van een welstand- en erfgoednota maar is niet besteed. Voorgesteld wordt het bedrag weer beschikbaar te stellen in 2016. Het overige verschil wordt veroorzaakt door kleine afwijkingen.

BATEN

Musea

15.000

V

De hogere inkomsten bestaan uit hogere huurinkomsten door verrekening met lagere energielasten en een onttrekking aan de voorziening onderhoud gebouwen in verband met hogere uitgaven dan in de begroting opgenomen gemiddelde kosten.

Overige afwijkingen:

8.000

V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

68.000

V

Deelprogramma 2.2 Onderwijs

Omschrijving van het deelprogramma

Goed onderwijs is één van de sleutels tot maatschappelijk succes.

Dit programma geeft aan hoe wij deze zorg inhoudelijk gestalte geven op grond van de wettelijke taken en de geformuleerde beleidsuitgangspunten en hoe de randvoorwaarden (huisvesting) zo goed mogelijk kunnen worden gecreëerd.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 420 Basisonderwijs excl. huisvesting
- 421 Basisonderwijs: huisvesting
- 441 Voortgezet onderwijs: huisvesting
- 480 Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs
- 650 Kinderdagopvang

Wat willen we bereiken?

- Een Brede school in Baflo ontwikkelen.
- Een Brede school in Winsum ontwikkelen.
- Een goede lokale en provinciale samenwerking tussen onderwijs en (jeugd)zorg.
- Harmoniseren peuterspeelzaalwerk en kinderopvang.
- Gevolgen van de overheveling van taken/budgetten onderhoud scholen vastleggen.

Wat hebben we bereikt?

- De raad heeft op 19 april besloten krediet voor de nieuwbouw brede school beschikbaar te stellen.
- In Winsum is een vervolgonderzoek gestart naar of een combinatie tussen zorg voor ouderen en basisonderwijs mogelijk is op het terrein van de Twaalf Hoven. Gemeente, schoolbesturen en De Hoven zijn daarover met elkaar in gesprek.
- Samenwerking is structureel onderdeel in de ketenzorg.
- In 2016 zijn voorbereidingsgesprekken met peuterspeelzaal en kinderopvang gevoerd. In 2017 zal harmonisatie plaatsvinden.

Op 1 januari 2015 is er een wetswijziging geweest waarbij de verantwoordelijkheid + de financiële geldstroom voor het buitenonderhoud en gebouwaanpassingen Primair Onderwijs (PO) is overgegaan van gemeenten naar schoolbesturen. Vanaf deze datum zijn schoolbesturen in het PO volledig verantwoordelijk voor het buitenonderhoud en de aanpassingen van schoolgebouwen. Deze overheveling is gepaard gegaan met een korting op het gemeentefonds.

Wat doen we ervoor?

- Samen met de schoolbesturen willen we toewerken naar realisatie van een Brede school in Baflo.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De samenwerking met schoolbesturen om in Baflo een brede school te realiseren is constructief gebleken. Partijen staan positief t.o.v. de komst ervan.

- Samen met de schoolbesturen onderzoeken of een geïntegreerde kindvoorziening / een brede school in Winsum haalbaar is.
- De BMWG-gemeenten stemmen met de Lokale schoolbesturen af over Passend Onderwijs en Jeugdzorg. Ook op Provinciaal niveau wordt afstemming gezocht met de samenwerkingsverbanden VO en PO.
- Peuter(speelzaal)werk opnieuw aanbesteden.
- Een nieuwe Verordening Onderwijshuisvesting opstellen.
- De samenwerking met schoolbesturen om in Winsum een brede school te realiseren is constructief gebleken. Twee schoolbesturen (VCPO en L&E) zien hiertoe mogelijkheden.
- Afstemming hierover is gaande.
- Het bestaande contract voor dienstverlening uitvoering peuterspeelzaalwerk Kids2b is met een jaar verlengd. In 2017 vindt harmonisatie kinderopvang en peuterspeelzaalwerk plaats. Daarna zal een nieuwe aanbestedingsprocedure volgen.
- Er is een nieuwe verordening Onderwijshuisvesting vastgesteld.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	Realisatie 2014/ 2015	streven 2014/ 2015	realisatie 2013/ 2014
VVE- BEREIK kinderen/peuters met een taal- en ontwikkelingsachterstand in de voorschoolse periode					
Bereikt aantal VVE – peuters in Winsum	goed	middel		16	nog niet bekend

De maximale capaciteit van de VVE-klas is 16. Dit wordt jaarlijks gehaald.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Basisonderwijs excl. huisvesting	155.643	155.733	141.455	14.278	V
Basisonderwijs: huisvesting	605.622	961.332	1.052.569	91.236	N
Voortgezet onderwijs: huisvesting	40.720	40.720	41.955	1.235	N
Gem.schapp. baten en lasten onderwijs	556.196	598.196	490.537	107.659	V
Kinderdagopvang	316.455	197.588	242.170	44.583	N
Totaal Lasten	1.674.635	1.953.569	1.968.686	-15.117	
Baten					
Gem.schapp. baten en lasten onderwijs	15.909	15.909	15.955	46	V
Kinderdagopvang	0	0	12.621	12.620	V
Totaal Baten	15.910	15.910	28.576	12.666	
Basisonderwijs excl. huisvesting	155.643	155.733	141.455	14.278	V
Basisonderwijs: huisvesting	605.622	961.332	1.052.569	91.236	N
Voortgezet onderwijs: huisvesting	40.720	40.720	41.955	1.235	N
Gem.schapp. baten en lasten onderwijs	540.286	582.286	474.582	107.705	V
Kinderdagopvang	316.454	197.587	229.549	31.962	N
Saldo deelprogramma	1.658.725	1.937.659	1.940.110	-2.451	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Basisonderwijs: huisvesting

91.000   N

Het nadeel op de onderwijshuisvesting betreft kapitaallasten en het is een saldo van twee invloeden. Er is sprake van een voordeel van € 38.000 omdat er de werkelijke investeringen iets achter lopen bij de ramingen. De afschrijvingstermijnen van de voorbereidingskredieten van de beide brede scholen zijn kort en daarom hoog. Het nadeel van € 129.000 is ontstaan door de onttrekking aan het onderwijs van de school in Den Andel. Het gebouw is getaxeerd en is tegen de getaxeerde waarde aan het onderwijs onttrokken. Er resteerde een boekwaarde van € 129.000 van De Holm en dit bedrag is ineens afgewaardeerd. Dit bedrag is overigens verrekend met de mutaties van de reserve onderwijs-huisvestingsvoorzieningen.

Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs

108.000   V

Het voordeel bestaat voor € 95.000 uit lagere kosten voor leerlingenvervoer door afname (o.a. door verhuizing) van het aantal leerlingen dat hiervan gebruikt maakt. Daarnaast zijn de kosten voor schoolbegeleiding lager doordat de subsidie lager is vastgesteld.

Kinderdagopvang

32.000   N

In de 2e bestuursrapportage 2015 is een voordeel meegenomen van € 89.000 voor de afrekening van het peuterspeelzaalwerk van de afgelopen jaren. Na definitieve afrekening blijkt het voordeel € 67.000 te zijn waardoor er nu een nadeel is ontstaan van € 32.000. Daarnaast zijn de kosten voor gebouwenonderhoud hoger dan de geraamde gemiddelde kosten. Deze hogere kosten worden geëgaliseerd door een onttrekking aan de voorziening gebouwenonderhoud. Beide mutaties zijn per saldo opgenomen.

Overige afwijkingen:

13.000   N

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

2.000   N

Deelprogramma 2.3 Volksgezondheid

Omschrijving van het deelprogramma

Tot het deelprogramma volksgezondheid behoren die onderdelen van de gezondheidszorg en het openbaar bestuur die zich richten op ziektepreventie, de bescherming en bevordering van de gezondheid van de gehele bevolking of van groepen binnen de bevolking, waaronder ook de jeugdgezondheidszorg voor 0-4 jarigen (consultatiebureau). De jeugdzorg in brede zin valt onder het deelprogramma 2.5. Maatschappelijke ondersteuning.

Onder dit deelprogramma valt ook het beleid ten aanzien van begraven en begraafplaatsen.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 714 Openbare gezondheidszorg
- 715 CJG-jeugdgezondheidszorg
- 1716 Centra Jeugd en Gezin (onderdeel WMO)
- 724 Lijkbezorging
- 732 Baten begraafplaatsrechten

Wat willen we bereiken?

- Zorg dragen voor optimale voorwaarden voor het maken van gezondheidsbevorderende keuzes.

Wat hebben we bereikt?

- Door middel van de buurtsportcoach zijn kwetsbare doelgroepen bereikt. Daarnaast zijn sportverenigingen ondersteund om meer Winsumers aan het bewegen te krijgen.

Wat doen we ervoor?

- Lokaal gezondheidsbeleid uitwerken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met nieuwe taken voortvloeiend uit de Wmo 2015 en de jeugdwet is het accent komen te liggen op het ontwikkelen van kwalitatief goede basisondersteuning. Daarbij is ook aandacht voor gezond opgroeien. Daarnaast heeft de buurtsportcoach een bijdrage geleverd aan het gezondheidsbeleid.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed baarheid	Realisatie 2015	Doelstelling 2014	Realisatie 2014
Het bieden van een samenhangend pakket voor de zorg voor jongere kinderen en hun ouders.					
Opkomstpercentage bij consultatiebureau	Goed	Middel	Niet beschikbaar, jaarrapportage komt later.	95%	100%

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Centra Jeugd en Gezin (onderdeel WMO)	0	0	0	0	-
Openbare gezondheidszorg	300.897	292.740	226.738	66.002	V
CJG-jeugdgezondheidszorg	323.213	323.213	318.090	5.123	V
Lijkbezorging	330.801	334.871	419.983	85.112	N
Totaal Lasten	954.910	950.823	964.811	-13.988	
Baten					
Centra Jeugd en Gezin (onderdeel WMO)	0	0	0	0	-
CJG-jeugdgezondheidszorg	0	0	0	0	-
Lijkbezorging	405	405	27.673	27.268	V
Baten begraafplaatsrechten	174.456	109.456	116.201	6.745	V
Totaal Baten	174.861	109.861	143.874	34.013	
Openbare gezondheidszorg	300.897	292.740	226.738	66.002	V
CJG-jeugdgezondheidszorg	323.213	323.213	318.090	5.123	V
Centra Jeugd en Gezin (onderdeel WMO)	0	0	0	0	N
Lijkbezorging	330.396	334.466	392.310	57.844	N
Baten begraafplaatsrechten	174.456	109.456	116.201	6.745	V
Saldo deelprogramma	780.050	840.962	820.937	20.026	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Openbare gezondheidszorg

66.000   V

De kapitaallasten zijn lager dan geraamd door investeringsachterstanden op het gebied van legionellabestrijding.

Lijkbezorging

85.000   N

De uitgaven aan onderhoud van de begraafplaatsen zijn hoger dan geraamd. Deze hogere uitgaven worden gedekt door een onttrekking aan de voorziening onderhoud gebouwen (€ 27.000, zie baten).

Er is gebruik gemaakt van extra inhuur om de werkdruk te ontlasten en achterstanden weg te werken. De extra middelen die hiervoor beschikbaar zijn gesteld zijn geraamd onder dpr 4.2 bij openbaar groen (totaal € 65.000). Hierdoor is bij dit deelprogramma een overschrijding ontstaan van € 49.000. Daarnaast diverse kleinere afwijkingen en hogere kosten voor materiaal (nadeel € 9.000).

BATEN

Lijkbezorging

27.000   V

Dit bedrag wordt onttrokken aan de voorziening onderhoud gebouwen ter dekking van de hogere uitgaven voor het onderhoud van de begraafplaatsen.

Overige afwijkingen:

12.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   20.000   V

Deelprogramma 2.4 Sociale zaken en werk

Omschrijving van het deelprogramma

Met de uitvoering van sociaal beleid begeleiden we werkzoekenden en uitkeringsgerechtigden naar de arbeidsmarkt, zodat ze zelfstandig en onafhankelijk van de overheid in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien.

Voor inwoners die dat niet kunnen, zorgen we voor een financieel vangnet en maatschappelijke ondersteuning om zelfredzaamheid en actief meedoen in onze samenleving te stimuleren. Binnen dit programma valt ook de inburgering van nieuwkomers.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 610 Bijstandsverlening en inkomensvoorz.
- 611 Sociale werkvoorziening
- 623 Participatiebudget
- 614 Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid
- 621 Vreemdelingen

Wij verwijzen u voor het jaarverslag van dit programma naar het jaarverslag van Sociale zaken welke als een bijlage bij dit jaarverslag is gevoegd.

Maatschappelijke effecten

	Winsum	Winsum	Winsum
	Realisatie 2014	Streven 2015	Realisatie 2015
Effect-indicatoren			
Groei uitkeringenbestand	13 %	10 %	%
Clënten die bemiddelbaar zijn i.h.k.v. Participatiewet	27,5 %	30 %	30 %
Prestatie-indicaoren			
Doorlooptijd aanvraag-toekenning	2 weken	2 weken	10 werkdgn
Doorlooptijd aanvraag-traject	2 weken	2 weken	10 werkdgn
Inzet werk- leerinstrumenten	27,5 %	55 %	55 %
Kengetallen			
Clënten in de WWB	286	290	284
Plaatsingen vanuit WWB-uitkering in regulier werk		46	54
Bijz. bijstand chronisch zieken en gehandicapten	p.m.	p.m.	189
Toekenningen participatiefonds		195	180
Toekenningen stimuleringsfonds			0
Toekenningen langdurigheidstoeslag	p.m.	p.m.	95
Toekenningen computerregeling		10	2
Tegemoetkoming scholieren VO		20	16
Clënten in schuldhulpverlening			
- nieuwe zaak SHV			9
- budgetbeheerregeling		70	48
- crisissituaties		10	3
- spreekuurbezoek		80	64
- afgifte WSNP-verklaringen		7	7
- budgetcoaching			2
- deelname OGGZ-overleg		8	6

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Bijstandsverlening en inkomensvoorz.	4.158.333	4.895.875	4.669.959	225.915	V
Sociale werkvoorziening	2.179.810	2.136.447	2.136.181	266	V
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	531.002	487.002	414.274	72.728	V
Vreemdelingen	18.629	33.629	32.379	1.250	V
Participatiebudget	393.529	594.606	621.785	27.179	N
Totaal Lasten	7.281.303	8.147.559	7.874.578	272.981	
Baten					
Bijstandsverlening en inkomensvoorz.	3.378.770	3.883.030	3.664.541	218.489	N
Sociale werkvoorziening	0	0	2.100	2.100	V
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	0	0	3.030	3.030	V
Vreemdelingen	0	15.000	15.000	0	-
Participatiebudget	0	87.103	104.107	17.004	V
Totaal Baten	3.378.770	3.985.133	3.788.778	-196.355	
Bijstandsverlening en inkomensvoorz.	779.563	1.012.845	1.005.419	7.426	V
Sociale werkvoorziening	2.179.810	2.136.447	2.134.081	2.366	V
Participatiebudget	393.529	507.503	517.678	10.175	N
Gemeentelijk armoede- en schuldenbeleid	531.002	487.002	411.244	75.759	V
Vreemdelingen	18.629	18.629	17.379	1.250	V
Saldo deelprogramma	3.902.533	4.162.426	4.085.800	76.626	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen

De netto uitgaven voor de BUIG(uitkeringen) bedroegen € 3.689.142. De ontvangen rijksbijdrage BUIG is € 3.292.748. Het tekort bedraagt € 396.394, dit is 12% van de rijksvergoeding. Op grond van de vangnetregeling kunnen we hiervan maximaal € 149.439 terugkrijgen. Het tekort (€ 246.956) was al geraamd en wordt onttrokken aan de reserve WWB.

Gemeentelijk armoede en schuldenbeleid

76.000   V

De kosten voor schuldhelpverlening zijn per kwartaal lager dan geraamd (voordeel € 28.000). Ook de kosten voor bijzondere bestaanskosten zijn veel lager dan de raming. Beide zijn open einderegelingen waardoor de kosten lastig in te schatten zijn.

Participatiebudget

De overschrijding op het participatiebudget bedraagt € 60.000 euro. Dit bedrag bestaat voor € 33.500 uit hogere project - en klantgebonden uitgaven. Deels komt dit door neerwaartse bijstelling van het participatiebudget nadat er al afspraken m.b.t. projecten waren gemaakt en deels door hogere kosten voor inhuur dan begroot. Daarnaast zijn uitgaven gedaan (€ 26.500) in het kader van de beleidsagenda 3D voor participatie. In het participatiebudget zit geen budget voor uitvoeringskosten. In de kadernota 2015 is hiervoor € 50.000 beschikbaar gesteld met als dekking een onttrekking aan de reserve WWB.

BATEN

Overige afwijkingen:

1.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   77.000   V

Deelprogramma 2.5 Maatschappelijke ondersteuning

Omschrijving van het deelprogramma

Bij het deelprogramma maatschappelijke ondersteuning gaat het om voorzieningen voor burgers van de Gemeente Winsum die de kwaliteit van leven en welzijn bevorderen. Het gaat het om het ondersteunen van burgers die het zelf (tijdelijk) niet meer redden. Dit deelprogramma handelt over de Wet maatschappelijke ondersteuning met de 'oude taken' en de 'nieuwe taken' als begeleiding, kortdurend verblijf en het vervoer dat daarbij nodig is. En verder gaat het om de taken die voortkomen uit de Jeugdwet, te weten alle vormen van jeugdhulp (inclusief specialistische hulp zoals jeugd-ggz (geestelijke gezondheidszorg), jeugd-vb (verstandelijke beperking), gesloten jeugdhulp, en het onderdeel 'preventie' van de jeugdgezondheidszorg, de uitvoering van kinderschermingsmaatregelen en de uitvoering van jeugdreclassering.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 661 Maatwerkvoorz. natura materieel WMO
- 662 Maatwerkvoorz. natura immaterieel WMO
- 663 Opvang en beschermd wonen WMO
- 667 Eigen bijdragen maatwerk en opvang WMO
- 670 Alg. voorzieningen WMO en Jeugd
- 671 Eerstelijnsloket WMO en Jeugd
- 672 PGB WMO en Jeugd
- 682 Individuele voorz. Natura Jeugd

Wat willen we bereiken?

- Dat inwoners meer verantwoordelijkheid nemen / krijgen voor het in standhouden en verbeteren van hun woon- en leefomgeving.
- Dat inwoners meer verantwoordelijkheid nemen/krijgen voor het versterken van de leefbaarheid en de sociale samenhang in hun wijk of dorp.
- Het zo goed mogelijk benutten van het vrijwilligerspotentieel.
- Dat vrijwilligers optimaal ondersteund worden.
- Dat mantelzorgers adequaat en effectief ondersteund worden zodat zij hun zorg langer en beter kunnen volhouden.

Wat hebben we bereikt?

- Baflo, Garnwerd, Sauwerd, Ezinge en Winsum ZO zijn aan de slag gegaan met een eigen dorpsvisie.
- Jeugdsoosbesturen hebben een eigen budget gekregen voor hun eigen jeugdszoen waar zij zelf voor verantwoordelijk willen zijn. Het is de bedoeling dat meer groepen op die manier aan de slag gaan.
- Het steunpunt vrijwilligerswerk bereikt nog steeds veel vrijwilligers. In 2015 is er extra aandacht geweest voor vrijwilligers die ondersteuning nodig hebben om vrijwilligerswerk in te vullen.
- Alle vrijwilligers kunnen bij het steunpunt vrijwilligerswerk terecht.
- Mantelzorgers worden integraal meegenomen in de ondersteuning van cliënten. Daarnaast biedt het steunpunt mantelzorg ondersteuning aan mantelzorgers.

- Meer mantelzorgers bereiken met een ondersteuningsaanbod.
- De maatschappelijke participatie van kinderen en jongeren stimuleren.
- Versterken van de eigen kracht van inwoners. De zelfredzaamheid van inwoners vergroten. Oplossingen van vraagstukken eerder vinden in het voorliggende veld en het sociale netwerk van bewoners.
- Inwoners ondersteuning geven bij zelfstandigheid, zelfredzaamheid en deelname aan de maatschappij wanneer zij zich (tijdelijk) niet zelf kunnen redden.
- Vragen over opvoeden en opgroeien zo snel mogelijk beantwoorden en jeugdigen en hun gezinnen zo snel mogelijk adequate hulp en ondersteuning bieden.
- Zorgen dat alle kinderen en jongeren een zo passend mogelijke plek in het onderwijs krijgen.
- Een goede uitvoering van de Jeugdwet en de Wet Maatschappelijke ondersteuning.
- De afgelopen jaren is het aantal bereikte mantelzorgers stabiel geweest. Er is geen sprake van meer mantelzorgers bereiken. Er wordt wel nadrukkelijk aandacht besteed aan verschillende doelgroepen onder de mantelzorgers.
- Hier hebben we geen aparte acties op ondernomen. Dit zit in de werkwijzes van onze maatschappelijke partners. Wel is het nieuwe jeugdsoosbeleid in samenwerking met de jeugdsoosbesturen / jongeren zelf opgesteld. In dat beleid is participatie van jongeren een actiepunt.
- Dit zit verankerd in de werkwijze van de medewerkers van het CJG, de Wmo-loketten en andere maatschappelijke partners.
- Het Wmo-loket en het CJG richten zich op deze kwetsbare groepen die tijdelijk ondersteuning nodig hebben.
- Ouders en jeugdigen konden ook in 2015 met al hun vragen terecht bij het CJG. Het CJG werd vanaf januari 2015 de toegang tot alle jeugdhulp. Er ging veel aandacht uit naar het inrichten van het CJG voor deze nieuwe jeugdhulptaken. Daarom was er minder aandacht voor het doorontwikkelen van de zorgroutes met het onderwijs en de huisartsen.
- Dit is een verantwoordelijkheid van de samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. In 2015 is hiermee op bestuurlijk en ambtelijk niveau afgestemd.
- Klanten worden binnen de wettelijke kaders geholpen door de Wmo-consulenten, CJG-medewerkers en gecontracteerde zorgaanbieders. Tijdens dit eerste jaar na de decentralisaties van de zorg merken we dat nog niet alle processen even goed verlopen. Ook in 2016 worden deze geoptimaliseerd, zodat we klanten beter van dienst kunnen zijn.

- De Wmo en Jeugdwet uitvoeren binnen de financiële kaders.
- Wmo: De laatste afrekeningen volgen nog. De eerste inschattingen zijn dat we bij Zorg in Natura binnen de financiële kaders zijn gebleven. Voor wat betreft PGB's en beschermd wonen moet dit nog duidelijk worden.
Jeugdhulp: We krijgen steeds meer inzicht in de financiële gevolgen van de decentralisaties. De RIGG heeft de jeugdhulp (ZIN) voor de gemeenten ingekocht. De laatste afrekeningen zijn nog niet binnen. Dit geldt ook voor PGB. Zie voor meer informatie de monitor Sociaal domein BMW 4e kwartaal 2015.

Wat doen we ervoor?

- De mogelijkheden/haalbaarheid verkennen van dorpsbudgetten waarbij de dorpsbewoners zelf beslissen over de besteding.
Inwoners faciliteren zodat zij zelf meer zorg dragen voor de eigen leefomgeving, zoals zelf groen onderhouden.
- Verstrekken van leefbaarheidssubsidie voor buurtinitiatieven.
- Gerichte inzet van het opbouwwerk.
Inwoners faciliteren een dorps- of wijkplan te maken en uit te voeren.
- Het Steunpunt vrijwilligerswerk voert haar opdracht uit. Zij maken o.a. potentiële vrijwilligers en organisaties bekend met de mogelijkheden en ondersteuning in het vinden van passend vrijwilligerswerk.
Daarbij wordt de verbinding gelegd tussen verschillende partijen.
- De samenwerking tussen de Steunpunten vrijwilligerswerk binnen de BMW Gemeenten en het Werkplein Noord Groningen wordt versterkt.
- De samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties en samenhang van verschillende vrijwilligersdiensten stimuleren, zodat het vrijwilligerspotentieel beter wordt benut.
- In het Beleidsplan Wmo 2015-2018 besteden we aandacht aan vrijwilligers en vrijwilligerswerk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Er is een verkenning gedaan naar de behoefte aan een dorpsbudget. De conclusies zullen in 2016 worden uitgewerkt.
Inwoners zijn verder in staat gesteld zorg te dragen voor hun leefomgeving, d.m.v. subsidie of uitgifte van materiaal.
- Leefbaarheidssubsidies verstrekt (ongeveer 20).
- Ezinge, Garnwerd, Sauwerd, Baflo en Winsum ZO zijn door ons met een externe procesbegeleider gefaciliteerd om hun dorpsplan te kunnen (gaan) schrijven.
- Het Steunpunt heeft haar opdracht uitgevoerd. Nadere informatie volgt uit het jaarverslag van het steunpunt vrijwilligerswerk.
- De steunpunten zijn gepositioneerd zodat de samenwerking met het werkplein goed is. Steeds vaker worden klanten gezamenlijk ondersteund.
- Het steunpunt ondersteunt ook organisaties bij het vinden van geschikte vrijwilligers, het ontwikkelen van vrijwilligersbeleid. Daarbij worden dikwijls vrijwilligersorganisaties met elkaar in verband gebracht.
- Is in het beleidsplan opgenomen.

- Het Steunpunt Mantelzorg krijgt opdracht om meer zicht te krijgen op 'mantelzorgers in Winsum en hun behoeften aan ondersteuning.
- Ontwikkelen van een aanbod van voorzieningen / ondersteuning dat aansluit bij de behoeften van de mantelzorgers.
- Mantelzorgers beter informeren over de mogelijkheden van ondersteuning.
- Kennis van mantelzorgsignalering overbrengen naar alle professionele partijen en informele netwerken en organisaties.
- Samen met jongeren en het jongerenwerk de rol van de jeugdsoos als onderdeel van de pedagogische civil society verkennen en waar nodig versterken.
- Verbindingen leggen tussen het Wmo-loket, CJG, onderwijs, huisartsen, vrijwilligersorganisaties, andere (professionele) maatschappelijke organisaties en initiatieven en SoZaWe om de klant zo goed mogelijk van dienst te zijn bij het vinden van oplossingen voor zijn of haar situatie.
- Actief communiceren over de kanteling om een omslag in denken van de burger te bewerkstelligen.
- Er op toezien (regie) dat de uitvoerende instanties in hun werkwijze de eigen kracht van klanten centraal stellen, samen met de klant zoveel mogelijk oplossingen in het voorliggende veld zoeken en volgens de gedachte van de kanteling te werk gaan.
- Het bestaande aanbod van voorliggende voorzieningen goed in beeld brengen en het aanbod verder ontwikkelen/uitbreiden.
- Het ontwikkelen van een andere werkwijze / voorziening voor Hulp in het Huishouden, zodat het beschikbare budget efficiënt wordt ingezet bij de mensen die het nodig hebben.
- Er is een opdracht geformuleerd voor een ambtelijke werkgroep om het beleid rondom mantelzorgers door te ontwikkelen. Het project wordt in 2016 verder voortgezet.
- Zie bovenstaande.
- Zie bovenstaande.
- Zie bovenstaande.
- In het nieuwe jeugdsozenbeleid zijn afspraken opgenomen om hiermee aan de slag te gaan.
- Dit jaar heeft de nadruk gelegen op continuïteit en het ontwikkelen van goede werkprocessen voor de nieuwe taken. Er is daardoor weinig aandacht uitgegaan naar het leggen van verbindingen tussen verschillende partijen. Dit staat op de agenda voor 2016.
- In de uitvoering wordt actief gecommuniceerd over de kanteling.
- Dit wordt meegenomen in contractbeheer.
- Dit heeft in 2015 weinig aandacht gekregen.
- Huishoudelijke ondersteuning is middels een convenant met de aanbieders geregeld. De aanbieders werken resultaatgericht. Ze maken met de klant afspraken over wat er schoongemaakt moet worden.

- Het CJG organiseert voorlichtings-bijeenkomsten om de gezondheid van jonge kinderen en hun ouders te bevorderen.
- Nadere invulling geven aan de nieuwe taken in de Wmo 2015 (begeleiding, dagbesteding, kortdurende opvang en beschermd wonen).
- De jeugdwet uitvoeren. Jeugdigen en hun gezinnen ondersteuning, hulp en zorg bieden bij opgroei- en opvoedproblemen en psychische problemen en stoornissen.
- Doorontwikkelen van de uitvoering van de Wmo en de nieuwe jeugdwet. Daarbij werken we aan één integrale toegang tot ondersteuning voor klanten 0-100 jaar.
- Verbindingen tussen Wmo, Jeugd en Werk en inkomen (Sozawe) bestendigen om inwoners die dat nodig hebben, goed en integraal te ondersteunen (1 gezin, 1 plan, 1 casuscoördinator).
- Het CJG pakt alle hulpvragen van jeugdigen en hun gezinnen zo snel mogelijk op, doet aan systematische vraagverheldering (integraal), zet in op het versterken van de eigen kracht, zet indien nodig casuscoördinatie in, werkt volgens de methodiek van 1 gezin 1 plan en stemt af met andere betrokkenen. Met als doel zelfredzaamheid van de jeugdigen en hun gezinnen te vergroten.
- Samenwerking in het CJG tussen de kernpartners verder versterken.
- Goede verbinding leggen tussen het CJG en het onderwijs om signalen over mogelijke problematiek van jeugdigen zo vroegtijdig mogelijk op te pakken.
- Meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling via het nieuwe AMHK adequaat afhandelen en verwerken.
- Het CJG heeft weer diverse activiteiten georganiseerd, zoals de CJG kraam op de Beestenmarkt in Winsum.
- Is in contracten met aanbieders vastgelegd.
- Meeste aandacht ging uit naar de nieuwe werkprocessen in zowel de front office (CJG, contact met de ouders/jongeren, casemanagement, inzet jeugdhulp) als de backoffice (afgeven van beschikkingen door gemeente en administratieve verwerking, verbinding met RIGG e.d.). Het nieuwe systeem moest in 2015 ingericht worden, terwijl er ook zorgcontinuïteit geleverd moest worden en nieuwe cliënten geholpen.
- In 2015 zijn we niet toegekomen aan het toewerken naar deze integrale toegang. Dit staat voor 2016 gepland.
- Zie hierboven. Dit jaar heeft de nadruk gelegen op continuïteit en het ontwikkelen van goede werkprocessen voor de nieuwe taken. Er is daardoor weinig aandacht uitgegaan naar het leggen van verbindingen tussen verschillende partijen. Dit staat op de agenda voor 2016.
- Zie hierboven. Er is een begin gemaakt met de transformatie, maar dit is in 2015 nog niet bereikt.
- De kernpartners van het CJG hebben in 2015 hard gewerkt om de nieuwe taken uit te kunnen voeren. In de uitvoering zoeken medewerkers elkaar steeds beter op.
- Zoals boven vermeld: In 2015 ging de meeste aandacht uit naar het inrichten van het CJG voor de nieuwe jeugdhulptaken. Daarom was er minder aandacht voor het doorontwikkelen van de zorgroutes.
- Dit is in 2015 belegd bij Veilig Thuis Groningen die dat heeft uitgevoerd conform afspraken.

- Vervolg geven aan afstemming met het onderwijsveld over Passend Onderwijs. Met de lokale schoolbesturen blijven afstemmen over de ondersteuning vanuit het CJG en de school. Provinciaal met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs doorpraten over de thema's die genoemd zijn in de ondersteuningsplannen.
- Door middel van klanttevredenheids-onderzoek en contractbeheer, de uitvoering van de Jeugdwet en de Wmo monitoren en evalueren en de uitvoering indien nodig bijstellen. Dit zowel op provinciaal niveau als ook in BMWE-verband.
- Invoeren eigen bijdrage voor Wmo-voorzieningen.
- De voorziening voor Huishoudelijke Hulp op een andere manier insteken zodat dit binnen het beschikbare budget uitgevoerd kan worden.
- Er is geen overleg geweest met lokale schoolbesturen. Dit is een wens voor 2016.
- In 2015 hebben we over 2014 een regulier KTO gehouden. Aan het KTO over 2015 worden andere eisen gesteld. Er is een standaard vragenlijst opgesteld door het rijk.
- De eigen bijdrage is geleidelijk ingevoerd. Halverwege het jaar voor nieuwe klanten en per 4 januari 2016 voor alle klanten.
- De aanbieders werken sinds 2015 op een andere manier. Deze is resultaatgericht. De eerste resultaten zijn zichtbaar en positief.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed baarheid	Realisatie 2015	doelstelling 2015	realisatie 2014
Mantelzorgondersteuning					
Aantal bereikte mantelzorgers door het steunpunt mantelzorg**	Goed	Middel	n/a	70	112
Stimuleren van het vrijwilligerswerk					
Aantal ingeschreven vrijwilligers bij vacaturebank**	Goed	Middel	n/a	130	115
Aantal inschreven organisaties bij vacaturebank	Goed	Middel	n/a	130	
Aantal bemiddelingen naar vrijwilligerswerk	Goed	Middel	n/a	125	188

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed baarheid	Realisatie 2015	doelstelling 2015	realisatie 2014
Het bieden van ondersteuning aan inwoners om de zelfredzaamheid en zelfstandigheid te herstellen, te behouden en te bevorderen.*					
Aantal behandelde aanvragen zonder externe indicering*	Goed	Middel	n/a	500	376
Aantal behandelde aanvragen met externe indicering*	Goed	Middel	11	70	40
Aantal verstrekkingen	Goed	Middel	298	200	157

huishoudelijke verzorging *			(incl.herbeoordelingen)		
Aantal verstrekte vervoersvoorziening *	Goed	Middel	137	200	167
Aantal verstrekte rolstoelen *	Goed	Middel	51	60	44
Aantal verstrekte woonvoorzieningen *	Goed	Middel	153	85	48
Aantal aanvragen afgehandeld binnen de daarvoor gestelde termijn *	Goed	Middel	n/a	98%	92%
Een vangnet vormen voor inwoners die zich niet zelf kunnen redden					
Aantal cliënten maatschappelijk werk	Goed	Middel	178	100	110
Aantal meldingen in het OGGz-netwerk	Goed	Middel	n/a	60	81

* Deze prestatie-indicatoren zijn nog niet gekanteld weergegeven. Door de veranderingen in de Wmo 2015 en de overdracht van de v/m AWBZ cliënten begeleiding per 1 januari 2015 is het niet mogelijk om nu een streefcijfer aan te geven. Ook zou het, in verband met de herbeoordeling van de cliënten begeleiding een onjuist beeld geven van het daadwerkelijke aantal toekenning. Waar mogelijk zijn wel de cijfers ingevuld. In 2016 zullen we nieuwe indicatoren ontwikkelen.

** de jaarverslagen worden opgeleverd in april van dit jaar. Gezien de drukte en ontwikkelingen rondom de transformatie zijn tussentijdse cijfers nog niet beschikbaar.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Maatwerkvoorz. natura materieel WMO	489.392	489.392	314.040	175.352	V
Maatwerkvoorz. natura immaterieel WMO	1.868.094	1.973.663	1.718.174	255.489	V
Opvang en beschermd wonen WMO	28.090	28.090	27.835	255	V
Eigen bijdragen maatwerk en opvang WMO	0	0	0	0	-
Alg. voorzieningen WMO en Jeugd	1.053.250	1.117.111	892.505	224.606	V
Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	868.526	1.065.526	880.920	184.606	V
PGB WMO en Jeugd	2.028.124	1.965.562	1.602.175	363.387	V
Individuele voorz. Natura Jeugd	2.139.371	1.990.705	1.990.706	1	N
Totaal Lasten	8.474.846	8.630.048	7.426.355	1.203.693	

Baten					
Maatwerkvoorz. natura	0	0	8.702	8.702	V
immaterieel WMO					
Eigen bijdragen maatwerk en opvang WMO	218.927	218.927	172.833	46.094	N
Alg. voorzieningen WMO en Jeugd	5.540	28.570	33.172	4.602	V
Totaal Baten	224.467	247.497	214.707	-32.790	
Maatwerkvoorz. natura	489.392	489.392	314.040	175.352	V
materieel WMO					
Maatwerkvoorz. natura	1.868.094	1.973.663	1.709.472	264.191	V
immaterieel WMO					
Opvang en beschermd wonen WMO	28.090	28.090	27.835	255	V
Eigen bijdragen maatwerk en opvang WMO	218.927	218.927	172.833	46.094	N
Alg. voorzieningen WMO en Jeugd	1.047.710	1.088.541	859.333	229.208	V
Eerstelijnsloket WMO en Jeugd	868.526	1.065.526	880.920	184.606	V
PGB WMO en Jeugd	2.028.124	1.965.562	1.602.175	363.387	V
Individuele voorz. Natura Jeugd	2.139.371	1.990.705	1.990.706	1	N
Saldo deelprogramma	8.250.379	8.382.551	7.211.648	1.170.903	

Toelichtingen op de afwijkingen

Dit deelprogramma omvat de decentralisaties Jeugd en WMO, de WMO 2007 (individuele verstrekkingen en huishoudelijke ondersteuning) en een groot aantal welzijn gerelateerde onderdelen. Afwijkingen bij de decentralisaties jeugd en WMO en de WMO oud (2007) worden gevolgd door een mutatie in de reserve WMO. Er is geen 1 op 1 relatie tussen de functies en de decentralisaties daarom zijn de mutaties per decentralisatie inzichtelijk gemaakt.

LASTEN

Totaal

Maatwerkvoorzieningen natura materieel WMO

175.000 V

Voor de aanschaf van hulpmiddelen zoals rolstoelen resteert een bedrag van € 145.000. Belangrijkste oorzaak is de lumpsum constructie met de aanbieder, daarnaast zijn er minder aanvragen geweest en geen 'dure' stoelen met speciale aanpassingen. Voor woningaanpassingen is een bedrag van € 30.000 niet besteed. De werkelijke uitgaven hiervoor kunnen jaarlijks behoorlijk fluctueren.

Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel WMO

255.000 V

De korting van het rijk voor huishoudelijke ondersteuning moet worden opgevangen door de transitie naar resultaatgericht werken. Deze transitie is nog in volle gang. Hierdoor kon de opgelegde korting niet volledig in 2015 gerealiseerd worden (nadeel € 29.000).

De lagere uitgaven voor de regiotaxi (€ 17.000) en individueel vervoer (€ 99.000) zijn het gevolg van het lumpsum contract en minder koop van hulpmiddelen.	WMO oud	116.000 V	
Daarnaast is nog geen invulling gegeven aan de ontvangen wtcg-gelden vanuit de decentralisatie WMO (voordeel € 161.000).	WMO 2015	161.000 V	
Diverse kleine afwijkingen.	Overig	7.000 V	
<i>Algemene voorzieningen WMO en Jeugd</i>			225.000 V
Dit voordeel bestaat voor een bedrag van € 102.000 uit een raming voor versterking van het voorliggende veld voor jeugd waarvan de uitgaven zijn geboekt bij het volgende onderdeel <i>Eerstelijnsloket WMO en Jeugd</i> .	Jeugd	102.000 V	
Aan het budget ondersteuning mantelzorg (onderdeel van de decentralisatie WMO) is in 2015 nog geen invulling gegeven (voordeel € 57.000)	WMO 2015	57.000 V	
Van het budget psychosociaal is € 25.000 niet besteed. Daarnaast zijn er een aantal kleine overschotten op diverse budgetten o.a. dorpsverenigingen, dorpshuizen, vrijwilligers, collectief vervoer etc. Opgeteld geeft dit wel een overschot van € 41.000.	Overig	66.000 V	
<i>Eerstelijnsloket WMO en Jeugd</i>			185.000 V
Op het budget voor Cliëntondersteuning is een voordeel ontstaan door van bijstelling van het contract.	WMO 2015	21.000 V	
Aan het onderdeel Toegang WMO is nog geen concrete invulling gegeven.	WMO 2015	52.000 V	
We indiceren steeds meer zelf waardoor een voordeel is ontstaan op dit budget.	WMO oud	30.000 V	
De raming voor het Centrum Jeugd en Gezin is gebaseerd op de oude BDU uitkering CJG-WMO maar wordt niet volledig besteed. Dit budget maakt geen deel uit van de decentralisatiegelden.	Overig	118.000 V	
Dit betreft diverse uitvoeringskosten. Het nadeel bij jeugd (€ 99.000) wordt gedekt door het genoemde voordeel van € 102.000 bij het onderdeel <i>Algemene voorzieningen WMO en Jeugd</i> . Per saldo resteert een bedrag van € 20.000 (102.000 - 99.000 + 17.000) op de onderdelen jeugd en WMO vanuit de beleidsagenda decentralisaties. Dit wordt gestort in reserve WMO.	Jeugd	99.000 N	
	WMO 2015	17.000 V	
	WMOoud	9.000 V	
	Overig	29.000 V	
Diverse kleine afwijkingen	Overig	8.000 V	
<i>PGB WMO en Jeugd</i>			363.000 V
De SVB kan nog geen definitieve bedragen geven maar de prognoses van de SVB geven aan dat de PGB uitgaven behoorlijk lager uitkomen dan opgenomen in de begroting voor respectievelijk jeugd, begeleiding en huishoudelijke ondersteuning.	Jeugd	184.000 V	
	WMO 2015	74.000 V	
	WMO oud	105.000 V	

BATEN

Totaal

Eigen bijdragen maatwerk en opvang WMO

46.000 N

De ontvangen eigen bijdragen lopen achter bij het geraamde bedrag. Er wordt onderzocht wat hiervan de oorzaak is. Mogelijk zitten cliënten al op hun maximale eigen bijdrage waardoor stapeling van voorzieningen geen extra eigen bijdragen genereren.

WMO 2015 46.000 N

Overige afwijkingen

14.000 V

Bij het opstellen van de "begroting" van de 3 decentralisaties zijn de beleidsmatige en uitvoeringsuren van de eigen organisatie niet meegenomen. Dit hebben we als gezamenlijke BMWG-gemeenten zo afgesproken. De vergoeding voor uitvoeringskosten die we ontvangen wordt volledig gebruikt voor de uitvoeringsorganisaties RIGG en de gezamenlijke BMWG-beleidsagenda sociaal domein. Het uitvoerende deel (zorgloket) is wel meegenomen bij de kosten van de oude WMO-2007, maar daar is niet gerekend met de beleidsmatige uren. Bij de afwikkeling van het jaar 2015 bleken de WMO-2007 kosten erg mee te vallen. Bij de bepaling van de egalisatie van de kosten (rijksuitkering minus de kosten) met de WMO-reserve hebben we deze beleidsmatige formatie betrokken. Dit vormt nu een verschuiving binnen het deelprogramma. Wij gaan na het jaar 2016 bezien of wij hier een nieuwe bestendige gedragslijn in kunnen bepalen.

WMO oud 121.000 N
Overig 121.000 V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

WMO oud 3.000 N
Overig 17.000 V**Som van het Deelprogramma**

1.171.000 V

Jeugd 187.000 V
WMO 2015 333.000 V
WMO oud 285.000 V
Overig 366.000 V

Saldo afwijkingen Jeugd / WMO 2015 / WMO oud

805.000 V

Mutatie inkomsten gemeentefonds

53.000 N

Mutatie reserve WMO (zie *mutaties op de reserves*)

752.000

In plaats van een geraamde onttrekking aan de reserve WMO van € 251.000 is er in 2015 een bedrag ad € 501.000 gestort in de reserve WMO: een positieve afwijking van maar liefst € 752.000.

Eigen bijdragen CAK

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt dat de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen door ons niet kan worden aangetoond. Doordat de eigen bijdragen worden vastgesteld door het CAK, ligt ook de verantwoordelijkheid hiervan bij het CAK. Dit betekent dat door de gemeente geen zekerheid over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kan worden verkregen.

Deelprogramma 2.6 Sport

Omschrijving van het deelprogramma

Met het deelprogramma Sport wil de gemeente Winsum een sportieve en gezonde leefstijl stimuleren. Onder het motto 'Een leven lang bewegen' wil de gemeente dat zoveel mogelijk inwoners gaan én blijven sporten of bewegen.

Er staan hierbij 3 doelstellingen centraal:

- 1) sterke en vitale sportverenigingen
- 2) goede sportaccommodaties en voorzieningen in de openbare ruimte
- 3) sport en bewegen wordt succesvol als middel ingezet om een gezonde leefstijl van de inwoners te bevorderen (sportstimulering).

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 530.1 Sport: buitensportaccommodaties
- 530.2 Sport: binnensportaccommodaties
- 530.3 Sport: zwembad
- 530.4 Sport: algemeen
- 531 Groene sportvelden en terreinen
- 580 Overige recreatieve voorzieningen

Wat willen we bereiken?

- Sporten en bewegen wordt succesvol ingezet als middel om een gezonde leefstijl van de inwoners te bevorderen.
- Het realiseren van een bezuiniging op het beleidsveld sport van € 70.000.
- Meer uniformiteit in de regelingen, tarieven en overeenkomsten met de sportverenigingen.
- Uniformiteit/harmonisatie in exploitatie, beheer en onderhoud van de sportaccommodaties.

Wat hebben we bereikt?

- In 2015 hebben de buurtsportcoaches aan de hand van hun uitvoeringsplan diverse nieuwe sportieve activiteiten helpen organiseren en opstarten, variërend van een eenmalige sportdag op het Boogplein, tot een wekelijkse ochtend 'bewegen voor ouderen' in de Blauwe Schuit.
- De bezuinigingen zijn in gang gezet, maar nog niet geheel gerealiseerd.
- In het kader van het accommodatiebeleid is in 2015 onderzocht wat de financiële consequenties zijn van het harmoniseren van regelingen (zowel wat betreft besparingen voor gemeente als draagkracht voor verenigingen). Een voorstel hoe de regelingen aan te passen, is in voorbereiding.
- Hoewel de regelingen (nog) niet formeel zijn aangepast, wordt waar mogelijk bij beheer en onderhoud wel in lijn van de uitgangspunten van de sportnota gewerkt.

- De basisvoorzieningen voor sport en bewegen in de complete dorpen en het dorp Winsum in stand houden wanneer voldoende draagvlak is.

- De basisvoorzieningen in de dorpen werden en worden in stand gehouden. Naast de gemeente kijken ook de dorpen zelf in hun dorpsvisies (Sauwerd) of bij nieuwe ontwikkelingen (Brede School Baflo) hoe zij optimaal gebruik kunnen maken van hun (sport)voorzieningen.

Wat doen we ervoor?

- De buurtsportcoach gaat gericht aan het werk met haar opdracht en heeft daarbij aandacht voor de verschillende doelgroepen en hun behoeften. Daarnaast worden verbindingen gelegd met maatschappelijke- en gezondheidsorganisaties en georganiseerde sport.
- Voor het (blijven) leggen van deze verbindingen en voor het uitwisselen van kennis en vaardigheden tussen partijen die zijn betrokken bij gezondheid, sport en bewegen, wordt een sportplatform opgericht.
- Het nader invulling geven aan de bezuinigingen die in het nieuwe sportbeleid ingebracht zijn.
- In overleg met het zwembadbestuur moet worden gekomen tot een kostenoptimalisatie in het beheer en de exploitatie van het zwembad. De grondslag hiervoor ligt in de bezuinigingsopgave: de gemeentelijke bijdrage aan het zwembad wordt verminderd.
- Over het beheer en onderhoud van de gymzaal in Ezinge worden afspraken gemaakt met het dorp. Om de gymzaal meer rendabel te maken wordt gekeken of (een deel van) het onderhoud in eigen beheer van het dorp kan worden uitgevoerd, of dat de bezettingsgraad kan worden verhoogd.
- De harmonisatievoorstellen genoemd in de sportnota 2013-2020 nader uitwerken in samenspraak met de sportverenigingen; Nieuwe tarievenverordening opstellen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De opdracht van de buurtsportcoaches is afgerond. Diverse sportieve activiteiten (sporten in de buurt, beweeggroep voor ouderen etc.) zijn hierdoor succesvol in gang gezet. Uit een tevredenheidsonderzoek blijkt dat men over het algemeen tevreden is over de inzet van de buurtsportcoaches.
- Bij gebrek aan draagvlak is besloten hiervan af te zien.
- Voor het (besparen op) beheer en onderhoud van accommodaties wordt nog nader onderzoek gedaan. De subsidie op het zwembad is al wel verlaagd.
- In 2015 is diverse malen overleg gepleegd met het zwembad hoe hieraan vorm te geven (energiebesparing, aanpassen openingstijden, inzet vrijwilligers e.d.). De keuze hoe dit te doen ligt primair bij het zwembadbestuur. Waar mogelijk ondersteunt de gemeente. Het jaarlijkse subsidiebedrag voor het jaar 2016 is voor het eerst verlaagd.
- Dit wordt in het voorjaar opgepakt.
- Het (besparen op) beheer en onderhoud van accommodaties is nader onderzocht. Daarbij wordt ook de harmonisatie van de tarieven betrokken.

- Er wordt een uitvoeringsplan voor het beheer en de exploitatie van de sportaccommodaties opgesteld. Dit plan vormt de basis voor harmonisatie van de 'lappendeken' van eigendom en beheer van de accommodaties.
- Het opstellen van een meer-jaren investeringsplan voor de sportaccommodaties.
- Het stimuleren van het gezamenlijk en efficiënt gebruik van de bestaande sportaccommodaties.
- Het in stand houden van veilige sportattributen (basisuitrusting) in de sportaccommodaties.
- Ontwikkeling sport Winsum West: er is een startnotitie opgesteld voor de verdere ontwikkelingsstrategie voor Winsum West als sportief en recreatief gebied voor Winsum en de regio.
- Zie hierboven.
- Is opgenomen in het Meer-jaren Investeringsplan (MJOP).
- Waar mogelijk wordt dit uitgangspunt uitgedragen, ook in het kader van bijvoorbeeld nieuwe leefbaarheidsplannen of dorpsvisies (op initiatief van de dorpen).
- In 2015 is hier uitvoering aan gegeven, dit is ook de komende periode een doorlopend proces.
- Na de startnotitie is verkend wat de knelpunten en wensen van de gebruikers in het gebied zijn en is een keuzedocument met 3 mogelijke ontwikkelrichtingen opgesteld, voorzien van een globale kostenraming. Daarop is geconcludeerd dat een volledige uitwerking van de volledige visie te kostbaar is. De opdracht voor de ontwikkelingsvisie is in 2015 daarom bijgesteld en richt zich in eerste instantie op het meest urgente onderdeel uit de verkenning: een nieuw gezamenlijk complex voor het voetbal realiseren.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed baarheid	Realisatie 2015	doelstelling 2015	realisatie 2014
Uitvoeringsplan sportstimulering (buurtsportcoaches) wordt getoetst op algemene indicatoren en per interventie (doelstellingen per uitgevoerd project)*.	Goed	Middel	uitgevoerd en afgerond	*	*
Aan het einde van het project van de buurtsportcoach (2016) wordt een tevredenheidsonderzoek onder partners en inwoners gehouden.			uitgevoerd en afgerond		

* In het uitvoeringsplan van de buurtsportcoaches is aangegeven dat op basis van algemene indicatoren (bestaande instrumenten en onderzoeken van de GGD, zoals het 2-jarlijkse bevolkingsonderzoek) en doelstellingen per interventie of project wordt getoetst in hoeverre de activiteiten en ontwikkelingen succesvol zijn.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Sport: buitensportaccommodaties	33.868	33.868	29.928	3.941	V
Sport: binnensportaccommodaties	345.183	347.072	360.949	13.877	N
Sport: zwembad	237.856	237.856	264.283	26.427	N
Sport: algemeen	86.742	168.367	154.776	13.591	V
Groene sportvelden en terreinen	307.026	335.575	326.216	9.359	V
Overige recreatieve voorzieningen	118.977	116.915	108.294	8.621	V
Totaal Lasten	1.129.652	1.239.653	1.244.447	-4.794	
Baten					
Sport: buitensportaccommodaties	6.395	6.395	5.781	614	N
Sport: binnensportaccommodaties	152.057	152.057	189.671	37.614	V
Sport: zwembad	18.876	18.876	42.431	23.555	V
Sport: algemeen	23.476	0	0	0	-
Groene sportvelden en terreinen	17.778	17.767	19.646	1.880	V
Totaal Baten	218.582	195.095	257.530	62.435	
Sport: buitensportaccommodaties	27.473	27.473	24.146	3.327	V
Sport: binnensportaccommodaties	193.126	195.015	171.278	23.737	V
Sport: zwembad	218.979	218.979	221.852	2.872	N
Sport: algemeen	63.266	168.367	154.776	13.591	V
Groene sportvelden en terreinen	289.248	317.808	306.570	11.239	V
Overige recreatieve voorzieningen	118.977	116.915	108.294	8.621	V
Saldo deelprogramma	911.070	1.044.558	986.917	57.641	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Sport: zwembad

26.000   N

De hogere kosten worden uitsluitend veroorzaakt door hogere kosten van het gebouwenonderhoud.

BATEN

Sport: binnensportaccommodaties

38.000   V

De hogere opbrengst van de binnensportaccommodaties wordt vooral veroorzaakt door een hogere onttrekking (€ 42.000) aan de voorziening gebouwenonderhoud. Verder is sprake van een lagere huuropbrengst van € 4.000. Bij de lasten worden de hogere onderhoudskosten van de gebouwen gecompenseerd door lagere energielasten (voordeel € 17.000) en overige lagere exploitatiekosten (voordeel € 11.000).

Sport: zwembad

24.000   V

De hogere kosten van het gebouwenonderhoud worden, voor zover het gepland onderhoud betreft, geëgaliseerd met een onttrekking aan de voorziening gebouwenonderhoud. De hogere kosten van het klachtenonderhoud (nadeel € 2.000) komen ten laste van de jaarlijkse exploitatie.

Overige afwijkingen:

22.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   58.000   V

Deelprogramma 3.1 Economie

Omschrijving van het deelprogramma

Dit deelprogramma omvat de beleidsuitgangspunten op het gebied van economie. Er ligt een relatie met recreatie en toerisme, met detailhandel en overige bedrijven en met de werkgelegenheid die de verschillende bedrijven bieden.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 310 Handel, ambacht en industrie
- 311 Baten marktgelden
- 330 Nutsbedrijven
- 341 Overige agrarische zaken

Wat willen we bereiken?

- Versterken en uitbouwen van de economische structuur in al haar facetten.
- Faciliteren van ZZP-ers in hun huisvestingsbehoefte.
- een toekomstbestendig vestigingsbeleid voor de detailhandel in het dorp Winsum en een grotere waarde van de gezondheidseconomie voor het dorp Winsum.
- Professionaliseren Ondernemersorganisatie(s).

Wat hebben we bereikt?

- Een herstart van de ondernemersparticipatie en duidelijkheid over de toekomstige detailhandelsstructuur.
- De kwartiermakers vanuit de sector hebben contacten gelegd met de vastgoedeigenaren van een aantal potentiële locaties.
- Een eindrapport van het Kenniscentrum Noorderruimte over een evaluatie van ons detailhandelsbeleid.
Een concept rapport over de veranderingen in de zorg (vastgoed) in de gemeente Winsum is opgeleverd, maar is nog niet definitief.
- Een opgeleefd Ondernemersplatform, een begin van nieuw structureel overleg en een onafhankelijke (interim)voorzitter van dit platform.

Wat doen we ervoor?

- In de periode 2013-2016 – in nauwe samenwerking met een ondernemers klankbordgroep uitvoering geven aan het Actieplan Economie 'Werken aan Winsum'.
- Verbouw en uitbreiding van het winkelcentrum Obergon en een herinrichting van de openbare ruimte rondom dit winkelcentrum.
- Invulling van de locatie Boogplein.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Diverse acties zijn opgepakt. Zo is er een eerste nieuwsbrief verschenen en hebben alle ondernemersverenigingen hun eigen avonden gehouden, samen met de gemeente. Een evaluatie van het plan in 2016 wordt voorbereid.
- De verbouw van het complex is gefaciliteerd en inmiddels daadwerkelijk gestart. Over de inrichting van de openbare ruimte is overeenstemming bereikt met alle partijen in dit gebied. Uitvoering eerste helft 2016.
- Lokale ondernemers hebben onderzoek gedaan en doen nog onderzoek naar een grootschalige invulling van de locatie.

- Uitvoering van de voorstellen uit het projectplan 'Winsum, sociaal economisch vitaler' (maakt ook deel uit van het Actieplan 'Werken aan Winsum'). Te noemen zijn een TOP (Toeristisch Overstappunt) en het uitbrengen van een app met de historische route in Winsum.
- Een aantal onderdelen uit dit plan (een TOP, een wandelapp, een toeristisch gidsje/historische wandelroute en een LED bord langs de N361) is gerealiseerd. Enkele onderdelen, zoals een P-route, moeten nog.
- De uitkomsten van het onderzoek van de Hanzehogeschool aanbieden aan de lokale makelaars en ontwikkelaars en hun uitnodigen dit op te pakken.
- In plaats van de uitkomsten van de ruimtevraag bij ZZP-ers aan te bieden aan de makelaars, is er voor gekozen dit op te nemen in het onderzoek van het Kenniscentrum NoorderRuimte naar de actualiteit van onze detailhandelsvisie.
- Een onderzoek laten uitvoeren door het Kenniscentrum Noorderruimte van de Hanzehogeschool naar de ontwikkelingen in de plaats Winsum die van invloed zijn op de bestaande voorraad commercieel en maatschappelijk vastgoed en welke beleidsdoelen wij na moeten streven om een leefbaar centrum in Winsum te behouden.
- Het Kenniscentrum NoorderRuimte heeft 2 onderzoeken uitgevoerd: naar de actualiteit van de detailhandelsvisie en naar het maatschappelijk (zorg) vastgoed. Het eerste onderzoek is klaar, het tweede onderzoek nog niet.
- Een bottom-up beweging vanuit de 4 organisaties binnen onze gemeente ondersteunen om te komen tot één koepel met een professionele personele bezetting die als gelijkwaardige gesprekspartner voor de gemeente kan dienen.
- In 2015 is een goede herstart gemaakt met het Ondernemersplatform. In afwachting van een definitieve onafhankelijke voorzitter, fungeert er een interim voorzitter. Het platform pakt zijn taak goed op.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Meer werkgelegenheid voor de inwoners van de gemeente Winsum.					
Plaatsen stijgen op de noordelijke ranglijst "MKB-vriendelijkste gemeente"	goed	matig		2	1

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Handel, ambacht en industrie	143.152	115.018	141.931	26.912 N
Nutsbedrijven	6.918	6.918	7.197	279 N
Overige agrarische zaken	29.329	29.329	29.072	257 V
Totaal Lasten	179.399	151.266	178.200	-26.934
Baten				
Handel, ambacht en industrie	10.681	13.381	14.969	1.588 V
Baten marktgelden	3.257	1.992	2.082	90 V
Nutsbedrijven	70.415	46.000	56.293	10.293 V
Overige agrarische zaken	29.845	29.845	33.731	3.886 V
Totaal Baten	114.198	91.218	107.075	15.857
Handel, ambacht en industrie	132.471	101.637	126.962	25.324 N
Baten marktgelden	3.257	1.992	2.082	90 V
Nutsbedrijven	63.497	39.082	49.096	10.014 V
Overige agrarische zaken	516	516	4.659	4.143 V
Saldo deelprogramma	65.201	60.048	71.125	-11.077

Toelichtingen op de afwijkingen

Omschrijving onderdeel

Afwijking in €

V = vrld

N = nadl

LASTEN

Handel, ambacht en industrie

27.000

N

Nadat de raming voor de uitvoering van het economisch beleidsplan met de 2e BeRap 2015 is verlaagd, zijn er toch nog kosten ten laste gekomen van het jaar 2015.

Hierdoor is in 2016 ook een lager bedrag beschikbaar gesteld voor de uitvoering van dit plan. Deze nog gemaakte kosten vormen nu hier een overschrijding, maar deze worden gecompenseerd door een lagere storting in de reserve overlopende verplichtingen.

Overige afwijkingen:

16.000

V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

11.000

N

Deelprogramma 3.2 Toerisme

Omschrijving van het deelprogramma

Het toeristisch recreatieve product van de gemeente Winsum kenmerkt zich vooral door rust, ruimte, kleinschaligheid en cultuur. Hét te vermarkten product is ons waardevolle landschap, waardoor wij "Schatkamer in het noorden" zijn.

Dit deelprogramma geeft aan welke beleidsinstrumenten daartoe worden ingezet.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

560.2 Openluchtrecreatie

560.3 VVV(-kantoren)

Wat willen we bereiken?

- Vaststelling door de raad van het Actieplan als uitwerking van het startdocument en uitvoering van dit plan in samenwerking met de ondernemers.
- Realisatie van in eerste instantie een nieuw wandeltracé Winsum-Garnwerd en op een later tijdstip de verbreding naar een wandel-/fietsverbinding.
- Door middel van subsidiëring in stand houden van een toeristische organisatie t.b.v. de promotie van het gebied.
- Uitvoering van het projectplan 'Winsum, sociaal economisch vitaler'. In dat kader wordt o.a. een TOP (Toeristisch Overstappunt) in Winsum-West gerealiseerd.
- Samen met de Stichting promotie Waddenland en de ondernemers verder ontwikkelen en inrichten van de Toeristische Informatiepunten (TIP's) in Winsum.
- Professionalisering van de sector en integratie van het Toeristisch platform met de nieuw te vormen "Economisch overleg paraplu".
- Continuering van de samenwerking met de gebiedspartijen in beide gebieden nu de beide Gebiedscommissies zijn opgeheven.

Wat hebben we bereikt?

- Een Actieplan als zodanig wordt niet meer aangeboden, mede omdat veel actiepunten al zijn uitgevoerd.
- Een tijdelijk wandeltracé is in heel 2015 al in gebruik geweest. De verbreding en een definitieve status is nog niet gerealiseerd.
- De subsidieafspraken met de Stichting Promotie Waddenland zijn gecontinueerd.
- Een Toeristische Overstapplaats, een app met historische wandelroute, een toeristische gids, gecombineerd met de historische wandelroute in Winsum.
- Twee TIP's (Ezingen en Winsum) functioneren. De derde (in Garnwerd) nog niet door het ontbreken van vrijwilligers.
- Met het Ondernemersplatform zijn hierover gesprekken gevoerd, nog niet met de toeristische sector.
- Een jaarlijkse (informele) "Gebiedscommissie" voor het Reitdiepgebied. Voor het Middag-Humsterland is er nog geen nieuw platform waarop gebiedspartijen elkaar kunnen treffen.

Wat doen we ervoor?

- Vaststelling door de raad van het Actieplan als uitwerking van het startdocument en uitvoering van dit plan in samenwerking met de ondernemers.
- Realisatie van in eerste instantie een nieuw wandeltracé Winsum-Garnwerd en op een later tijdstip de verbreding naar een wandel-/fietsverbinding.
- Door middel van subsidiëring in stand houden van een toeristische organisatie t.b.v. de promotie van het gebied.
- Uitvoering van het projectplan 'Winsum, sociaal economisch vitaler'. In dat kader wordt o.a. een TOP (Toeristisch Overstappunt) in Winsum-West gerealiseerd.
- Samen met de Stichting promotie Waddenland en de ondernemers verder ontwikkelen en inrichten van de Toeristische Informatiepunten (TIP's) in Winsum.
- Professionalisering van de sector en integratie van het Toeristisch platform met de nieuw te vormen "Economisch overleg paraplu".
- Continuering van de samenwerking met de gebiedspartijen in beide gebieden nu de beide Gebiedscommissies zijn opgeheven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Een dergelijk plan komt niet meer, behoudens het onderdeel Toeristische bebording. Daarvoor is een onderzoek uitgevoerd en liggen er voorstellen ter bespreking met de sector.
- Aankoop grond en realisatie van een tijdelijk weidepad. Voorts voorbereiding van een eventuele upgrading en verharding.
- Subsidie verstrekt en ingestemd met jaarverslag.
- Diverse onderdelen uitgevoerd, de overige onderdelen komen (mogelijk) nog.
- Twee TIP's gerealiseerd, derde (Garnwerd) in voorbereiding.
- Het Ondernemersplatform heeft al ingestemd met integratie, met de sector zelf moet nog gesproken worden.
- Overleg met de Gebiedspartijen in het Reitdiepgebied (eens per jaar) is geborgd. Voor het Middag-Humsterland is het nog niet zover en loopt er overleg met de gemeente Zuidhron.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	Realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Het bieden van meer mogelijkheden voor recreatie en toerisme					
Aantal projecten recreatie en toerisme	goed	matig	1	2	2

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Openluchtrecreatie	80.749	182.446	230.915	48.469 N
VVV(-kantoren)	54.694	60.694	103.033	42.340 N
Totaal Lasten	135.443	243.139	333.948	-90.809
Baten				
Openluchtrecreatie	1.131	1.131	11.855	10.724 V
VVV(-kantoren)	4.323	1.990	35.969	33.979 V
Totaal Baten	5.454	3.121	47.825	44.703
Openluchtrecreatie	79.618	181.315	219.059	37.744 N
VVV(-kantoren)	50.370	58.703	67.064	8.361 N
Saldo deelprogramma	129.989	240.018	286.123	-46.105

Toelichtingen op de afwijkingen

Omschrijving onderdeel

Afwijking in €

V = vrdl

N = nadl

LASTEN

Openluchtrecreatie

48.000

N

Deze overschrijding wordt volledig veroorzaakt door nog in 2015 uitgekeerde cofinancieringsbijdragen. Deze hogere kosten worden gecompenseerd door een hogere onttrekking aan de reserve cofinancieringsbijdragen.

VVV(-kantoren)

42.000

N

De hogere kosten worden volledig veroorzaakt door het gebouwenonderhoud. In de raming staat het gemiddelde bedrag aan gepland en klachtenonderhoud. De afwijking op het gepland onderhoud wordt geëgaliseerd met de voorziening gebouwenonderhoud.

BATEN

VVV(-kantoren)

34.000

V

De hogere kosten van het geplande gebouwenonderhoud worden geëgaliseerd met de onderhoudsvoorziening. Het vanuit de onderhoudsvoorziening onttrokken bedrag vormt hier de positieve afwijking.

Overige afwijkingen:

10.000

V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

46.000

N

Deelprogramma 4.1 Grondbeleid

Omschrijving van het deelprogramma

Door het treffen van planologische maatregelen en het stellen van voorwaarden, bevorderen van een evenwichtige indeling, inrichting, benutting en instandhouding van een optimaal woon-, werk en leefmilieu in de gemeente Winsum.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

830   Bouwgrondexploitatie

Wat willen we bereiken?

- Een bij het gemeentelijk beleid passende uitvoering van het grondbeleid.

Wat hebben we bereikt?

- De gemeente voert actief grondbeleid op Winsum Oost en Boogplein. Voor de overige ontwikkelingen voert de gemeente passief grondbeleid. Hierbij worden initiatieven uit de markt gefaciliteerd.

Wat doen we ervoor?

- Doen van strategische aankopen voor de verdere ontwikkeling.
- Het op basis van nieuw beleid op onder andere het gebied van sport, verkeer, volkshuisvesting in kaart brengen van passend grondbeleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De gemeente heeft in 2015 circa 6,2 hectare gekocht ten behoeve van Winsum West.
- Afhankelijk van onder meer de ruimtevraag van nieuwe beleidsopgaven worden de relevante aspecten voor grondbeleid in beeld gebracht. Dit geldt onder meer voor het rompakkoord en de ontwikkeling van Winsum West.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Het op financieel verantwoorde wijze verwerven en exploiteren van gronden welke bijdragen aan de uitvoering van de toekomstvisie en dorpsvisies.					
Een reserve grondexploitatie welke de risico's afdekt.	goed	hoog		Voldoende omvang	voldoende omvang

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Bouwgrondexploitatie	167.736	199.950	290.870	90.921 N
Totaal Lasten	167.736	199.950	290.870	-90.921

Baten				
Bouwgrondexploitatie	65.285	97.499	275.445	177.946 V
Totaal Baten	65.285	97.499	275.445	177.946
Bouwgrondexploitatie	102.451	102.451	15.425	87.026 V
Saldo deelprogramma	102.451	102.451	15.425	87.026

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Bouwgrondexploitatie

91.000   N

In de begroting worden de kosten/lasten van de grondexploitaties bruto geraamd. De rentelasten bij de lasten en de terugontvangst vanuit de grondexploitatie bij de baten. Dit om alle mutaties zichtbaar te houden. In de jaarrekening mag dit niet. Hierdoor ontstaat bij de lasten een voordeel van € 68.000 wegens toegerekende rentelasten aan de grondexploitatie Winsum-Oost en een nadeel van € 30.000 wegens een storting in de voorziening duurzaamheid. In verband met gewijzigde voorschriften moest de bijgeboekte rente van de op de dit moment niet in de grex Winsum-Oost opgenomen gronden ineens worden afgeboekt. Dit gaat om een bedrag van € 128.740.

BATEN

Bouwgrondexploitatie

178.000   V

In 2015 is de grondexploitatie Sauwerd, Groenlanden-Zuid volledig afgewikkeld. Met nog een grondverkoop in 2015 ontstond een voordelig saldo van € 268.000. Daarnaast was een terugontvangst van lasten geraamd van € 90.000. Deze terugontvangst is wel gerealiseerd, maar anders geboekt en vormt nu hier een nadeel. Van het bedrag van € 268.000 moesten nog een aantal reservestortingen worden gepleegd tot een bedrag van € 114.000. Die waren in het verleden niet gedaan. Op dit programma is hiervan een bedrag van € 30.000 gestort, en op het onderdeel Reservemutaties is het resterende deel gestort. Per saldo is er sprake van een voordelig resultaat van € 154.000 van de grex Groenlanden-Zuid. Bij de bestemming van het resultaat over 2015 wordt voorgesteld dit bedrag te storten in de reserve grondexploitatie.

Overige afwijkingen:

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   87.000   V

Deelprogramma 4.2 Natuur- en groenbeheer

Omschrijving van het deelprogramma

Het onderhouden en beheren van openbaar groen, vijvers en watergangen en het ondersteunen en stimuleren van activiteiten voor de bescherming en ontwikkeling van natuur en landschap.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

550 Natuurbescherming

560.1 Openbaar groen

Wat willen we bereiken?

- Groene gemeente.
- Invloed van burger op groen vergroten.
- Onderhoud groen in uitbreidingsplannen en in ontwikkeling zijnde projecten.
- Voorkomen dat watergangen dichtgroeien met invasieve vegetatie zoals krabbenscheer.
- Op doelgroepen afgestemde uitdagende speelplekken.
- Veilige speelplekken.

Wat hebben we bereikt?

- De groene uitstraling is gehandhaafd.
- Direct betrokkenen hebben mogelijkheid mee te denken over voorstellen.
- Aannemers aanspreken op verplichtingen.
- Watergangen groeien niet (volledig) dicht.
- De speelplekken zijn, waar nodig, in overleg met bewoners ingericht waarbij nadrukkelijk naar doelgroepen is gekeken.
- Speelplekken voldoen aan de wettelijke eisen.

Wat doen we ervoor?

- Uitvoeren van de groenkwaliteitsvisie.
- Invulling geven aan de uitvoering van het bomenbeleidsplan.
- Omvorming van beplanting.
- Convenanten sluiten (*op initiatief van de burgers*).
Burgers betrekken bij planvorming t.a.v. (her)inrichting en omvorming groen.
- Met ontwikkelaars afspreken dat groen wordt onderhouden volgens de groenkwaliteitsvisie van de gemeente.
- Regelmatig watergangen uitmaaien.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Op basis van waarneming en schouwresultaten onderhoud plannen.
- Waar mogelijk uitvoering gegeven aan streefbeelden. Uitvoeren boomveiligheidscontrole.
- Omvormen groenobjecten die niet voldoen aan groenkwaliteit of meer dan gemiddelde onderhoudsinspanning vragen.
- In overleggen wijzen op mogelijkheid groen (deels) in eigen beheer te nemen.
- Toezien op uitvoering conform bestek of andere afspraken.
- Jaarlijks wordt een deel van het areaal uitgemaaid.

- In overleg met bewoners inrichting bepalen.
- Direct betrokkenen uitnodigen mee te denken over voorstellen.
- Inrichten conform wettelijke normen.
- Regelmatig organiseren van inspecties van speeltoestellen en -terreinen. Maatregelen nemen wanneer inspectie of meldingen daartoe aanleiding geven.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed baarheid	Realisatie 2015	doelstelling 2015	realisatie 2014
Bij het bermbeheer en landschapsontwikkeling streven we naar biodiversiteit. Dat betekent dat het groenbeheer zoveel mogelijk plaatsvindt op een natuurlijke en rationele manier.					
Aantal kapmeldingen	Goed	Laag	71	n.v.t.	69
Gebruik kg. chemische onkruidbestrijdingsmiddelen	Goed	Hoog		0 kg	5 kg
Oppervlak heringericht plantsoen in m2	Goed	Laag	1260	n.v.t.	1.600
Percentage zieke iepen	Goed	Laag	0,15	0	0,15
Maximaal aantal meldingen groen :	Hoog	Goed	166	< 155	187
- boomonderhoud	Hoog	Goed	37	< 40	39
- gras maaien	Hoog	Goed	38	< 20	26
- onkruid	Hoog	Goed	28	< 40	30
- snoeien	Hoog	Goed	60	< 50	87
- vernielingen	Hoog	Laag	3	< 5	5
Meldingen speelvoorzieningen:	Hoog	Laag	9	< 21	-
- onveilige situatie	Hoog	Goed	2	< 10	-
- defect aan toestel	Hoog	Laag	5	< 3	-
- afrastering	Hoog	Laag	1	< 3	-
- vernielingen	Hoog	Laag	1	< 3	-

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Natuurbescherming	10.287	10.287	10.287	0	-
Openbaar groen	1.220.279	1.309.989	1.307.644	2.345	V
Totaal Lasten	1.230.566	1.320.276	1.317.931	2.345	
Baten					
Openbaar groen	0	50.000	57.789	7.789	V
Totaal Baten	0	50.000	57.789	7.789	
Natuurbescherming	10.287	10.287	10.287	0	N
Openbaar groen	1.220.279	1.259.989	1.249.855	10.134	V
Saldo deelprogramma	1.230.566	1.270.276	1.260.142	10.134	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

Overige afwijkingen:

10.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

10.000   V

Saldo van het Deelprogramma

Deelprogramma 4.3 Ruimtelijke ordening en inrichting

Omschrijving van het deelprogramma

Het exploiteren van bouwgrond in bestemmingsplannen zowel in eigen beheer als door derden.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

810 Ruimtelijke ordening

Wat willen we bereiken?

- POV (Provinciale Omgevingsverordening) door laten werken in bestemmingsplannen (o.a. karakteristieke bebouwing).
- Een gemeentelijk uitvoeringsprogramma voor gewenste ruimtelijke ontwikkelingen die aansluiten bij actuele maatschappelijke ontwikkelingen.
- Een zorgvuldige ruimtelijke belangenafweging in het bijzonder in het buitengebied.
- Via de daartoe bestaande platforms invulling geven aan gebiedsgericht werken (gebiedscommissies Reitdiep en Middag Humsterland, Leader Actie Groep (LAG) en regio Hoogeland, Regio Groningen Assen).

Wat hebben we bereikt?

- Het nieuwe bestuur van de provincie heeft de omgevingsvisie en de POV herzien. De gemeenten in Groningen kunnen hierop reageren. Daarna treden visie en verordening in de loop van 2016 in werking. Waar nodig en wenselijk worden de gemeentelijke plannen hierop aangepast.
- Vindt weerslag in projecten uit structuurvisie en andere beleidsstukken, zoals de ontwikkelingsvisie voor Winsum-West, Winsum - Oost etc. (zie ook hieronder). Daarnaast is in 2015 opdracht gegeven een (gemeentelijk) leefbaarheidskader op te stellen. Ook zijn in 2015 veel dorpen gestart met het opstellen van een eigen dorpsvisie. Voor zover dit een ruimtelijke vertaling in projecten krijgt, neemt gemeente een faciliterende rol.
- Vindt plaats bij beoordeling van aanvragen omgevingsvergunningen, vooroverleg plannen e.d.
- Uitgezonderd de Regio Groningen-Assen, bestaan deze platforms niet meer. Voor het Reitdiepgebied is er nu een jaarlijks (informeel) overleg met alle partijen in het gebied, waarin iedereen wordt bijgepraat en de gemeente nieuwe aandachtspunten worden meegegeven. Het initiatief hiervoor ligt bij de gemeente. V.w.b. Middag-Humsterland vindt overleg plaats met de gemeente Zuidhorn over de Gebiedscommissie Middag-Humsterland op enigerlei wijze een vervolg krijgt. Voor het overige wordt ook gebiedsgericht gewerkt via andere platform, bijvoorbeeld rondom de Aardbevingsproblematiek.

- Een optimale ruimtelijke inpassing en vormgeving van het plan Winsum Oost.
- In 2015 werd onderzocht de ontwerp-opgave voor Winsum-Oost kan worden uitgebreid met een duurzame of energie-neutrale doelstelling. Dit krijgt vervolg in 2016 (besluit over deze doelstelling).

Wat doen we ervoor?

- Tweede actualiseringsslag, verdere clustering bestemmingsplannen onderzoeken.
- De uitvoering van de structuur-, woon-, en verkeersvisie voortvarend ter hand nemen.
De uitvoeringskosten/middelen begroten.
- Inzetten op een maatwerkbenadering met als kader het bestemmingsplan buitengebied, de in de Structuurvisie beschreven kernkarakteristieken, het Provinciaal Omgevings Plan (POP) en de bijbehorende verordening (POV).
- Inzet plegen om projecten/programma's verder te brengen en de benodigde cofinanciering voor de uitvoering van projecten zoveel als mogelijk beschikbaar stellen. Inzet plegen bij de vorming van een nieuwe gebiedsagenda Hoogeland teneinde aanspraak te kunnen maken op nieuw open te stellen Europese fondsen.
Participeren in de uitvoering van hetgeen in de geactualiseerde regiovisie Groningen-Assen is verwoord.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Aanpassing bestemmingsplan buitengebied is in 2015 gestart en wordt in 2016 afgerond.
- Vond in 2015 uitwerking in projecten als de ontwikkelingsvisie voor Winsum-West, besluit over de HOV-as, planvorming voor herinrichting Winkelcentrum Obergon.
- Er is een inventarisatie van karakteristieke panden uitgevoerd. Kernkarakteristieken werden en worden beschermd in het bestemmingsplan Buitengebied.
In 2015 is ook gewerkt aan de erfgoednota, deze zal vanaf 2016 worden ingezet bij afwegingen t.a.v. kernkwaliteiten en cultuurhistorisch waardevolle elementen en bij de voorgenomen herziening van de welstandsnota.
- De vroegere Gebiedsagenda voor het Hoogeland is "ingehaald" door andere strategische documenten als de strategische agenda voor de G7 (herindeling) en het Meerjarenprogramma van de Nationaal Coördinator Groningen. Het volgen en het benutten van de sporen (subsidiemogelijkheden) die daar onder hangen, vindt nu vooral plaats. Nadat het EU Leaderprogramma niet meer voor onze regio geldt, bieden die regelingen (sporen) ook het meeste soelaas, uiteraard naast die van de Regio Groningen-Assen.
De raad heeft in december 2015 besloten de regeling van de cofinanciering van projecten via de reserve Cofinancieringen te continueren. Daardoor is er ook een budget aanwezig voor het (mede) financieren van projecten.

- De ruimtelijke uitwerking gefaseerd oppakken, met in 2015 de totstandkoming van een stedenbouwkundig plan en een bestemmingsplan voor Winsum-Oost.
- In 2015 werd onderzocht de ontwerp-opgave voor Winsum-Oost kan worden uitgebreid met een duurzame of energie-neutrale doelstelling. Dit krijgt vervolg in 2016 (besluit over deze doelstelling).

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Actuele, eenduidige digitaal raadpleegbare, bestemmingsplannen.	Goed	Goed	afgerond	afgerond	20

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Ruimtelijke ordening	655.964	660.964	693.319	32.355 N
Totaal Lasten	655.964	660.964	693.319	-32.355
Baten				
Ruimtelijke ordening	10.212	10.212	15.325	5.112 V
Totaal Baten	10.212	10.212	15.325	5.112
Ruimtelijke ordening	645.752	650.752	677.995	27.242 N
Saldo deelprogramma	645.752	650.752	677.995	-27.242

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

Ruimtelijke ordening

32.000   N

Op dit programma zijn afschrijvingslasten verantwoord, welke niet waren geraamd. Het betreffen de afschrijvingslasten van een tweetal projecten waarvan bij de kadernota 2012 is besloten dat deze versneld zouden worden afgeschreven. Het in 2015 bestede bedrag ad € 33.000 wordt ineens afgeschreven en wordt gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve op het onderdeel reservemutaties. Het verschil van € 1.000 betreft lagere kosten op het gebied van plankosten.

Overige afwijkingen:

5.000   N

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   27.000   N

Deelprogramma 5.1 Communicatie

Omschrijving van het deelprogramma

Het deelprogramma Communicatie is onderverdeeld in drie werkgebieden: voorlichting, communicatie en Public Relations.

Voorlichting

Mondelinge, digitale en schriftelijke informatie die feitelijk/zakelijk van aard is (het openbaar maken van bijv. teksten van wetten en nota's) en het naar buiten toe presenteren van gemeentelijke opvattingen en standpunten.

Communicatie

Het inzetten van middelen om een goede in- en uitvoering van het gemeentelijke beleid te realiseren, met de mogelijkheid tot interactie.

Public Relations

Het inzetten van middelen om houding/beeld van verschillende doelgroepen - inwoners/bezoekers/bedrijven/andere gemeenten- positief te beïnvloeden, te laten zien waar wij als gemeente voor staan (identiteit/imagobepaling).

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

002.2 Voorlichting

Wat willen we bereiken?

- De burger wordt goed geïnformeerd en betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van gemeentelijk beleid.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben de burgers geïnformeerd via de gemeentelijke informatiepagina in de Wiekslag, onze website, persberichten en enkele gerichte informatiebrieven. Ook hebben we het gebruik van sociale media (Twitter/Facebook) geïntensiveerd.

Wat doen we ervoor?

- Inzetten van diverse communicatiemiddelen, onder meer; publicaties in de regionale dagbladen, de website, persberichten, het 'live' uitzenden van raadsvergaderingen, tweewekelijkse persmomenten, burgers laten participeren bij diverse projecten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De genoemde middelen zijn ingezet.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Oordeel inwoners gemeente over de wijze waarop de gemeente communiceert.					
Rapportcijfer (0 – 10):	goed	hoog		8	7,3

In 2014 is een onderzoek naar de klanttevredenheid gedaan. In het rapport 'Waar staat Winsum?' is het volgende over 'communicatie' te lezen:

De inwoners zijn redelijk tevreden over de informatievoorziening via lokale kranten en de gemeentelijke website, de toegankelijkheid en duidelijkheid van de informatie. Deze aspecten krijgen een rapportcijfer tussen de 7,1 en 7,4. Er zijn geen veranderingen in vergelijking met het onderzoek in 2011.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Voorlichting	339.255	354.255	343.922	10.333 V
Totaal Lasten	339.255	354.255	343.922	10.333
Baten				
Voorlichting	0	0	0	0 -
Totaal Baten	0	0	0	0
Voorlichting	339.255	354.255	343.922	10.333 V
Saldo deelprogramma	339.255	354.255	343.922	10.333

Toelichtingen op de afwijkingen

Omschrijving onderdeel	Afwijking in €	V = vrdl N = nadl
<i>Overige afwijkingen:</i>	10.000	V
Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:		
<i>Saldo van het Deelprogramma</i>	10.000	V

Deelprogramma 5.2 Publiekszaken

Omschrijving van het deelprogramma

Dit deelprogramma omvat de publieke dienstverlening en de digitale dienstverlening door het Klantcontactcentrum, waaronder de verstrekking van rij- en reisdocumenten, uittreksels uit de Basisregistratie Personen en de Burgerlijke Stand, het bijhouden van de Basisregistratie Personen en de gravenadministratie en het registreren van meldingen openbare ruimte en verloren- en gevonden voorwerpen.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 003 Publiekszaken
- 004 Baten en lasten secretarieleges

Wat willen we bereiken?

- De gemeentelijke organisatie is goed toegankelijk voor burgers.
- Operatie BRP.
- Ontwikkeling KCC.

Wat hebben we bereikt?

- De burger weet de gemeente Winsum goed te vinden. Digitaal, face-to-face en telefonische is de bereikbaarheid goed.
- Dit is een zeer langdurig en zeer complex project waarvan de landelijke planning in de afgelopen jaren al diverse keren fors is bijgesteld. De aansluiting van de gemeente Winsum is nu gepland in de periode 2019-2020. Dit is inmiddels vier jaren later dan de oorspronkelijke planning.
- Het KCC wordt steeds beter gepositioneerd in de dienstverlening naar de burger.

Wat doen we ervoor?

- Productenaanbod van de digitale gemeentewinkel stapsgewijs verder uitbreiden (voor zover de wet- en regelgeving dit toelaat). Dit is een continue proces.
- Uitvoeren Baseline 2- controles
De aansluiting van de gemeente Winsum is pas in de periode 2016 t/m 2017. Een exacte datum is nog niet beschikbaar.
- Aanbod van meest gevraagde producten en diensten verder uitbouwen en onderbrengen in de frontoffice van het KCC.
- Goede, actuele informatievoorziening op de website ten aanzien van de producten en diensten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We actualiseren voortdurend onze gemeentewinkel.
- De Baseline 2 controles is een doorlopend proces tot de aansluiting van de landelijke BRP. De aansluiting is nu uitgesteld tot zomer 2020. Alle geplande controles van de baseline 2 zijn volgens schema uitgevoerd.
- Een drietal KCC-medewerkers heeft een opleidingstraject afgerond en wordt allround ingezet in het KCC. Met de invoering van het digitale zaaksysteem (JOIN) worden de medewerkers nog beter gefaciliteerd om burgers te woord te staan.
- Onze website en digitale gemeentewinkel is voortdurend actueel.

- Uitbreiden mogelijkheid "producten/diensten op afspraak"
- In 2015 hebben we proefgedraaid met het werken op afspraak. De burger kan vanuit huis redelijk eenvoudig een afspraak maken via de digitale afsprakenmodule. Werken op afspraak bevalt de burger en de medewerker goed. In 2016 bouwen we dit verder uit.
- Met behulp van de kennisbank op zoveel mogelijk vragen direct antwoord geven .
- De kennisbank is geïmplementeerd en er is een begin gemaakt met het vullen ervan. In 2016 wordt het gekoppeld aan het digitale zaaksysteem zodat het KCC beter in staat is om antwoord te geven op de vragen van de burger.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
Een goede fysieke en digitale dienstverlening aan de inwoners van de gemeente Winsum.					
Aantal gegronde klachten	goed	hoog		0	0

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Publiekszaken	656.982	657.863	647.445	10.417 V
Baten en lasten secretarieleges	59.118	101.618	97.499	4.118 V
Totaal Lasten	716.099	759.480	744.945	14.536
Baten				
Baten en lasten secretarieleges	267.220	252.087	230.202	21.885 N
Totaal Baten	267.220	252.087	230.202	-21.885
Publiekszaken	656.982	657.863	647.445	10.417 V
Baten en lasten secretarieleges	208.103	150.470	132.703	17.767 N
Saldo deelprogramma	448.879	507.393	514.743	-7.350

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

LASTEN

-

BATEN

Baten en lasten secretarieleges

22.000   N

Lagere inkomsten voor leges rij-documenten en burgerlijke stand.

Overige afwijkingen:

15.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

7.000   N

Deelprogramma 5.3 Openbaar bestuur

Omschrijving van het deelprogramma

Dit deelprogramma omvat de baten en lasten van het college van burgemeester en wethouders en de gemeenteraad. Ook de kosten van de bestuurlijke samenwerking en de ambtelijke ondersteuning, inclusief de griffier, behoren tot dit deelprogramma.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

- 001 Bestuursorganen
- 002.1 Bestuursondersteuning College B&W
- 005 Bestuurlijke samenwerking
- 006 Bestuursondersteuning raad/rekenkamer

Wat willen we bereiken?

- Een goed en adequaat openbaar bestuur die de belangen van de inwoners van de gemeente Winsum vertegenwoordigt.
- De inwoners meer betrekken bij beleid en uitvoering.
- Waardering uiten voor die inwoners/instelling die zich verdienstelijk hebben gemaakt voor de samenleving.

Wat hebben we bereikt?

- College heeft hierbij prioriteit gegeven aan de samenwerking met de NCG en het vormgeven van de discussie omtrent de bestuurlijke toekomst van de Groninger gemeenten. T.a.v. herindelingsdiscussie heeft Winsum de voorkeursvariant stevig kunnen positioneren.
- College heeft in 2015 d.m.v. burgerparticipatie en dorpsvisies de mening van de burgers kunnen betrekken bij het bepalen van het beleid. T.a.v. het thema HOV-as is de burger- participatie aanleiding geweest voor beleidsaanpassing.
- *Zie hieronder.*

Wat doen we ervoor?

- Uitvoering van het collegeprogramma en de raadsagenda.
- (Bestuurlijke) vertegenwoordiging in de betrokken organen.
- Bij de start van beleid en uitvoering bepalen welke inwoners betrokken dienen te worden.
- Uitreiken stimuleringsprijs op het gebied van Kunst en Cultuur.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het collegeprogramma vertaald naar een concernplanning en deze planmatig uitgevoerd.
- In de diverse overleggen is Winsum bestuurlijk vertegenwoordigd.
- Enkele thema's van burgerparticipatie waren: dorpsbudgetten; begraafbeleid; inrichting Boogplein; herindeling.
- College was voornemens in 2015 een stimuleringsprijs op het gebied van kunst en cultuur uit te reiken. I.v.m. prioriteiten is deze uitreiking nu gepland in 2016.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Bestuursorganen	605.069	804.139	784.590	19.549 V
Bestuursondersteuning College B&W	313.832	313.832	313.872	40 N
Bestuurlijke samenwerking	132.880	132.880	148.832	15.952 N
Bestuursondersteuning raad/rekenkamer	263.352	309.247	336.271	27.024 N
Totaal Lasten	1.315.132	1.560.098	1.583.564	-23.467
Baten				
Bestuursorganen	0	43.800	43.800	0 -
Bestuurlijke samenwerking	0	0	0	0 -
Bestuursondersteuning raad/rekenkamer	0	42.000	77.427	35.427 V
Totaal Baten	0	85.800	121.227	35.427
Bestuursorganen	605.069	760.339	740.790	19.549 V
Bestuursondersteuning College B&W	313.832	313.832	313.872	40 N
Bestuurlijke samenwerking	132.880	132.880	148.832	15.952 N
Bestuursondersteuning raad/rekenkamer	263.352	267.247	258.844	8.403 V
Saldo deelprogramma	1.315.132	1.474.298	1.462.338	11.960

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in € V = vrld
N = nadl

LASTEN

Bestuursorganen

20.000 V

2015 is het eerste jaar dat we te maken hebben met de werkkostenregeling. De eindheffing voor deze werkkostenregeling is lager dan geraamd voor 2015.

Bestuurlijke samenwerking

16.000 N

De hogere kosten hebben betrekking op ons aandeel in de kosten onderzoek herindeling en het uitvoeringsprogramma NCG (gaswinning).

Bestuursondersteuning raad- en rekenkamer

27.000 N

Winsum is in 2015 het laatste jaar penvoerder van de rekenkamercommissie het Hogeland. De hogere kosten voor de rekenkamercommissie worden gedekt door hogere inkomsten. Per saldo heeft dit geen effect op het rekening resultaat van Winsum. (Zie baten.) Het resterende verschil tussen de lasten en baten bij dit onderdeel (€ 8.000) wordt veroorzaakt door lagere opleidingskosten voor de griffie. Deze kosten waren al meegenomen in de afronding 2014.

BATEN

<i>Bestuursondersteuning raad- en rekenkamer</i>	35.000	V
Rekenkamer het Hogeland € 35.000 voordeel (zie <i>lasten</i>).		

Overige afwijkingen:

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

<i>Saldo van het Deelprogramma</i>	12.000	V
------------------------------------	--------	---

Deelprogramma 6.1 Belastingen

Omschrijving van het deelprogramma

Bij dit deelprogramma worden de baten en lasten van de uitvoering van de Wet WOZ verantwoord, alsmede de baten en lasten voor de heffing en de invordering van de gemeentelijke belastingen.

Voor inzicht in:

- het beleid ten aanzien van de gemeentelijke heffingen;
- een overzicht van de diverse heffingen;
- de geraamde inkomsten voor 2014;
- een overzicht van de lokale lastendruk en
- het kwijtscheldingsbeleid

wordt verwezen naar paragraaf A: lokale heffingen.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

930   Uitvoering Wet WOZ
940   Baten/lasten gemeentel.belastingen

Wat willen we bereiken?

- De inwoners van de gemeente door middel van belastingheffing laten bijdragen aan de instandhouding van de bestaande en nieuwe voorzieningen.

Wat hebben we bereikt?

- Met lokale belastingheffing innen gemeenten geld waarmee het voorgenomen beleid kan worden gefinancierd. In die zin speelt belastinggeld een belangrijke rol. daarbij gaat het ook om optimale dienstverlening voor de burgers en het stroomlijnen van processen. Met dagtekening 31 januari 2015 zijn de jaarlijkse belastingaanslagen/WOZ-beschikkingen opgelegd aan de belastingplichtigen. Er zijn 153 bezwaarschriften binnengekomen tegen 153 objecten (130 woningen en 23 niet-woningen). De bezwaarschriften zijn nog niet allemaal afgehandeld. 10 bezwaarschriften zijn nog in behandeling. Bij het Gerechtshof zijn 2 beroepszaken aanhangig gemaakt, welke nog in behandeling zijn. Tegen de opgelegde heffingen zijn 20 bezwaarschriften ingediend. Deze zijn allemaal afgehandeld.
- De nieuw vastgestelde waarden, met waardepeildatum 1 januari 2014, voor de in de gemeente gelegen onroerende zaken zijn conform voorschrift op tijd geleverd aan de Belastingdienst, het Waterschap Noorderzijlvest en het Centraal Bureau voor de Statistiek.
- De aanvragen kwijtschelding gemeentelijke belastingen 2015 zijn volgens de regels door het Waterschap Noorderzijlvest (Hefpunt) en de gemeente afgehandeld.

- Streven naar kostendekkende tarieven op het gebied van heffingen en leges.

Wat doen we ervoor?

- Jaarlijks aanslagoplegging en het toepassen van (dwang)invordering.
- Burgers die daarvoor in aanmerking komen kwijtschelding van gemeentelijke belastingen verlenen.
- Het op correcte wijze bepalen en vaststellen van de waarde van de in de gemeente gelegen onroerende zaken ten behoeve van de heffing van belastingen door het Rijk, de gemeente en het waterschap.

- In 2015 zijn 107 aanslagen reclamebelasting opgelegd. Er zijn 2 bezwaren tegen ingediend, beiden ongegrond.
- De nota lokale heffingen is in 2011 vastgesteld. De nota geeft inzicht in de mate van kostendekkendheid van de verschillende heffingen en met de te nemen uitvoeringsmaatregelen. Grondslag voor de berekening van de tarieven zijn de vastgestelde modellen kostenonderbouwing van de verschillende heffingen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met dagtekening 31 januari 2015 zijn voor 5763 woningen en 801 niet-woningen de gecombineerde aanslagen gemeentelijke belastingen en WOZ-beschikkingen opgelegd. De werkzaamheden zijn volgens planning uitgevoerd. De geraamde opbrengsten zijn gerealiseerd. In het kader van de (dwang)invordering zijn 616 herinneringen en 179 aanmaningen verstuurd. Aansluitend hierop zijn 110 dwangbevelen naar de deurwaarder gegaan ter inning. Hiervan zijn nog 38 dwangbevelen in behandeling.
- Voor het belastingjaar 2015 zijn 320 aanvragen om kwijtschelding gemeentelijke belastingen ingediend. 236 verzoeken zijn geheel toegekend, 2 gedeeltelijk, terwijl 62 zijn afgewezen. 20 aanvragen zijn nog in behandeling.
- De Waarderingskamer heeft 20 november 2014 toestemming gegeven voor het verzenden van de WOZ-beschikkingen en OZB-aanslagen 2015. Uit de halfjaarlijkse onderzoeken door de Waarderingskamer naar de voortgang uitvoering Wet WOZ blijkt dat de uitvoering goed verloopt. Het algemeen oordeel van de Waarderingskamer staat openbaar op de internetsite van de Waarderingskamer. De nieuwe WOZ-waarden zijn binnen de vastgestelde termijn van 8 weken na het begin van het kalenderjaar aan de wettelijke afnemers geleverd. (Belastingdienst, Waterschap Noorderzijlvest en Centraal Bureau voor de Statistiek).

- Bezwaarschriften binnen 3 maanden afhandelen.
- Er zijn 153 bezwaarschriften binnengekomen tegen 153 objecten (130 woningen en 23 niet-woningen). Het bezwaarpercentage bedraagt 2,7%, landelijk 0,82%. Het percentage is hoger dan het landelijke, omdat veel bezwaren zijn ontvangen i.v.m. aardbevingsschade. Door professionele bezwaarmakers zijn 47 bezwaarschriften ingediend. De afhandeling van deze bezwaarschriften (kostenvergoeding) heeft de gemeente in 2015 € 19.900 gekost. Bijna alle bezwaarschriften zijn afgehandeld, waarvan 87 binnen 3 maanden. Van 21 objecten is de waarde gehandhaafd en van 120 de waarde verlaagd. 10 bezwaren zijn nog niet afgehandeld omdat het bedrag van de aardbevingsschade nog niet bekend is. 1 bezwaar is niet-ontvankelijk verklaard en 1 bezwaar is niet afgehandeld omdat nog geen motivatie is ontvangen.
- Op 11 juli 2011 is de nota lokale heffingen 2011 vastgesteld. De nota geeft inzicht in de mate van kostendekkendheid van de verschillende heffingen en met de te nemen uitvoeringsmaatregelen. Grondslag voor de berekening van de tarieven zijn de nieuw vastgestelde modellen kostenonderbouwing van de verschillende heffingen. Er wordt vervolgonderzoek gedaan op het gebied van kostendekkendheid van leges en tarieven.
- In 2012 is een leges onderzoek uitgevoerd. Hierbij zijn bijna alle individuele tarieven vallende onder titel 1 en titel 3 beredeneerd berekend. In 2015 is geen verder vervolgonderzoek gedaan.

Maatschappelijke effecten

Prestatie-indicatoren	meet- baarheid	beïnvloed- baarheid	realisatie 2015	streven 2015	realisatie 2014
De inwoners van de gemeenten door middel van belastingheffing laten bijdragen aan de instandhouding van de bestaande en nieuwe voorzieningen.					
Aantal waardebeschikkingen	goed	laag	6.932	6.700	6.593
Aantal belastingaanslagen	goed	laag	12.484	19.000	18.448
Aantal kwijtscheldingen	goed	laag	321	325	325
Aantal bezwaarschriften tegen waardevaststelling	goed	laag	153	150	142

Door diftar verdubbeling van het aantal belastingaanslagen.

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Uitvoering Wet WOZ	262.926	262.926	267.575	4.649 N
Baten/lasten gemeentelijke belastingen	188.778	214.263	231.741	17.478 N
Totaal Lasten	451.704	477.189	499.317	-22.127
Baten				
Baten/lasten gemeentelijke belastingen	12.576	12.576	17.772	5.196 V
Totaal Baten	12.576	12.576	17.772	5.196
Uitvoering Wet WOZ	262.926	262.926	267.575	4.649 N
Baten/lasten gemeentelijke belastingen	176.202	201.687	213.970	12.282 N
Saldo deelprogramma	439.129	464.614	481.545	-16.931

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in € V = vrld
N = nadl

LASTEN

Baten/lasten gemeentelijke belastingen

17.000 N

Ook in 2015 zijn de kosten voor bezwaarafhandeling met name door de aardbevingsproblematiek en het actief zijn van no-cure-no-pay-bedrijven weer uitzonderlijk hoog. Het betreft kosten afhandelen bezwaren door extern taxatiebureau en te betalen vergoedingen aan no-cure-no-pay-bedrijven. Tevens zijn extra kosten gemaakt voor juridische bijstand afdoening bezwaarschrift Bouwstichting Wierden en Borgen tegen de aanslag rioolheffing. Tenslotte zijn van het dorp Winsum de objectkenmerken van de woningen door middel van een digitale vragenlast Controle Woninggegevens gecontroleerd. Dit om te voldoen aan de eis van de Waarderingskamer dat jaarlijks van 20% van de objecten de objectkenmerken worden gecontroleerd.

BATEN

Overige afwijkingen:

0

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma 17.000 N

Deelprogramma 6.2 Financiën

Omschrijving van het deelprogramma

Dit deelprogramma geeft inzicht in de financiële positie. Conform het Besluit Begroting en Verantwoording moet afzonderlijk inzicht worden gegeven in de algemene dekkingsmiddelen en de mutaties op de reserves.

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

913.1 Overige financiële middelen

914 Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar

960.1 Saldo van kostenplaatsen: B&O en Secr

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Lasten					
Overige financiële middelen	1.194	1.194	1.183	11	V
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	13	13	0	13	V
Saldo van kostenplaatsen: B&O en Secr	0	330.688	355.347	24.659	N
Totaal Lasten	1.207	331.895	356.530	-24.635	
Baten					
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	713.032	713.032	724.356	11.324	V
Saldo van kostenplaatsen: B&O en Secr	2.350	-225.968	0	225.968	V
Totaal Baten	715.381	487.064	724.356	237.292	
Overige financiële middelen	1.194	1.194	1.183	11	V
Geldleningen en uitzettingen > 1 jaar	713.019	713.019	724.356	11.337	V
Saldo van kostenplaatsen: B&O en Secr	2.350	556.656	355.347	201.309	V
Saldo deelprogramma	-714.175	-155.169	-367.826	212.657	

Toelichtingen op de afwijkingen
Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

Saldo van kostenplaatsen: B&O en Secretarie

201.000   V

Op dit programma worden de saldi van de kostenverdeelstaten B&O en Secretarie afgewikkeld. Deze saldi worden gevormd door prijsverschillen. De lasten en de baten worden gezamenlijk toegelicht.

Kostenverdeelstaat B&O

De kosten van Beheer en Onderhoud wijken per saldo € 61.000 nadelig af. Het nadeel op de personeelslasten bedroeg € 47.000 en dit heeft betrekking op de salariskosten. Daarnaast is sprake van een overschrijding op de huisvestingskosten van € 11.000. De afwijking op de tractiemiddelen is € 2.000 nadelig. De afwijkingen op de huisvesting is komt door een overschrijdingen op een tweetal posten: schoonmaakkosten (nadeel € 5.000) en energie (nadeel € 6.000).

Kostenverdeelstaat Secretarie

Op deze kostenplaats is sprake van voordelig prijsverschil van € 262.000. Wel is sprake van een bedrag ad € 145.400 aan niet-uitgevoerde werkzaamheden. Feitelijk is dus eigenlijk sprake van een voordelig resultaat van € 117.000.

Het resultaat op de kostenverdeelstaat secretarie bedraagt, met inbegrip van de niet-bestede gelden, per saldo € 262.000 voordelig en bestaat uit:

- lagere salariskosten (€ 140.000);
- hogere kosten voor uitbesteed werk (€ 174.000);
- hogere vergoeding wegens inzet samenwerking/NAM (€ 197.000);
- hogere kosten van huisvesting (€ 1.000);
- hogere administratiekosten (€ 10.000);
- hogere kosten gemeente specifieke automatisering (€ 35.000);

en niet-uitgevoerde werkzaamheden:

- personeel 3-decentralisaties (voordeel € 85.000); en
- automatisering ELO-Grunn (voordeel € 60.400)

Overige afwijkingen:

12.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

213.000   V

Algemene dekkingsmiddelen

Lokale heffingen

Tot dit onderdeel behoren de volgende producten:

- 931 Baten OZB-gebruikers
- 932 Baten OZB-eigenaren
- 933 Baten RZB woon - en bedrijfsruimten
- 938 Baten reclamebelasting

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel	
Baten					
Baten OZB-gebruikers	250.473	215.473	210.782	4.691	N
Baten OZB-eigenaren	2.161.942	2.156.942	2.151.477	5.465	N
Baten RZB woon - en bedrijfsruimten	3.229	3.229	4.074	845	V
Baten reclamebelasting	35.000	40.485	38.720	1.765	N
Totaal Baten	2.450.644	2.416.129	2.405.053	-11.076	
Baten OZB-gebruikers	250.473	215.473	210.782	4.691	N
Baten OZB-eigenaren	2.161.942	2.156.942	2.151.477	5.465	N
Baten RZB woon - en bedrijfsruimten	3.229	3.229	4.074	845	V
Baten reclamebelasting	35.000	40.485	38.720	1.765	N
Saldo deelprogramma	-2.450.644	-2.416.129	-2.405.053	-11.076	

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   V = vrld
N = nadl

Overige afwijkingen:

11.000   N

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   11.000   N

Algemene uitkering

Tot dit onderdeel behoren de volgende producten:

921   Uitkeringen Gemeentefonds

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Baten				
Uitkeringen Gemeentefonds	12.964.701	12.714.470	12.653.165	61.305 N
Totaal Baten	12.964.701	12.714.470	12.653.165	-61.305
Uitkeringen Gemeentefonds	12.964.701	12.714.470	12.653.165	61.305 N
Saldo deelprogramma	-12.964.701	-12.714.470	-12.653.165	-61.305

Toelichtingen op de afwijkingen **Omschrijving onderdeel**

Afwijking in €   **V = vrdr**
N = nadl

BATEN

Uitkeringen Gemeentefonds

61.000   N

De werkelijk ontvangen uitkering is € 61.000 lager dan geraamd in de begroting. Deze lagere uitkering wordt veroorzaakt door aanpassingen in de basisgegevens. De uitkering wordt echter voorlopig vastgesteld in juni 2016, terwijl definitieve vaststelling nog een jaar later is. Wij verwachten nog een positieve afrekening van het jaar 2015.

Overige afwijkingen:

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

Uitkering sociaal deelfonds

Tot dit onderdeel behoren de volgende producten:

923 Integratie-uitkering sociaal domein

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Baten				
Integratie-uitkering sociaal domein	7.739.723	7.461.840	7.461.846	6 V
Totaal Baten	7.739.723	7.461.840	7.461.846	6
Integratie-uitkering sociaal domein	7.739.723	7.461.840	7.461.846	6 V
Saldo deelprogramma	-7.739.723	-7.461.840	-7.461.846	6

Toelichtingen op de afwijkingen

Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrdl**
N = nadl

Overige afwijkingen:

0   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

0   V

Dividend

Tot dit onderdeel behoren de volgende producten:

913.2 Ov.fin.middelen: dividend

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Baten				
Ov.fin.middelen: dividend	123.536	425.951	446.858	20.907 V
Totaal Baten	123.536	425.951	446.858	20.907
Ov.fin.middelen: dividend	123.536	425.951	446.858	20.907 V
Saldo deelprogramma	-123.536	-425.951	-446.858	20.907

Toelichtingen op de afwijkingen

Omschrijving onderdeel

Afwijking in €

**V = vrdl
N = nadl**

BATEN

Dividend

21.000

V

Het voordeel betreft een hogere dividend ontvangst van Enexis.

Overige afwijkingen:

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma

21.000

V

Saldo financieringsfunctie

Tot dit onderdeel behoren de volgende producten:

960.2 Saldo van kostenplaatsen: Kapitaallasten

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Saldo van kostenplaatsen: Kapitaallasten	0	22.227	28.310	6.083 N
Totaal Lasten	0	22.227	28.310	-6.083
Baten				
Saldo van kostenplaatsen: Kapitaallasten	25.426	-13.293	0	13.293 V
Totaal Baten	25.426	-13.293	0	13.293
Saldo van kostenplaatsen: Kapitaallasten	25.426	35.520	28.310	7.210 V
Saldo deelprogramma	-25.426	35.520	28.310	7.210

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   V = vrdl
N = nadl

Overige afwijkingen:

7.000   V

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   7.000   V

Onvoorziene uitgaven

Tot dit onderdeel behoren de volgende producten:

922 Algemene baten en lasten

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Algemene baten en lasten	200.609	52.134	0	52.134 V
Totaal Lasten	200.609	52.134	0	52.134
Baten				
Algemene baten en lasten	79.000	0	0	0 -
Totaal Baten	79.000	0	0	0
Algemene baten en lasten	121.609	52.134	0	52.134 V
Saldo deelprogramma	121.609	52.134	0	52.134

Toelichtingen op de afwijkingen

Omschrijving onderdeel

Afwijking in €   **V = vrld**
N = nadl

LASTEN

Algemene baten en lasten

52.000   V

Er resteerde in 2015 nog een post Onvoorzien incidenteel van € 41.000 en een raming voor Nieuw beleid van € 11.000.

Overige afwijkingen:

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma   52.000   V

Mutaties op de reserves

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

980 Mutatie reserves functies 0 t/m 9

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Mutatie reserves functies 0 t/m 9	551.407	651.864	2.028.647	1.376.783 N
Totaal Lasten	551.407	651.864	2.028.647	-1.376.783
Baten				
Mutatie reserves functies 0 t/m 9	1.203.204	3.030.624	3.174.103	143.479 V
Totaal Baten	1.203.204	3.030.624	3.174.103	143.479
Mutatie reserves functies 0 t/m 9	651.797	2.378.760	1.145.456	1.233.304 N
Saldo deelprogramma	-651.797	-2.378.760	-1.145.456	-1.233.304

Toelichtingen op de afwijkingen

	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr na wijz. en Real.: V = voordeel N = nadeel
Lasten			
Algemene reserve	0	0	0 V
Reserve lopende verplichtingen	404.378	347.333	57.045 V
Reserve bovenwijkse voorzieningen	0	34.821	N
Reserve dorpshuizen	4.000	4.000	0 V
Reserve huisvesting onderwijs	29.813		29.813 V
Reserve regiovisie	0	15.085	15.085 N
Reserve verkiezingen	0	9.631	9.631 N
reserve herstructurering	0	31.720	31.720 N
Reserve baggerplan	0	175.000	175.000 N
Reserve onderhoud kunstwerken	-205.000	0	205.000 N
Reserve cofinancieringen	-89.921		89.921 N
Reserve kosten WMO	0	501.356	501.356 N
Reserve onderhanden werk	500.000	787.500	287.500 N
Egalisatiereserve vuilverwerking	0	42.042	42.042 N
Egalisatiereserve rioolheffingen	8.594	0	8.594 V
Egalisatiereserve onderhoud wegen		31.778	31.778 N
Egalisatiereserve openb.verlichting		48.381	48.381 N

Totaal Lasten	651.864	2.028.647	1.376.783	N
----------------------	----------------	------------------	------------------	----------

Baten				
Algemene reserve	1.261.285	1.452.745	191.460	V
Reserve lopende verplichtingen	423.537	346.571	76.966	N
Reserve uitvoering sportnota	15.000	15.000	0	V
Reserve huisvesting onderwijs	355.711	454.943	99.232	V
Reserve regiovisie	61.683	54.821	6.862	N
Reserve onderhoud kunstwerken		207.900		V
Reserve verkiezingen	0	0	0	V
Reserve grondexploitatie	9.907	9.907	0	V
Egalisatiereserve baggeren	85.677	5.850	79.827	N
Reserve cofinancieringen	25.184	156.653	131.468	V
Reserve inkomensdeel WWB	382.455	392.630		V
Reserve museum Wierdenland	44.924	39.451	5.472	N
Reserve kosten WMO	250.584	0		N
Reserve ICT/HNW	0	27.631	27.631	V
Reserve vervanging tractiematerieel		10.000	10.000	V
Egalisatiereserve vuilverwerking	50.000		50.000	N
Egalisatiereserve rioolheffingen	64.677		64.677	N
Egalisatiereserve openbare verlichting		0	0	V
Totaal Baten	3.030.624	3.174.103	143.479	V

Saldo Onderdeel Reservemutaties	-2.378.760	-1.145.456	1.233.304	N
--	-------------------	-------------------	------------------	----------

Resultaat van de baten en lasten

Tot dit deelprogramma behoren de volgende producten:

990 Resultaat v/d rekening van baten/lasten

Wat heeft het gekost?

	Primaire Begroting	Begroting na wijziging	Realisatie	VERSCHIL: Begr. na wijz en Realisatie V = voordeel N = nadeel
Lasten				
Resultaat v/d rekening van baten/lasten	142.525	57.560	0	57.560 V
Totaal Lasten	142.525	57.560	0	57.560
Baten				
Resultaat v/d rekening van baten/lasten	48.582	513.318	882.289	368.972 V
Totaal Baten	48.582	513.318	882.289	368.972
Resultaat v/d rekening van baten/lasten	93.943	455.758	882.289	426.532 V
Saldo deelprogramma	93.943	-455.758	-882.289	426.532

Toelichtingen op de afwijkingen Omschrijving onderdeel

Afwijking in € V = vrdl
N = nadl

LASTEN

-

BATEN

Resultaat van de rekening van baten en lasten

427.000 V

Op grond van met name de kadernota 2015 was er voor het jaar 2015 een fors tekort geraamd. Dit tekort zou worden gedekt door een onttrekking aan de algemene reserve en dit is conform geboekt. Deze ramingen/boekingen zijn moeten in samenhang met mutaties op het onderdeel reservemutaties worden beschouwd.

Overige afwijkingen:

0

Het saldo van de kleine afwijkingen is per saldo:

Saldo van het Deelprogramma 427.000 V

Paragrafen

Paragraaf A Lokale heffingen

Inleiding

De paragraaf lokale heffingen bevat de volgende onderdelen:

- A. Het beleid ten aanzien van de gemeentelijke heffingen;
- B. Een overzicht van de diverse heffingen;
- C. De geraamde en werkelijke inkomsten voor 2015;
- D. Een overzicht van de lokale lastendruk;
- E. Het kwijtscheldingsbeleid.

A. Beleid ten aanzien van de gemeentelijke heffingen

Voor de hoogte van de gemeentelijke belastingen gelden de volgende uitgangspunten:

- collegeprogramma 2014–2018: Uitgangspunt is dat de gemeentelijke heffingen zoveel mogelijk kostendekkend dienen te zijn, dat blijven of worden gemaakt.
- bepalingen Gemeentewet en Wet Milieubeheer waarin wordt bepaald dat de hoogte van de tarieven en heffingen niet boven de kostprijs mogen worden geheven;
- legesverordening, verordening onroerende zaak belastingen, verordening roerende zaken, verordening reinigingsheffingen, verordening rioolrechten, verordening lijkbezorgingsrechten, verordening marktgelden, verordening brandweerrechten;
- raadsbesluit gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid.

B. Overzicht van de diverse heffingen

De gemeente Winsum kent de volgende heffingen:

B1. Onroerende zaak belastingen (OZB)

Onder de noemer onroerende zaak belastingen worden twee directe belastingen geheven, namelijk de eigenarenbelasting en de gebruikersbelasting. De gebruikersbelasting geldt alleen voor niet-woningen, zoals bedrijven, garages, sportcomplexen e.d.

De maximering van de tarieven is afgeschaft. Hiervoor in de plaats is een macronorm ingesteld die de maximale opbrengststijging voor een bepaald jaar aangeeft. De macronorm voor 2015 is door het rijk bepaald op 3%. In Winsum is de verhoging 2,75%.

De percentages voor 2015 waren als volgt:

OZB-tarieven	2015 percentage WOZ-waarde	2014 percentage WOZ-waarde
- eigenaren woningen	0,1875%	0,1791%
- eigenaren niet-woningen	0,2269%	0,2131%
- gebruikers niet-woningen	0,1659%	0,1613%

B2. Afvalstoffenheffing

De afvalstoffenheffing is een directe belasting die wordt geheven van diegene die feitelijk gebruik maakt van een perceel waarvoor een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen geldt. De afvalstoffenheffing is bedoeld om de kosten te bestrijden van het ophalen, storten en verwerken van huisvuil.

Het tarief voor de afvalstoffenheffing gaat op begrotingsbasis uit van 100% kostendekkendheid. In 2013 zijn we gestart met de invoering van een gedifferentieerd tarief voor afval op basis van gewicht (Diftar). Op basis van aannames (gebaseerd op ervaringscijfers van andere gemeenten en eigen realisatiegegevens van eerdere jaren) zijn de tarieven voor dit invoeringsjaar als volgt vastgesteld:

Tarieven afvalstoffenheffing	2015	2014
- meerpersoonshuishouden	€ 0,00	€ 0,00
- eenpersoonshuishouden	€ 0,00	€ 0,00
DifTar - basis	€ 120,00	€ 120,00
DifTar - per lediging	€ 1,10	€ 0,80
DifTar - per kilo restafval	€ 0,26	€ 0,21
DifTar - per kilo GFT	€ 0,10	€ 0,07

Voorwaarden bij de invoering hierbij was een goed flankerend beleid, waarbij scheiding aan de bron wordt nagestreefd. De burgers mochten er financieel niet op achteruit gaan. Hierdoor is afgesproken dat geen huishouden meer zou betalen dan het eerdere tarief van 2012. Het plafond bedroeg voor de jaren 2013 en 2014 € 295,00.

In de raadsvergadering van 21 oktober 2014 is de Diftar evaluatie vastgesteld. Hiermee is onder andere besloten:

- tot wijziging van bovenstaande tarieven voor 2015;
- met ingang van 2015 geen tariefplafond meer te hanteren;
- de aanslagen afvalstoffenheffing voor het variabele deel terug te brengen naar 1x per jaar zodra er een online applicatie beschikbaar is waarop te allen tijde de ledigingen te raadplegen zijn;
- de mogelijkheid tot kwijtschelding te maximaliseren voor 2015 op € 295,00.

In 2015 is een online applicatie beschikbaar gesteld door de Milieudienst Groningen waarop de eigen ledigingen te raadplegen zijn. De ledigingen kunnen pas geraadpleegd worden, nadat is ingelogd met DigiD.

Met ingang van 2015 krijgt men tot een maximumbedrag van € 295,00 kwijtschelding. Van de 236 toegekende kwijtscheldingsaanvragen moeten 80 huishoudens bijbetalen. De bij te betalen bedragen variëren van € 2,38 tot € 451,65.

B3. Rioolheffing

Voor het in bezit hebben van een eigendom dat direct of indirect is aangesloten op de gemeentelijke riolering wordt rioolheffing geheven.

De rioolheffing is een bestemmingsheffing, die dient ter bekostiging van de gemeentelijke watertaken (afvalwater, hemelwater en grondwater). Hiermee kunnen kosten worden verhaald om maatregelen te treffen die de gemeente noodzakelijk acht voor een doelmatig werkende riolering en overige maatregelen ten aanzien van hemelwater en grondwater. Ook wel verbrede rioolheffing genoemd. In het in 2013 vastgestelde Afvalwaterbeleidsplan BMWE/NVZ 2014-2018 wordt aangegeven hoe de gemeente Winsum haar zorg voor de inzameling en transport van het afvalwater, de afvoer van het hemelwater en de grondwaterproblematiek vorm wil geven.

In het plan zijn de volgende doelen vastgesteld:

- In stand houden van een veilige en gezonde leefomgeving, een schoon en mooi oppervlaktewater- en grondwatersysteem;
- Het doelmatiger inrichten van de (afval)waterketen: benaderen als één systeem;
- Meer in gezamenlijkheid plannen, ontwikkelen en uitvoeren;
- 'Samen sturen' door samen inzicht te krijgen en samen in te grijpen;
- Op lange termijn terugwinnen van herbruikbare grondstoffen;
- Verminderen van energiegebruik en op termijn terugwinning van energie;
- Terugdringen van milieuverontreiniging door bestrijdingsmiddelen, zware metalen, hormoonverstorende stoffen en medicijnresten;
- Terugdringen van rioolvreemd water;
- Verder terugdringen van wateroverlast in bebouwd gebied; en
- Wat schoon is schoon houden: de vervuiler betaalt.

In het plan is voor de berekening van de rioolheffing uitgegaan van een heffing voor de gemeentelijke watertaken en is een meerjarige doorrekening gemaakt voor de ontwikkeling van de hoogte van de rioolheffing. De verwachting is dat het tarief gedurende de werking van dit plan bevroren kan worden op € 210,00.

Ook bij de nieuwe heffing (artikel 228a Gemeentewet) geldt dat de geraamde opbrengsten niet hoger mogen zijn dan de geraamde kosten. Belangrijk verschil is echter dat de nieuwe verbrede rioolheffing niet het karakter heeft van een individuele dienstverlening zoals dat bij het oude rioolrecht wel het geval was. De verbrede zorgplicht is gericht op collectieve maatregelen.

Gemeenten hebben een sterkere regierol gekregen in het omgaan met regenwater in bebouwd gebied en het aanpakken van stedelijke grondwaterproblemen. Om de taakverbreding te kunnen financieren is het eerdere rioolrecht dus omgevormd tot een bredere rioolheffing.

Alle kosten die gemaakt worden ter nakoming van de (nieuwe) zorgplichten kunnen worden verhaald op de burgers en bedrijven. Dit betekent dat gemeenten het individuele profijt van de nieuwe rioolheffing niet meer hoeven aan te tonen, zoals dat wel het geval was bij rioolrecht.

Uitgangspunt is dat de rioolheffing kostendekkend is.

In 2009 is in eerste instantie gekozen voor een vloeiende en dus gemakkelijke overgang van het rioolrecht naar de rioolheffing. Een discussie om de mogelijkheden van tariefdifferentiatie binnen de rioolheffing te bespreken is in 2012 gevoerd en besloten dit niet in te voeren.

In 2015 is de rioolheffing vastgesteld op € 210,00.

Rioolrecht	2015	2014
- per aansluiting	€ 210,00	€ 210,00

B4. Leges

Onder de naam leges wordt een aantal verschillende rechten geheven ter zake van het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten, waaronder paspoorten, rijbewijzen, diverse uittreksels, huwelijken, bouwvergunningen en diverse overige vergunningen.

Beleid hierbij is om te streven naar een zo hoog mogelijke kostentoerekening en kostendekkende tarieven. Voorwaarde daarbij is wel dat vooraf volstrekt helder is wat de reële kosten zijn. De burger mag niet betalen voor "oneigenlijke" kosten.

Voor 2015 is verder gegaan met het creëren van 100% kostendekkende tarieven. De tarieven onder Titel 1 zijn gemiddeld met 10% verhoogd. De tarieven onder Titel 2 en onder Titel 3 zijn trendmatig verhoogd met 1,25%

B5. Lijkbezorgingsrechten

Begraafrechten worden geheven voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen en voor het door de gemeente verlenen van diensten in verband met deze begraafplaatsen. Ook bij de begraafrechten is het streven gericht op kostendekkende tarieven.

In 2011 is de nota Begraven en begraafplaatsen vastgesteld. Het tarief voor het overschrijven van verleende rechten is verhoogd naar € 15,00. De andere tarieven zijn ongewijzigd vastgesteld voor het jaar 2015.

B6. Brandweerrechten

De verordening op de heffing en de invordering van brandweerrechten is ingetrokken met ingang van 1 januari 2014. Alle taken op het gebied van brandweezorg en crisisbeheersing in de provincie Groningen zijn op 1 januari 2014 ondergebracht in één zelfstandige brandweerorganisatie.

B7. Roerende zaak belasting

Via de roerende zaakbelasting leveren eigenaren en gebruikers van roerende zaken zoals woonschepen en woonwagens een bijdrage aan de instandhouding van de collectieve voorzieningen van onze gemeente. De aanslag wordt berekend op basis van de economische waarde van de roerende zaak. Ook de roerende zaakbelastingen worden met ingang van 2009 berekend naar een percentage van de waarde van de roerende zaak. De belastingtarieven voor roerende zaken houden gelijke tred met de onroerende-zaakbelastingen.

B8. Marktgelden

De tarieven voor de marktgelden zijn in 2015 trendmatig verhoogd.

B9. Privaatrechtelijke vergoedingen

De gemeente Winsum heeft met diverse partijen huur- en pachtovereenkomsten gesloten. Bij af te sluiten contracten wordt een duidelijke koppeling gelegd tussen de kosten en opbrengsten.

C. Geraamde opbrengst 2015

	Begroting 2015 primaire	Begroting 2015 na wijz.	Realisatie 2015	Afwijking 2015
Opbrengsten lokale heffingen				
Onroerende zaak belastingen	2.412.415	2.372.415	2.362.259	-10.156
Afvalstoffenheffing	1.396.491	1.396.491	1.574.937	178.446
Rioolrechten	1.240.114	1.240.114	1.235.231	-4.883
Bouwvergunningen c.a.	317.587	261.587	203.733	-57.854
Begrafnisrechten	109.456	109.456	116.201	6.745
Secretarieleges	265.190	251.837	228.052	-23.785
Marktgelden	3.257	1.992	1.648	-345
Roerende zaak belastingen	3.229	3.229	4.074	845
Gebruiksvergunningen brandveiligheid	0	0	0	0
Reclamebelasting	35.000	40.485	38.720	-1.765
Totaal	5.782.739	5.677.606	5.764.855	87.249

D. Lokale lastendruk

In onderstaand overzicht worden de tarieven OZB, afvalstoffenheffing en rioolrechten vergeleken met de gemeenten die nu genoemd worden als mogelijke herindelingspartners.

Woonlasten per gemeente

(Coelo: atlas van de lokale lasten 2015)

Gemeenten	Woonlasten éénpersoons huishouden	Woonlasten meerpersoons huishouden	Rangnummer meerpersoons huishouden Nederland 2014	Rangnummer meerpersoons huishouden Nederland 2015	Verloop ranglijst
	2015	2015			Daler Stijger
Stadskanaal	563	624	49	131	
Eemsmond	634	675	64	142	
Hoogezand-S	583	641	75	149	
Bedum	701	701	154	198	
Veendam	627	692	119	227	
Zuidhorn	620	719	194	234	
Groningen	639	737	236	250	

Pekela	636	718	249	254	
Slochteren	689	713	157	278	
Winsum	687	785	283	301	
Vlagtwedde	749	749	287	312	
Grootegast	677	779	182	313	
Delfzijl	751	814	319	314	
Leek	706	808	262	331	
Marum	690	792	318	332	
Appingedam	812	838	336	336	
Loppersum	795	839	375	341	
Menterwolde	726	798	289	345	
Ten Boer	838	838	343	346	
De Marne	798	854	385	347	
Oldambt	779	825	322	353	
Haren	748	818	357	383	
Bellingwedde	857	923	405	395	

De belastingdruk in Winsum is gemiddeld ten opzichte van omliggende gemeenten. Ter informatie is onderstaand overzicht opgenomen waaruit blijkt hoeveel een gezin in de Groninger gemeenten moet betalen voor de zogenaamde pakketbelastingen. Dit overzicht is afkomstig van het COELO (Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden).

Gemeentelijke lasten 2015

Bron: Coelo Atlas v/d lokale lasten 2015

	Tarief in € of % Nederland			WINSUM	
	Laagste	Gemiddelde	Hoogste	Werkelijk	Stijging tov 2014
Woonlasten					
- meerpersoonshuishouden	€ 520	€ 716	€ 1.198	€ 785	3,97%
Onroerendezaakbelastingen					
- tarief woningen (%)	0,0457%	0,1251%	0,2528%	0,1875%	4,69%
- tarief niet-woningen (%)	0,1221%	2,1946%	0,9914%	0,3928%	4,66%
Reinigingsheffingen					
- tarief meerpersoonshh	€ 82	€ 263	€ 433	€ 267	10,33%
Rioolheffingen					
- tarief meerpersoonshh	€ 79	€ 189	€ 375	€ 210	0,00%
Burgerzaken					
- kosten paspoort	€ 51,00	€ 66,99	€ 67,11	€ 67,10	0,22%
- kosten identiteitskaart	€ 42,10	€ 52,99	€ 53,07	€ 53,05	0,19%
- kosten rijbewijs	€ 29,60	€ 38,41	€ 38,83	€ 37,75	-0,66%
- kosten uittreksel GBA	€ 0,00	€ 10,64	€ 18,20	€ 9,00	0,56%
Omgevingsvergunning					

- bedrag dakkapel € 10.000	€ 37	€ 345	€ 782	€ 310	0,00%
- verbouw woning € 45.000	€ 580	€ 1.321	€ 2.760	€ 1.395	0,00%
- nieuwbouw woning € 140.000	€ 1.954	€ 4.027	€ 7.740	€ 4.340	0,00%

Bij de berekening van de bedragen zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

OZB: een woning met een gemiddelde economische waarde in de betreffende gemeente;

Afvalstoffenheffing: het meerpersoonshuishoudentariaf;

Rangschikking: de rangschikking is op aflopende hoogte van het totale pakketbelastingbedrag (OZB-, afvalstoffen- en rioolheffing, dus exclusief overige belastingen) per gemeente bij een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De gemiddelde WOZ-waarde en de OZB zijn niet in het overzicht opgenomen, deze gegevens staan niet vermeld op de site van het COELO.

We kunnen daarnaast ook nog kijken hoe de situatie in Winsum zich ontwikkeld heeft ten opzichte van het landelijke beeld:

E. Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Winsum is het laatst gewijzigd per 1 januari 2012. Ook is in juni 2009 een voorstel betreffende het armoedebeleid door de raad vastgesteld waarin wordt voorgesteld, maatregelen te nemen om het niet-gebruik van minimaregelingen terug te dringen.

Het beleid houdt in dat:

- kwijtschelding uitsluitend kan worden verleend voor aanslagen rioolheffing, afvalstoffenheffing en roerende- en onroerende zaakbelastingen;
- een verzoek tot kwijtschelding binnen een termijn van zes weken na dagtekening van het aanslagbiljet moet worden ingediend;
- de kwijtscheldingsnorm op 100% van de bijstandsnorm is gesteld.

Voor de OZB wordt geen raming voor kwijtscheldingen opgenomen, omdat, na de afschaffing van OZB voor gebruikers van woningen, er feitelijk geen aanvragen meer binnenkomen.

Volume kwijtscheldingen	Realisatie 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
OZB	1.237	0	1141
Afvalstoffenheffing	85.676	85.676	70.376
Rioolrecht	1.050	2.297	1042
Totaal	87.963	87.973	72.559

Geconstateerd moet worden dat er dit jaar sprake is van een toename van kwijtschelding gemeentelijke belastingen. Dit wordt vooral veroorzaakt op het gebied van de afvalstoffenheffing. De 2e aanslagronde is opgelegd in 2016. Voor deze 2e aanslagronde zijn nog geen kwijtscheldingen verleend. Gelet op de verhouding tussen het 1e kohier afvalstoffenheffing en de hieruit voortvloeiende kwijtschelding is het reëel te verwachten dat de feitelijke kwijtscheldingen zullen uitkomen op dit bedrag.

Paragraaf B Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Het weerstandsvermogen kan worden gedefinieerd als "het vermogen van de gemeente Winsum om niet-structurele financiële risico's op te kunnen vangen ten einde haar taken te kunnen voortzetten".

Het weerstandsvermogen bestaat uit de twee componenten: de weerstandscapaciteit (zijnde de middelen waarover de gemeente beschikt / kan beschikken om niet-begrote kosten te dekken) en de risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of verzekeringen zijn afgesloten.

Het weerstandsvermogen is van belang voor het bepalen van de gezondheid van de financiële positie van de gemeente voor het begrotingsjaar, maar ook voor de meerjarenramingen.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit al die elementen waarmee tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden. Hiertoe behoren de algemene reserve, de vrij aanwendbare bestemmingsreserves, de omvang van de onbenutte belastingcapaciteit, (op begrotingsbasis) de post onvoorzien, en de stille reserves. Stille reserves zijn de meerwaarden van activa waarvan de verkoopwaarde hoger is dan de boekwaarde.

Bij de berekeningen is dit jaar ook de omvang van de vrij aanwendbare bestemmingsreserves mee genomen. Deze reserves hebben in principe allen een bestemming, maar de raad kan besluiten bij onvoorziene omstandigheden deze bestemming te wijzigingen. Uiteraard heeft dit consequenties voor de financiering / bijdragen van de oorspronkelijke bestemmingen.

Hieruit volgt dat de totale weerstandscapaciteit op bijna € 17,5 miljoen komt. Hieraan ligt de volgende berekening ten grondslag:

Weerstandscapaciteit exploitatie:		
Onbenutte belastingcapaciteit:		
OZB	0	
Rioolrechten	0	
Afvalstoffenheffing	0	
Leges en andere heffingen	p.m.	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		0
Rekeningsresultaat		721
Totaal weerstandsvermogen exploitatie		721
Weerstandscapaciteit vermogen:		
Vrij aanwendbare algemene reserve	9.706	
Vrij aanwendbare bestemmingsreserves:	7.042	
Stille reserve	0	
Totaal weerstandscapaciteit vermogen		16.748
Totale weerstandscapaciteit		<u>17.469</u>

Risico's

Een gemeente loopt in de uitvoering van haar taken, net als elke organisatie en elk bedrijf, bepaalde risico's.

Bij de inventarisatie van de risico's is een inschatting gemaakt (kwantificering) van de mogelijke financiële gevolgen welke kunnen optreden zodra een risico werkelijkheid wordt.

Daarbij dient opgemerkt te worden dat deze bedragen globaal, indicatief en soms discutabel zijn.

Risico's waarvan de oorzaak in het verleden of heden ligt en waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten dienen te worden voorzien. Een voorbeeld daarvan is de voorziening dubieuze debiteuren. De risico's waarvan de omvang niet redelijkerwijs is in te schatten en/of die zich nog (kunnen) gaan voordoen dienen te worden afgedekt door bestemmings- en/of de algemene reserves.

De risico's worden onderverdeeld in:

- risico's voortvloeiend uit eigen beleid
- risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden
- risico's voortvloeiend uit samenwerking met andere gemeenten of instanties
- risico's voortvloeiend uit het doen en/of nalaten van anderen
- risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen
- risico's op eigendommen (waarderingsrisico)
- risico's die samenhangen met de interne bedrijfsvoering

Risico's voortvloeiend uit eigen beleid

Bij de open-einde regelingen zoals het leerlingenvervoer en de WMO zijn de begrote bijdragen gebaseerd op de gemiddelde bijdragen van een aantal jaren. Door fluctuatie in de aantallen aanvragen kan afwijking ten opzichte van de raming ontstaan.

Leerlingenvervoer

Bij leerlingenvervoer is sprake van een "open eind regeling". Het is niet in te schatten hoeveel personen per jaar gebruik zullen maken van deze regeling. Hierdoor kunnen de kosten jaarlijks behoorlijk fluctueren.

Het gekwantificeerde risico wordt tussen 10 en 20% van het budget geraamd (minimaal € 25.000 en maximaal € 50.000).

Juridische procedures

Ultimo maart 2015 lopen enkele juridische procedures:

- Winsum is indirect betrokken in een kort geding inzake het opzeggen van de samenwerkingsovereenkomst en het aanbesteden van het beheer en onderhoud van de openbare verlichting. De vordering van de tegenpartij is in een eerdere procedure afgewezen. Verwachting: positief;
- Civiele bodemprocedure inzake het eigendom van de openbare verlichting. Verwachting: positief;

Het gekwantificeerde risico wordt op nihil tot een gering bedrag ingeschat.

Grondexploitatie

Het ambitieniveau van de gemeente kan gelet op de op stapel staande projecten en de in exploitatie te nemen gronden hoog genoemd worden.

In de paragraaf Grondbeleid is aangegeven dat de risico's van de vastgestelde exploitatieplannen beperkt zijn.

In het najaar van 2007 is een risico-inventarisatie gemaakt worden van de nog in exploitatie te nemen gronden. De risico's bij de in exploitatie genomen gronden zijn afhankelijk van de snelheid waarmee nieuwe woningen gebouwd en afgezet kunnen worden. Jaarlijks worden de exploitatieopzetten geactualiseerd. Voorziene verliezen worden ten laste gebracht van de reserve grondexploitatie. Als huidige beleidslijn geldt momenteel dat op basis van de geprognosticeerde

omvang van de lasten en de baten een risiconorm wordt gehanteerd van minimaal 10% en maximaal 10% van de geactiveerde kosten.

Deze risico's kunnen mogelijk deels vanuit de reserve grondexploitatie worden afgedekt. Daarnaast nemen wij, in het kader van de bepaling van het weerstandsvermogen, ook nog de risico's mee die de gemeente loopt bij de grondexploitaties. Bij de kwantificering van de risico's wordt bij de bepaling van de omvang van de algemene reserve 'veiligheidshalve' met een gekwantificeerd risico van minimaal 10% en maximaal 20% van de geactiveerde bedragen rekening gehouden.

Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden

De gemeente Winsum voert een groot aantal mede-bewindstaken uit ten behoeve van de Rijksoverheid waarvoor specifieke uitkeringen en bijdragen uit het gemeentefonds worden ontvangen. Een wijziging in het beleid van de Rijksoverheid of de financiering van deze taken kan een risico voor de gemeenten betekenen. Voor zover deze risico's te kwantificeren zijn is daarmee bij de bepaling van de budgetten rekening gehouden. Voorbeelden daarvan zijn de uitvoering van de 3 recente decentralisaties en de uitvoering van de WMO-2007.

Al deze regelingen hebben het karakter van een 'open-eind-regeling'.

Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO-2007)

Alhoewel het budget jaarlijks geïndexeerd wordt blijft er het risico dat het budget onvoldoende is. Het aantal ouderen neemt toe en de wens om langer zelfstandig te wonen ook. Dit leidt tot meer en tot complexere aanvragen voor individuele voorzieningen en huishoudelijke verzorging. Toch is in 2015 door middel van keukentafelgesprekken de omvang van de hulp en individuele voorzieningen terug gebracht. Vooralsnog wordt uitgegaan van een toereikende rijksbijdrage welke in de algemene uitkering is opgenomen. Het gaat daarbij in 2015 om een bedrag van € 1.863.000.

Het gekwantificeerde risico wordt tussen 10 en 20% van het budget geraamd (minimaal € 187.000 en maximaal € 374.000).

Decentralisatie-uitkering WMO (WMO-2015)

De financieringssysteem van de WMO brengt risico's met zich mee. De uitvoering van begeleiding Zorg In Natura is voor het jaar 2015 volledig afgekocht waardoor het risico is overgedragen aan de zorgaanbieders. De begeleiding in de vorm van Persoon Gebonden Budget blijft een risico voor de gemeente evenals het onderdeel Beschermd wonen. Daarnaast hebben we (nog) geen uitvoering gegeven aan een alternatieve invulling voor de oude regelingen wtgc/cer voor compensatie eigen risico en aanvullende verzekering. Ook onderdelen uit het ontvangen budget voor "Intensivering overige taken WMO" zoals "ondersteuning mantelzorgers" en "toegang" zijn nog niet ingevuld. Het gekwantificeerde risico wordt tussen € 156.000 en € 312.000 geraamd, minimaal 10% en maximaal 20% van het rijksbudget.

Decentralisatie-uitkering Jeugdhulp

Het RIGG heeft namens de 23 Groninger gemeenten de Zorg In Natura ingekocht waarbij alle gemeenten solidair zijn bij een eventueel tekort. De uitvoering van de Persoon Gebonden Budgetten ligt bij de gemeenten evenals het risico. Het gekwantificeerde risico wordt tussen € 314.000 en € 628.000 geraamd, minimaal 10% en maximaal 20% van het rijksbudget.

Decentralisatie-uitkering Participatie

De rijksbijdrage voor Participatie is bestemd voor uitgaven voor de wsw en re-integratie trajecten. Het gaat daarbij om een bedrag van € 2.403.000.

Het gekwantificeerde risico wordt tussen 10 en 20% van het budget geraamd (minimaal € 241.000 en maximaal € 482.000).

Risico's voortvloeiend uit samenwerking

Ability

De bijdrage aan Ability is volledig meegenomen bij het onderdeel decentralisatie-uitkering Participatie.

Risico's voortvloeiend uit het doen en/of nalaten van anderen

Reguliere verzekerbare risico's zijn ondergebracht bij verzekeraars. Voor enkele dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen.

De risico's bij de afgegeven borgstellingen (borgstelling rente en aflossing verenigingen, woningbouwleningen en leningen particuliere woningen) worden gering ingeschat.

Het gekwantificeerde risico wordt p.m. geraamd.

Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen

De autonome ontwikkelingen zoals inwoneraantal en woningbouw, accres als gevolg van uitbreidingen e.d. zijn naar beste inschatting van de ontwikkelingen in de begroting meegenomen.

Risico's op eigendommen

Op dit moment zijn er geen risico's bekend. Reguliere verzekerbare risico's zijn ondergebracht bij verzekeraars.

Risico's die samenhangen met de interne bedrijfsvoering

De risico's welke voortvloeien uit de normale bedrijfsprocessen met de daaraan gekoppelde budgetbewaking en interne informatievoorziening behoren tot de normale risico's welke bij de uitvoering van de begroting behoren. De rechtmatigheidstoets zoals die door de accountant wordt uitgevoerd heeft tot gevolg dat diverse bedrijfsprocessen zijn doorgelicht. Voor een deel worden of zijn deze processen aangepast waardoor ook de risico's afnemen.

Verder is de verbetering van de planning en control een continu proces waardoor de beheersing van de bedrijfsvoering verder zal toenemen.

De rechtspositie van werknemers is zodanig dat ontslagregelingen gepaard kunnen gaan met een extra financiële compensatie. De hoogte hiervan hangt af van de functie, het aantal dienstjaren en de wijze van functioneren. Wel is de periode WW (vroeger: wachtgeld) de afgelopen periode verkort. Wettelijk ligt het risico voor de WW én de verantwoordelijkheid voor de re-integratie naar ander werk bij de laatste werkgever. Dit heeft tot gevolg dat de WW-uitkering, uitbetaald door het UWV, volledig bij de gemeente in rekening wordt gebracht. Daarnaast kan de gemeente te maken krijgen met re-integratiekosten van de betrokken ex-werknemers. T.a.v. tijdelijke werknemers kunnen deze kosten worden afgekocht via een pay-roll constructie, omdat we tijdelijke medewerkers zoveel mogelijk via de BAN-PD inhuren. T.a.v. de vaste medewerkers komen dergelijke kosten wel voor rekening van de gemeente. Omdat vooraf niet ingeschat kan worden welke kosten het betreft, zal een eventueel door de gemeente te betalen bedrag opgenomen worden in de jaarrekening.

Het gekwantificeerde risico wordt op 1 % van het personeelsbudget van € 6.930.000 geraamd (€ 69.300).

Conclusie

In de onderstaande tabel zijn alle bovenstaande gekwantificeerde risico's opgenomen.

Omschrijving risico	Gekwantificeerde risico's	
	Minimale omvang	Maximale omvang
Risico's voortvloeiend uit eigen beleid		
- Leerlingenvervoer	€ 25.000	€ 50.000
- Juridische procedures	€ -	€ 15.000
- Grondexploitatie	€ 196.000	€ 392.000
Risico's voortvloeiend uit het beleid van hogere overheden		
- WMO-2007	€ 187.000	€ 374.000
- WMO-2015	€ 156.000	€ 312.000
- Jeugd	€ 314.000	€ 628.000
- Participatie	€ 241.000	€ 482.000
Risico's voortvloeiend uit het doen en/of nalaten van		

<u>anderen</u>			
- Borgstellingen		p.m.	p.m.
<u>Risico's voortvloeiend uit voor de gemeente autonome ontwikkelingen</u>		p.m.	p.m.
<u>Risico's op eigendommen</u>		p.m.	p.m.
<u>Risico's die samenhangen met de interne bedrijfsvoering</u>	€	69.300	€ 138.600
<u>Totaal</u>	€	1.188.300	€ 2.391.600

In de paragraaf Weerstandsvermogen bij de begroting 2015 is aangegeven dat bij het ingeschatte risicoprofiel een omvang van de algemene reserve past van 3,1 miljoen. De algemene reserve heeft ultimo 2015 een omvang van 3,9 miljoen. Indien de omvang van de algemene reserve gerelateerd wordt aan de gekwantificeerde risico's, rekening houdend met de p.m. geraamde risico's, dan is de conclusie dat onze huidige algemene reserve ruim voldoende is.

Bij deze conclusie is het waarschijnlijkheidsaspect dat alle risico's gelijktijdig geëffectueerd kunnen worden buiten beschouwing gelaten.

Overzicht Financiële kengetallen

Voor de gemeente Winsum zien de financiële kengetallen er als volgt uit:

Rekeningsjaar 2015	Verloop v/d kengetallen		
Kengetallen :	Werk-2014	Begr-2015	Werk-2015
Netto schuldquote	-1,13%	-5,18%	1,26%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-0,89%	-4,94%	1,49%
Solvabiliteitsratio	65,31%	63,99%	56,11%
Grondexploitatie	5,96%	4,11%	6,43%
Structurele exploitatieruimte	-2,09%	0,01%	-0,82%
Belastingcapaciteit	100,00%	105,73%	109,64%

Toelichting op de financiële kengetallen

In algemene zin is het verloop van de financiële kengetallen stabiel. De lichte verslechtering van de netto schuldquote en de solvabiliteitsratio wordt met name veroorzaakt door het aanspreken van de reserves.

Het kengetal 'grondexploitatie' is toegenomen. Dit komt voort uit het feit dat meer geïnvesteerd wordt dan vanuit kavelverkoop wordt ontvangen, zoals in de exploitatie-opzetten eerder al is weergegeven.

Ook uit deze kengetallen blijkt dat onze weerstandscapaciteit duurzaam houdbaar is.

Paragraaf C Onderhoud kapitaalgoederen

Openbaar groen

In 2011 heeft de gemeenteraad de "Kwaliteitsvisie groen Winsum 2010" vastgesteld. Op basis van deze visie heeft de raad gekozen om het groen te onderhouden op het kwaliteitsniveau Basis Accent. Met deze keuze ontstaat weinig kapitaalsvernietiging, het onderhoud voor de burgers is acceptabel, klachten en meldingen nemen niet toe en er ontstaan geen onveilige situaties. Voor de uitvoering van de kwaliteitsvisie zijn uitwerkingsplannen (prestatieomschrijvingen) opgesteld op basis waarvan het openbaar groen zal worden onderhouden zodat de uitvoering aansluit bij de ambitie. De schouwresultaten van 2015 laten zien dat de ambitie is gehaald.

Jaarlijks worden groenvakken gerenoveerd of omgevormd, zodat deze in overeenstemming komen met het vastgestelde kwaliteitsniveau. Hiervoor worden jaarlijks groenobjecten geselecteerd die nu niet voldoen aan de gewenste kwaliteit. De uitvoering vindt plaats op basis van prioriteit en beschikbare middelen. Groen heeft meestal ook niet het eeuwige leven en daarom zal renovatie van groen altijd aan de orde blijven.

Vanaf 2009 worden er in het plantsoen geen chemische middelen meer toegepast, alleen in enkele probleemsituaties wordt dit curatief nog toegepast en bij het behandelen van verse stobben. Momenteel wordt onderzoek gedaan naar alternatieven voor het gebruik van glyfosaat (Roundup) op verharding. Aanvankelijk zou vanaf november 2015 het gebruik van glyfosaat verboden zijn. De beoogde ingangsdatum is voorlopig verschoven naar voorjaar 2016. Wanneer de gewijzigde wet van kracht wordt is een overstap naar alternatieve onkruidbestrijding noodzakelijk. Op kleine schaal is daar in 2015 mee geëxperimenteerd. In BMW samenwerkingsverband wordt gewerkt aan beleid hiervoor.

Daarnaast zorgen factoren als afname van fte's, onvoorziene werkzaamheden, en piekmomenten in de werkzaamheden ervoor dat de ambitie met enige regelmaat onder druk komt te staan.

In de kernen Winsum, Baflo en Rasquert wordt het reguliere plantsoenonderhoud grotendeels in eigen beheer uitgevoerd met uitzondering van het gazononderhoud. In de overige kernen was dit, uitgezonderd het bomenonderhoud, uitbesteed aan werkvoorzieningsschap Ability.

Het maaibeheer van wegbermen en het schonen van sloten is via een raamcontract uitbesteed. Met de blik op de toekomst gericht zal overwogen moeten worden of en hoe een nieuw (meerjarig) contract het beste kan worden afgesloten. In de afgelopen jaren is dit steeds voor 1 jaar verlengd omdat de toekomstige ontwikkelingen voor Beheer en Onderhoud een onzekere factor vormt. Overeenkomstig het eerdere convenant "Dier en plant op het Hogeland" worden een aantal bermen in de gemeente ecologisch beheerd (o.a. Kievesterweg).

Vanaf 2003 is begonnen met een structurele aanpak van bomenbeheer. In 2005 is de VTA veiligheidsinspectie (Visual Tree Assessment) afgerond van bomen binnen de bebouwde kommen. In 2009 is gestart met een volledige inspectieronde en zijn alle bomen binnen en buiten de bebouwde kommen aan een VTA-inspectie onderworpen. De inspecties komen voort uit de zorgplicht die de gemeente als eigenaar van de bomen heeft. Als onderdeel van het vastgestelde Bomenbeleidsplan worden vanaf 2012 structureel VTA-inspecties uitgevoerd.

Het bomenbeleidsplan is in 2012 door de raad vastgesteld. De kaders voor zowel het te voeren beleid als de uitvoering zijn hierin opgenomen. Vanaf 2012 worden bomen structureel geïnspecteerd. Alle bomen worden nu eens per 5 jaar gezien (jaarlijks 20%), waarbij bomen met een verhoogd risico eens per 2 jaar worden geïnspecteerd (jaarlijks 50%).

Het onderhouden van bomen wordt gekoppeld aan de planning van inspecties waardoor de uitvoering van het beheer gestructureerder verloopt. De gegevens van de VTA veiligheidsinspecties worden hiervoor onder andere als input gebruikt.

De ambitie om de uitvoering waar te maken staat onder druk door het spanningsveld van aantal fte's en overige werkvoorraad. Met name gladheidsbestrijding speelt hierbij een onzekere factor.

Speelvoorzieningen

Speeltoestellen en speelplekken moeten voldoen aan het Attractiebesluit Speeltoestellen. Dit betreft vooral veiligheidsaspecten. Om dit te waarborgen worden alle speeltoestellen en speelplekken jaarlijks drie keer geïnspecteerd, één veiligheidsinspectie en tweemaal een functionele inspectie. Deze werkzaamheden zijn uitbesteed tot en met 2017. Ook het bijkomende onderhoud wordt grotendeels uitbesteed.

In het beheerrapport 'Ruimte voor spelen' is geconcludeerd dat de dan nog aanwezige toestellen relatief oud zijn maar ook weinig uitdagend. In de vervolgens vastgestelde Beleidsnotitie speelvoorzieningen staat dat gedurende de periode 2008 t/m 2014 jaarlijks € 60.000 beschikbaar is voor vervanging van toestellen. Er is een planning gemaakt waarbij de vervanging zoveel mogelijk per wijk of dorp verloopt. De uitvoering is in 2015 afgerond. In 2016 worden voorstellen gedaan voor de komende jaren.

Wegen

In 2011 is het wegenbeheerplan 2011-2015 door de gemeenteraad vastgesteld. Hierin is vastgelegd dat alle gemeentelijke wegen op minimaal het C-niveau volgens de CROW-systematiek zullen worden onderhouden. De geconstateerde achterstand in het onderhoud van de wegen, die voornamelijk zijn gelegen buiten de bebouwde kom, is voor een groot deel weggewerkt. Eind 2014 zijn alle wegen opnieuw geïnspecteerd. Op basis van deze inspectie en de uitgevoerde onderhoudsmaatregelen in 2015 is gewerkt aan het opstellen van een geactualiseerd wegenbeheerplan 2016-2020. Dit plan is begin 2016 ter vaststelling voorgelegd aan de gemeenteraad.

Gelijktijdig met het onderhoud van de wegen wordt ook uitvoering gegeven aan het uitvoerend document wegcategorisering dat is vastgesteld in 2011. Het uitvoerend document vormt de leidraad voor het te voeren snelheidsregiem op diverse type wegen binnen en buiten de bebouwde kom en de inrichting die daarbij hoort. Er heeft in 2015 een bordeninventarisatie plaats gevonden. Doel hiervan is om overbodige bebording te saneren. In 2016 volgt verdere uitvoering, waarbij vooraf aandacht zal zijn voor een zorgvuldige communicatie.

In verband met de discussie over de Brede school in Baflo en Winsum wordt voorlopig een terughoudend beleid gevoerd voor de inrichting van schoolzones. Alleen voor de school in Garnwerd geldt dat er in 2016 een schoolzone fysiek zal worden ingericht.

De actualisering van de wegenlegger is gereed en de inspraakprocedure heeft plaatsgevonden. De wegenlegger is opgestuurd naar de provincie voor definitieve vaststelling in het kader van de wegenwet.

In het kader van de uitvoering van projecten, N361, kortsluiting Ranum-Onderdendamsterweg, Fietspad+ en de verbetering van de spoorwegveiligheid is er in 2015 een Rompakkoord gesloten met de provincie.

Openbare verlichting

De exploitatie van de openbare verlichting was, overeenkomstig de uit 1986 daterende "Samenwerkingsovereenkomst EGD", tot en met 2013 volledig in handen van Ziut. Vanaf 2014 wordt het beheer en onderhoud door twee afzonderlijke partijen uitgevoerd. Het beheer is in handen van Tauw en het onderhoud is in handen van Ziut.

Op basis van door de raad vastgestelde beleidsuitgangspunten is er in 2012 een nieuw beleidsplan openbare verlichting door de gemeenteraad vastgesteld. Hoofduitgangspunten in dit plan zijn duurzaamheid, veiligheid en energieverbruik. Het beleidsplan is de basis voor het uitvoeringsplan. In 2014 zijn alle lichtmasten en armaturen geïnventariseerd en genummerd. Op basis van deze inventarisatie is er in 2015 een vervangingsplan opgesteld. Hierbij is nadrukkelijk rekening gehouden met de werkelijke kwaliteit en verwachte restlevensduur van de lichtmasten en armaturen. De eerste vervanging zal plaatsvinden in 2016 in Ezinge en Winsum. Hiervoor heeft er eind 2015 een aanbesteding plaatsgevonden. De verlichting wordt vervangen door duurzame Led verlichting met dimmen. Voor de overige verlichting in de gemeente Winsum

zal nog een extra inspectie-update worden uitgevoerd. Op basis hiervan wordt het vervangingsplan vervolgd.

Kunstwerken

Het beheerplan kunstwerken is in 2012 voor de periode 2012-2016 door de gemeenteraad vastgesteld. Alle beschoeiingen, kades, steigers en bruggen die de gemeente in eigendom, beheer en/of onderhoud heeft zijn hierin vastgelegd. In 2014 is op basis van inspecties het beheerplan getoetst. Uit deze toetsing blijkt dat we het onderhoud van de kunstwerken goed in beeld hebben voor de komende jaren. In 2015 is een onderhoudsbestek opgesteld en uitgevoerd, inclusief de vervanging van een aantal bruggetjes. Het vervangen van de bruggetjes in Ripperda wordt in 2016 afgerond.

In 2014 is gestart met het vervangen van de beschoeiing langs en het baggeren van het Oldehoofsche kanaal. Het betreft hier een samenwerking tussen het waterschap Noorderzijlvest en de gemeente. Dit gezamenlijke werk is in april 2015 afgerond. In 2016 wordt nog een gedeelte van 370m¹ van de beschoeiing separaat vervangen. In 2016 wordt alle beschoeiing in de gemeente Winsum opnieuw geïnspecteerd en volgt een actualisering van het beheerplan, dat ter vaststelling wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Riolering en water

De gemeenteraad heeft in het kader van de Wet Milieubeheer op 19 november 2013 het afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV vastgesteld. In dit plan is vastgelegd hoe de gezamenlijke partners hun zorg voor de inzameling en transport van het stedelijk afvalwater, de afvoer van het hemelwater en de grondwaterproblematiek in deze planperiode willen vormgeven.

De omschakeling naar het vervangen van de riolering op basis van technische noodzaak is een van de belangrijkste uitgangspunten voor het vastgestelde afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV. Hiervoor zijn zowel het vrij verval rioleringssysteem als ook de randvoorzieningen en de hoofd- en mini-gemalen geïnspecteerd en ingevoerd in beheersystemen. Met behulp van de informatie uit deze beheersystemen zijn (of is nog in proces) actuele inspectie-, reinigings-, maatregel-, onderhouds-, vervangings-, uitvoerings-, en basisrioleringsplannen opgesteld. Op basis van de actuele input wordt een berekening gemaakt van de benodigde rioolheffing voor het beheer, onderhoud en de vervanging van de riolering, het afkoppelen van hemelwater en het treffen van overige noodzakelijke maatregelen op het gebied van (afval)water.

Om de actuele kwaliteit van de riolering te bepalen is er voor gekozen om de gehele riolering te reinigen en te onderwerpen aan een inspectie. De uitvoering hiervan is afgerond en er is een eerste globale beoordeling gedaan van de inspectie gegevens. Deze beoordeling is meegenomen in de rioolheffingsberekening van het afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV en heeft bijgedragen aan het bevrozen van het huidige heffingsniveau. Het opstellen van een gedetailleerd maatregelplan om het rioolstelsel op een kwalitatief goed niveau te houden bevindt zich in de eindfase. Het wegenonderhoud en rioleringsonderhoud worden uiteraard op elkaar afgestemd, zodat eenvoudig "werk met werk" gemaakt kan worden. De actualisering van de rioleringsplannen is nog in proces. Deze basisrioleringsplannen geven een actueel inzicht in de capaciteit en het functioneren van de riolering in de gehele gemeente. Tijdens de actualisatie zijn er een aantal hiaten in de rioleringsdata naar voren gekomen waardoor de afronding van de BRP's zal plaatsvinden in 2016.

De inspectiegegevens van de gemalen en randvoorzieningen zijn opgenomen in een geautomatiseerd beheerprogramma. Hieraan is gekoppeld een op de praktijk gerichte meerjarig onderhouds-/vervangingsplan, dat gebaseerd is op actuele inspecties. Conform dit plan is hieraan in 2015 uitvoering gegeven, waarbij afstemming heeft plaatsgevonden met het wegenbeheerplan. Voor 2016 zal aan dit meerjarig onderhouds-/vervangingsplan de maatregelen gekoppeld worden die uit de basisrioleringsplannen naar voren komen. De uitvoering van dit geheel zal in 2016 opgestart worden.

Op 1 juli 2011 is het waterketenakkoord voor Groningen en Noord-Drenthe getekend. Dit is een akkoord tussen de 30 gemeenten, twee waterschappen en twee waterbedrijven met als doel de

mogelijkheden te onderzoeken voor samenwerking in de afvalwaterketen, waarbij de burger centraal gesteld wordt. De eerste fase betrof onderzoek en is in 2012 afgerond. Het onderzoek heeft aangetoond dat er een forse reductie op de kostenstijging mogelijk is, en dat de kwetsbaarheid van individuele organisaties kan worden verminderd en de kwaliteit van dienstverlening kan worden verbeterd. De resultaten van het onderzoek vormde de aanleiding om een uitvoeringsprogramma op te stellen. Met het uitvoeringsprogramma (fase 2 in het proces) wordt ingezet op het concretiseren van de samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en waterbedrijven.

Inmiddels is ook de derde fase van de samenwerking Groningen en Noord-Drenthe opgestart en is de organisatie hierop aangepast. Hiervoor is een regiegroep opgericht waarin de zeven clusters worden vertegenwoordigd door gemeentelijke managers en de waterschappen en waterbedrijven door hun managers. Samen met de waterregisseur gaan zij de komende jaren concrete resultaten boeken.

De regiegroep stelt jaarlijks een uitvoeringsprogramma op, waarin onder andere gewerkt gaat worden aan het opzetten van een uitvoeringsorganisatie voor het gezamenlijk uitvoeren van gegevensbeheer en meten en monitoren, het gezamenlijk aanbesteden en de ontwikkeling van kennis en innovatie. Er wordt jaarlijks terug gekoppeld naar de bestuurders, zodat de samenwerking goed kan worden afgestemd op de P&C cyclus van de deelnemende partijen.

De eerste successen in het kader van het gezamenlijk afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV zijn inmiddels geboekt in de vorm van een gezamenlijk grondwaterbeleid, wat weer geleid heeft tot een grondwatermeetnet voor de betrokken partijen, dat in 2014 is aangelegd en waarvan inmiddels de eerste meetresultaten zijn binnengekomen. Daarnaast zijn er stappen gezet op het gebied van gemalenbeheer en telemetrie systemen. Geïnventariseerd is "wie, wat in huis heeft". Vervolgens is een programma van Eisen opgesteld en is samen met de Marne gekozen om een nieuw beheer/telemetrie systeem aan te schaffen dat aansluit bij het systeem van de gemeente Eemsmond. Inmiddels is de Marne aangesloten en zal Winsum begin 2016 op het nieuwe systeem aangesloten worden.

Eind 2015 is de start gemaakt met de uitvoering van de OAS(Optimalisering Afvalwater Systeem) studie. Dit wordt gezamenlijk gedaan met de gemeentes de Marne, Eemsmond, Bedum en het Waterschap Noorderzijlvest. Het eindresultaat van de studie zal naar verwachting eind 2016 opgeleverd worden.

Na het vaststellen van de stedelijk wateropgaven in 2013 is aansluitend het baggerplan opgesteld. Dit plan is in 2015 vastgesteld door de gemeenteraad. De aanbesteding voor de eerste periode van 4 jaar (2016-2019) heeft onlangs plaatsgevonden.

In het kader van de regionale samenwerking is een pilot voor het opstellen van een waterkaart uitgevoerd binnen de clusters BMW en DAL en in samenwerking met het Waterschap Noorderzijlvest. Op deze digitale kaart zijn alle gegevens verzameld die te maken hebben met water en riolering in de breedste zin van het woord. Deze pilot is dusdanig goed verlopen dat ook andere clusters in de regio aan de slag zijn gegaan met het opstellen van een waterkaart.

Gebouwen

De gemeentelijke gebouwen en een aantal bouwkundige objecten zijn opgenomen in een meerjaren onderhoudsprogramma (MJOP). Om de 5 jaar vindt een financiële evaluatie plaats. Het systeem heeft een zogenaamd voortschrijdende meerjarenplanning. Aan het eind van elk jaar wordt de stand opgemaakt en geactualiseerd. Vanuit deze actualisatie wordt de planning weer bijgesteld en wordt een nieuw jaarplan opgesteld, waarbij het totale budget taakstellend is. Het geactualiseerd MJOP wordt begin 2016 ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Kwaliteitsniveaus:

Het onderhoudsprogramma maakt onderscheid in een tweetal kwaliteitsniveaus:

Kwaliteitsniveau 1:

In dit kwaliteitsniveau zijn gebouwen ingedeeld, die op een normaal onderhoudsniveau worden onderhouden, waarbij het buitenschilderwerk, de dakbedekking en de technische installaties de drie speerpunten zijn.

Kwaliteitsniveau 2:

Dit zijn de gebouwen c.q. objecten die alleen op klachtenniveau worden onderhouden.

Jaarlijks wordt het gemiddelde onderhoudsbedrag per gebouw c.q. object in de begroting opgenomen. In de jaarrekening worden de werkelijke onderhoudslasten vergeleken met de geraamde onderhoudslasten. Afwijkingen tussen beiden worden geëgaliseerd middels de onderhoudsvoorziening gemeentelijke gebouwen.

In het onderhoudsprogramma is geen budget opgenomen voor uitbreidingen aan de gebouwen, onderhoud van de terreinen rondom de gebouwen, functionele aanpassingen en mogelijke aanpassingen in het kader van wettelijke verplichtingen. Voorbeelden zijn; aanpassingen in het kader van de legionellapreventie, voorzieningen in het kader van brandveiligheidseisen en aanpassingen ten gevolge van de Arbo wetgeving. Indien deze aanpassingen/voorzieningen zich voordoen zullen hiervoor aparte kredieten gevraagd worden.

Legionella preventie:

In 2014 is de inventarisatie van de leidingwater-installaties in 19 gemeentelijke gebouwen en 11 niet-gemeentelijke gebouwen uitgevoerd. Aan de hand van deze inventarisatie is aanbestedingstraject gevolgd. De uitvoeringskosten zijn nu inzichtelijk. Na beschikbaarstelling benodigde budget wordt overgegaan tot uitvoering. Hierop vooruitlopend zijn de installaties van de prioritaire instelling , zwembad De Hoge Vier, aangepast conform de regelgeving. Na de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van Legionella is goed beheer en onderhoud noodzakelijk. Dit wordt meegenomen bij de actualisatie van het MJOP.

Voor de 11 niet-gemeentelijke gebouwen heeft de gemeente de inventarisatiekosten voor haar rekening genomen. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden is het uitgangspunt dat daar waar waar douches aanwezig zijn, de uitvoeringskosten gedragen worden door de gemeente. Het onderhoud en het bijhouden van de logboeken is een verantwoordelijkheid voor de desbetreffende gebouw eigenaren.

Overige voorstellen:

Op dit moment zijn er diverse ontwikkelingen waarbij het eventueel afstoten van een aantal gemeentelijke gebouwen aan de orde is. Zolang er geen zekerheid is of deze plannen definitief doorgaan wordt het huidige onderhoudsniveau voortgezet. Er zal bij deze gebouwen kritisch afgewogen worden of uitstel van grote onderhoudswerkzaamheden mogelijk is. Hierbij is het van belang, dat een goed onderhouden gebouw bij mogelijke verkoop meer op zal brengen dan een slecht onderhouden gebouw. Onderhoud aan het interieur wordt vooreerst uitgesteld.

In de discussie rondom de nieuwe Brede school in Baflo wordt de gymzaal in Rasquert, alsmede het kleedgebouw van de tennisclub gesloopt. Nieuwe voorzieningen maken onderdeel uit van de te realiseren Brede school. Waaronder ook de peuterspeelzaal, die nu gevestigd is aan Kustersgang te Baflo. In het kader van de discussie rondom de Brede school in Winsum is het onderhoud van de gymzaal aan de Borgweg (voorlopig) op klachtenonderhoudsniveau gezet.

Voormalige gemeentewerkplaats te Ezinge:

In 2012 is besloten om de werkplaats te verkopen. Dit is naar de huurders gecommuniceerd. De huurders hebben te kennen gegeven geen belangstelling te hebben. Zowel een huurder van de werkplaats als ook de huurder van een deel van het terrein zijn inmiddels vertrokken. De huidige huurder opteert voortzetting van de huidige situatie. Wanneer de mogelijkheid zich voordoet tot verkoop van de werkplaats, wordt dit in handen gegeven van de makelaar.

Pand Hoofdstraat W4 te Winsum:

De VVV heeft als huurder het pand verlaten per 01-01-2014. Inmiddels wordt de voormalige aula aan het Kerkpad geschikt gemaakt voor het kinderboekenmuseum. Verhuizing is gepland in 2016. Daarna zal bepaald worden wat er verder met het pand gaat gebeuren.

Overige ontwikkelingen:

- Het semi permanente gebouw waarin de peuterspeelzaal te Sauwerd was gevestigd is in 2015 gesloopt. het bijbehorende afgescheiden terrein met berging blijft in gebruik voor de peuters die in het nabij gelegen schoolgebouw zijn gehuisvest.
- Aan meerdere gebouwen is aardebevingsschade geconstateerd. Waaronder stationsgebouw Baflo, kleedgebouw in Feerwerd, brandweerkazerne Winsum en tuinmuurtjes aan Laurentiusstraat in Baflo. De schade is gemeld bij het Centrum Veilig Wonen (CVW).
- De school De Holm in Den Andel is wegens sluiting teruggevallen naar de gemeente. Het verkoopproces is eind 2015 opgestart.
- Voor de vervanging van de computer van het carillon in de toren van het pand Hoofdstraat W4 is in 2015 opdracht gegeven. Fysieke vervanging vindt plaats in 2016.

Financiële consequenties

Op de volgende pagina staat een overzicht van het budgettaire beslag van het onderhoud, gerubriceerd naar de programma's.

Producten	Primaire begroting 2015	Actuele Begroting 2015	Werkelijk 2015	Verschil
Gebouw	10.419	10.419	12.024	1.604
Brandweer	10.419	10.419	12.024	1.604
Gebouw	102.693	104.234	100.143	4.091-
Volkshuisvesting	102.693	104.234	100.143	4.091-
Wegen	1.428.750	1.170.429	1.197.685	27.257
Bermen	389.075	403.490	410.372	6.883
Kunstwerken	193.974	494.276	542.517	48.241
Verkeer en vervoer	2.011.799	2.068.195	2.150.575	82.380
Gebouw	5.657	5.657	5.819	161
Milieu	5.657	5.657	5.819	161
Kwaliteit vd Woon- en Leefomgeving	2.130.569	2.188.505	2.268.560	80.055
Gebouw	165.300	166.201	158.407	7.794-
Cultuur	165.300	166.201	158.407	7.794-
Onderwijshuisvesting	672.004	1.027.714	1.116.916	89.202
Onderwijs	672.004	1.027.714	1.116.916	89.202
Gebouw	12.886	9.232	8.603	629-
Groen	317.510	325.234	383.708	58.473
Volksgezondheid	330.396	334.466	392.310	57.844
Gebouw	25.030	30.705	19.120	11.585-
Maatschapp.dienstverlening	25.030	30.705	19.120	11.585-
Gebouw	412.106	413.995	393.130	20.865-
Groen	452.901	581.635	561.042	20.593-
Sport	865.006	995.629	954.172	41.457-
Soc.voorzieningen en maatsch.dst.verl.	2.057.736	2.554.716	2.640.925	86.209
Gebouw	47-	47-	2.241-	2.194-
Economische zaken	47-	47-	2.241-	2.194-
Gebouw	50.370	58.703	67.064	8.361
Toerisme en recreatie	50.370	58.703	67.064	8.361
Dorps- en plattelandseconomie	50.323	58.656	64.823	6.167
Groen	1.230.566	1.270.276	1.260.142	10.134-
Natuur- en groenbeheer	1.230.566	1.270.276	1.260.142	10.134-
Ruimtelijke structuur	1.230.566	1.270.276	1.260.142	10.134-
Producten en Kostenp	5.469.194	6.072.153	6.234.450	162.297

Paragraaf D Financiering

Inleiding

De gemeente Winsum onderkent het belang van een verantwoord en adequaat beheer van haar financiële middelen. Mede als gevolg van de Wet Fido wenst zij haar activiteiten op het gebied van treasury op een zo transparant en beheersbaar mogelijke wijze in te richten.

In het treasurystatuut is de "beleidsmatige infrastructuur" van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. Het statuut maakt een objectieve en transparante verantwoording vooraf en achteraf mogelijk.

De gemeente is wettelijk verplicht jaarlijks een treasuryparagraaf op te nemen in zowel de begroting als in de jaarrekening.

De ministeriële regeling RUDDO (Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden) is een aanvulling op de Wet FIDO, die de overheden nog wat meer beperkingen oplegt in het kader van de financieringsfunctie. Naar aanleiding van de kredietcrisis is een aantal nadere voorwaarden gesteld, nl. een landencriterium en een ratingcriterium. Het landengebied om gelden aan te trekken c.q. uit te zetten wordt beperkt tot de Europese Economische Ruimte (EER) met een minimaal vereiste Aa rating van het land. Tevens moeten de ratings van landen en financiële instellingen door minimaal twee van de drie gerenommeerde ratingbureaus zijn afgegeven (Standard & Poor's, Moody's en Fitch). Deze nieuwe voorwaarden moeten wij overigens nog invoegen in ons financiële statuut.

Ontwikkeling van de treasuryfunctie

De treasuryfunctie in de gemeente Winsum is in 2015 voortgezet op dezelfde pragmatische en risicomijdende wijze als voorheen. Deze werkwijze is in het treasurystatuut geformaliseerd. De functie omvat het aantrekken van langlopende leningen, voornamelijk ter vervanging van afgelopen langlopende leningen, en het dagelijks beheer van kasgelden. De aandelenportefeuille bevat aandelen BNG, diverse oud-Essent, N.V. Waterbedrijf en Oikocredit, deelnemingen vanuit de publieke taak van de gemeente. Na de splitsing van Essent zijn voor het netwerkdeel hier aandelen van Enexis voor in de plaats gekomen.

Rente-ontwikkeling

De economische groei trok de laatste tijd iets aan. Dit heeft echter geen grote schommelingen veroorzaakt in de rentestand. Dit mede doordat de rijksoverheid, de werkgevers- en werknemersorganisaties en het Europese bestuursniveau doordrongen zijn van de noodzaak tot een inflatieremmend beleid. Indien de economische groei verder doorzet behoort een lichte stijging van de rente tot de mogelijkheden.

Risicobeheer

De gemeente Winsum kent een beperkte treasuryfunctie waarbij risicomijding voorop staat. Bij het aantrekken van financieringen voor een periode van één jaar en langer gelden de volgende uitgangspunten:

- financieringen worden enkel aangetrokken ten behoeve van de uitoefening van de publieke taak;
- financiering met externe financieringsmiddelen wordt zoveel mogelijk beperkt door primair de beschikbare interne financieringsmiddelen (reserves en voorzieningen) te gebruiken teneinde het renteresultaat te optimaliseren;
- toegestane instrumenten bij het aantrekken van financieringen zijn onderhandse leningen;
- de gemeente vraagt offertes op bij minimaal drie instellingen alvorens een financiering wordt aangetrokken.

Jaarlijks wordt door het ministerie aangegeven, welk bedrag een gemeente mag financieren met kortlopende geldleningen: de kasgeldlimiet.

Dit is een percentage (dit jaar 8,5%) van het totaal van de begroting. Indien deze kas-geldlimiet structureel wordt overschreden dient de kortlopende schuld omgezet te worden in een langlopende schuld.

De kasgeldlimiet voor onze gemeente bedraagt 8,5% van € 30.657.000,- = € 2.607.000,-.

Om ongewenste financiële gevolgen van rentewijzigingen te beperken wordt door het ministerie ook jaarlijks een renterisiconorm aangegeven. Dit is een percentage (20%) van de totale vaste schuld van de gemeente. De uitkomst hiervan mag bij herfinanciering niet overschreden worden, zodat er een spreiding ontstaat van de opgenomen leningen, looptijden en rente-aanpassingsdata, en eventueel hieruit voortvloeiende rentewijzigingen.

Renterisico vaste schuld bedragen x € 1.000	Begroting		Realisatie	
	2015		2015	
Renterisico				
1 Renteherziening vaste schuld o/g	€	-	€	-
2 Renteherziening vaste schuld u/g	€	-	€	-
3 Netto-saldo herziening (1-2)	€	-	€	-
4 Nieuw aangetrokken vaste schuld	€	-	€	-
5 Nieuw verstrekte leningen u/g	€	-	€	-
6 Netto-saldo aangetrokken (4-5)	€	-	€	-
7 Betaalde aflossingen	€	419	€	402
8 Herfinanciering (laagste van 6 en 7)	€	-	€	-
9 Renterisico (3 + 8)	€	-	€	-
Renterisiconorm				
10 Begrotingstotaal huidig jaar	€	35.397	€	35.374
11 Percentage regeling		8,50%		8,50%
12 Renterisiconorm (10*11)	€	3.009	€	3.007
Ruimte (+) / overschrijding (-) (12-9)	€	3.009	€	3.007

Relatiebeheer

De gemeente Winsum beoogt het realiseren van gunstige c.q. marktconforme condities voor af te nemen financiële diensten. Hiervoor gelden de volgende uitgangspunten:

- bankrelaties en hun bancaire condities worden ten minste ééns in de vijf jaar beoordeeld; in 2016 vindt de volgende beoordeling plaats;
- financiële instellingen (kredietinstellingen, beleggingsinstellingen, effecteninstellingen, verzekeraars en pensioenfondsen) dienen onder Nederlands of anderszins EU-toezicht te vallen, zoals De Nederlandsche Bank en de Verzekeringskamer (onze bankrelaties zijn op dit moment: de Bank Nederlandse Gemeenten, de ABN-AMRObank en de ING; deze voldoen allen aan de voorwaarden);

Financieringsstructuur

Het financieringstekort op 31 december 2015 bedroeg € 9.000,-. Het verloop over 2015 is in de hierna volgende tabel weergegeven:

Financieringsstructuur		bedragen x € 1.000 mutatie		
		1-1-2015	31-12-2015	
Immateriele vaste activa	€	- €	- €	-
Materiële vaste activa	€	19.839 €	19.551 €	289-
Financiële vaste activa	€	1.954 €	1.928 €	26-
Vlottende activa	€	1.914 €	2.089 €	176
Investeringsachterstand	€	- €	- €	-
Vastgelegde middelen	€	23.707 €	23.568 €	139-
Reserves en voorzieningen	€	21.831 €	20.507 €	1.324-
Vaste geldleningen	€	3.454 €	3.052 €	402-
Totaal beschikbare middelen	€	25.285 €	23.558 €	1.726-
Financieringsoverschot	€	1.578 €	9- €	1.587-

Mutaties leningenportefeuille 2015

De leningenportefeuille bestaat uit eigen geldleningen en woningbouwleningen:

Mutaties leningenportefeuille

Bedragen x € 1.000	Eigen geldleningen	Woningbouw- leningen	Totaal
Vaste schuld op 1 januari 2015	€ 1.678	€ 1.776	€ 3.454
Nieuwe leningen	€ -	-	€ -
Reguliere aflossingen	€ 333	€ 69	€ 402
Vervroegde aflossingen	€ -	-	€ -
Vaste schuld op 31 december 2015	€ 1.345	€ 1.707	€ 3.052

De rente- en aflossingsverplichtingen van de woningbouwleningen worden direct doorbelast aan de woningbouwcorporaties.

Kasgeldlimiet

In onderstaande tabel wordt de kasgeldlimiet per ultimo 2015 gepresenteerd. Als grondslag van de wettelijk toegestane omvang van de kasgeldlimiet is in de tabel de omvang van de exploitatie over 2015 aangehouden. De toegestane omvang van de limiet wordt vastgesteld op het voor de verslagperiode van toepassing zijnde percentage zoals dat bij de ministeriële regeling is bepaald. Tenslotte wordt het aldus berekende bedrag getoetst aan de werkelijke vlottende middelen/schulden per ultimo 2015. In onderstaande tabel is de situatie per 31 december 2015 opgenomen. Uit de berekening blijkt dat de kasgeldlimiet per ultimo 2015 niet wordt overschreden.

Kasgeldlimiet		Realisatie
Bedragen x € 1.000		2015
Omvang van de exploitatie	€	35.374
1. Toegestane kasgeldlimiet		
- In procenten van de grondslag		8,5%
- In bedrag	€	3.007
2. Omvang vlottende schuld		
- Opgenomen gelden < 1 jaar	€	2.000
- Schuld in rekening courant	€	1.389
- Gestorte gelden door derden < 1 jaar	€	-
- Overige geldleningen (geen vaste schuld)	€	2.632
	€	6.021
3. Vlottende middelen		
- Contanten in kas	€	1
- Tegoeden in rekening courant	€	52
- Overige uitstaande gelden < 1 jaar	€	4.351
	€	5.702
Toets kasgeldlimiet		
Toegestane kasgeldlimiet (1)	€	3.007
4. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	€	319
Ruimte (1-4)	€	2.688

Kasbeheer

Teneinde de kosten van het geldstromenbeheer te beperken wordt:

- het liquiditeitsgebruik beperkt door de geldstromen op gemeenteniveau op elkaar en de liquiditeitenplanning af te stemmen; hierbij wordt erop toegezien dat de liquiditeitspositie voldoende is om te garanderen dat de verplichtingen tijdig kunnen worden nagekomen;
- het betalingsverkeer zoveel mogelijk elektronisch uitgevoerd door één bank; hiervoor wordt gebruik gemaakt van de diensten van de NV Bank Nederlandse Gemeenten

Saldo- en liquiditeitenbeheer

Voor het saldobehoor en het liquiditeitenbeheer gelden de volgende specifieke richtlijnen:

- de gemeente streeft naar concentratie van de overtollige liquiditeiten binnen één rentecompensatiecircuit bij de bank met de gunstigste condities; met de Bank Nederlandse Gemeenten zijn deze zaken via een raamovereenkomst geregeld;
- indien er een liquiditeitsbehoefte ontstaat, kan de gemeente kortlopende middelen aantrekken; hierbij wordt de kasgeldlimiet niet overschreden;
- toegestane instrumenten bij het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en kredietlimiet op rekening courant;
- toegestane instrumenten bij het uitzetten van gelden voor een periode korter dan één jaar zijn rekening-courant, daggeld, spaarrekeningen en deposito's; via de genoemde raamovereenkomst wordt het creditsaldo voor onze gemeente beheerd.
- Door de verplichte invoering van het zogenaamde schatkistbankieren is de gemeentelijke rol erg beperkt. Banktegoeden moeten verplicht bij het ministerie van financiën worden gestald.

Paragraaf E Bedrijfsvoering

Deze paragraaf beschrijft de stand van zaken en beleidsvoornemens ten aanzien van de bedrijfsvoering.

Algemeen

Wat willen we bereiken?

In het collegeprogramma 2010 – 2014 ('Naar een nieuwe realiteit') is aangegeven, dat de kwaliteit van de dienstverlening de hoogste prioriteit dient te hebben. Van de gemeente mag een facilitaire houding verwacht worden. De gemeentelijke organisatie is goed toegankelijk voor burgers: ruime openingstijden en goed telefonisch bereikbaar, meer mogelijkheden via elektronische dienstverlening.

De dienstverlening van de gemeente zal op basis van kennis en service naar buiten gericht moeten zijn. Voor de verschillende diensten en producten die de gemeente levert, moet een actief frontoffice functioneren. Er dient één loket te komen waar inwoners en ondernemers met hun vragen terecht kunnen.

Wat hebben we gedaan?

In 2015 heeft het college ter uitvoering de Contourennota (doorontwikkeling) de HR21-procedureregeling functiebeschrijving en functiewaardering gemeente Winsum vastgesteld. Dit was een belangrijke stap in de migratie naar een nieuw systeem van functiebeschrijvingen. In 2015 is de eerste fase van de migratie naar HR21 uitgevoerd. De tweede fase van deze migratie wordt in 2016 afgerond. Verder is in 2015 op organisatiebreed niveau aandacht besteed aan het integriteitsbeleid. Alle medewerkers hebben deelgenomen aan een workshop over het thema Integer handelen. Ook is met de Ondernemingsraad een regeling afgesproken om alle medewerkers te verzoeken een ambtseed/-belofte af te leggen in de handen van de burgemeester. De eerste van deze sessie met de burgemeester zijn in 2015 afgerond. De overige sessies zijn gepland in 2016.

Centraal bij deze doorontwikkeling staat de kwaliteit van de dienstverlening naar de klant. Onderdeel van dit proces is een jaarlijks (organisatie)dag waarbij alle medewerkers door middel van training en workshops betrokken worden bij het thema klantgericht werken.

In 2015 zijn we ook geconfronteerd met een verhogende uitval van medewerkers en leidinggevenden mede in relatie tot een gesignaleerde (te) hoge werkdruk. Bij het vaststellen van de Kadernota 2015 zijn in dit verband tevens maatregelen vastgesteld ter bestrijding van de (te) hoge werkdruk.

Personeel

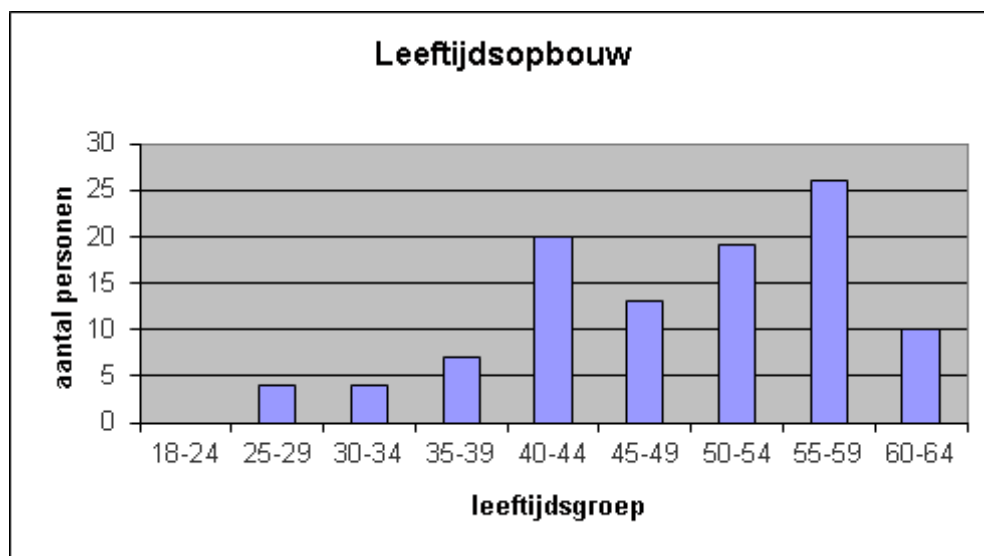
De personele formatie bestaat op 31-12-2015 uit 91,47 fte.

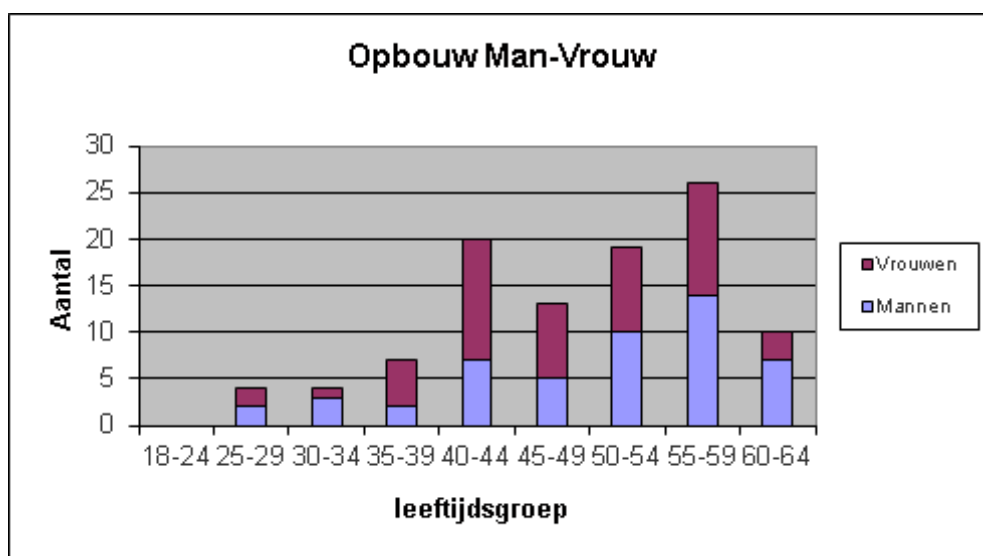
Formatie

	Bezette formatie 31-12-2015	Begrote formatie 01-01-2015
Griffie	1,37	1,37
Directie	2,00	2,00
Ambtelijk secr. OR	0,22	
Team communicatie	2,22	2,11
Werkveld Interne Dienstverlening	16,61	17,02
Werkveld Klantcontacten	11,53	11,10
Werkveld Ontwikkeling & Realisatie	44,16	44,10
BMW samenwerkingen		
- P&O	0,67	1,33
- I&A	2,00	2,00
- Sociale Zaken	10,69	10,69
Totaal	91,47	91,72

Het verschil tussen de begrote formatie op 1-1-2015 en de werkelijke bezetting op 31-12-2015 van 0,25 fte bestaat uit:

uren ambtelijk secretaris OR (niet meegenomen in begroting 2015)	+ 0,22 fte
(tijdelijke) uitbreiding uren communicatie	+ 0,11 fte
uitbreiding uren BJZ	+ 0,28 fte
vacature schoonmaak gemeentehuis	- 0,36 fte
uitbreiding uren secretariaat	+ 0,33 fte
uitbreiding uren KCC	+ 0,06 fte
vacature uren WMO	- 0,30 fte
uitbreiding uren welzijn	+ 0,06 fte
vertrek P&O medewerker Winsum	- 0,67 fte

Formatieopbouw in leeftijdsgroepen:**Formatie-opbouw op basis van verhouding man/vrouw**

Personeelskosten secretarie

Personeelskosten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Afwijking
Salarissen/sociale lasten	3.543.913	3.607.242	-63.328
Overige personeelskosten	53.588	129.938	-76.350
Personeel van derden	623.759	532.861	90.899
Uitbesteed werk secretarie	541.095	544.209	-3.114
Overige kosten secretarie	3.753	3.914	-162
Doorberekende uren	376.539	376.539	0
Totaal	5.142.647	5.194.702	-52.055

Huisvestingskosten secretarie

Huisvestingskosten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Afwijking
Salarissen en sociale lasten	11.609	18.367	-6.758
Personeel van derden	46.851	48.972	-2.121
Energie	37.070	39.984	-2.914
Overige aankopen / uitbestedingen	900	6.354	-5.454
Betaalde belastingen	739	1.164	-425
Aankopen niet duurzame goederen	77.211	106.949	-29.739
Reserveringen	24.570	0	24.570

Kapitaallasten	206.582	179.622	26.960
Doorberekende uren	184.887	184.887	0
Opbrengsten	-8.355	-5.250	-3.105
Totaal	582.062	581.049	1.014

Informatisering en automatisering

Wat willen we bereiken?

Vanuit de wens de dienstverlening aan de klant verder te professionaliseren, wil het college zoveel mogelijk gebruik maken van de mogelijkheden op het gebied van ICT. We denken daarbij aan het verder uitbouwen van de elektronische dienstverlening zoals we die thans kennen. We zoeken daarbij zoveel mogelijk aansluiting bij landelijke en regionale ontwikkelingen en initiatieven, zoals ELO-BMW en het Nationaal Uitvoeringsprogramma (NUP).

Wat gaan we daarvoor doen?

Afhankelijk van de keuzes die gemaakt worden voor de invulling van een Klantencontactcentrum zal de elektronische dienstverlening verder vormgegeven worden.

Wat hebben we gedaan ?

Bij ICT-faciliteiten gaat het om de ondersteuning en optimalisatie van bedrijfsprocessen. In 2014 zijn alle ICT gerelateerde activiteiten en projecten geïnventariseerd voor de BMW gemeenten. Aan de activiteiten en projecten is een prioritering gegeven en vertaald naar een afdelingsplan 2014 en 2015.

Enkele belangrijke activiteiten en projecten die in BMW-verband in 2015 zijn ondersteund zijn:

- invoering digitaal zaakgericht werken
- invoering modernisering GBA (mGBA)
- informatievoorziening ten behoeve van de drie decentralisaties
- Invlechten Sociaal domein voor BMW
- Informatiebeveiligingsnotitie afgerond, uitvoering in 2016.
- Upgraden ICT omgeving (uitwijk, opslag-capaciteit, verbindingen)
- Informatiebeveiligingsplan en informatieplan.

Doelstelling 9	We gaan de betrouwbaarheid van de informatievoorziening waarborgen.				
Maatregel	Het treffen van een samenhangend pakket aan maatregelen ter waarborging van de betrouwbaarheid van de informatievoorziening.				
Prestatie Indicator	Vastgesteld informatiebeveiligingsplan.				
	2015	2016	2017	2018	2019
		Vastgesteld informatie-beveiligingsplan			
Toelichting	Het informatiebeveiligingsplan is er op ingericht om de betrouwbaarheid van de gemeentelijke processen, de gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens te beschermen tegen al dan niet opzettelijk onheil.				
Rapportage	In het 1e halfjaar 2015 zijn de voorbereidingen gestart voor het opstellen van een informatiebeveiligingsplan. Deze is begin 2016 vastgesteld in alle drie gemeenten en is begonnen met de uitvoering.				

Doelstelling 10	We gaan onze ICT middelen op een efficiënte en effectieve manier inzetten				
Maatregel	We gaan concrete afspraken en keuzes maken voor de (door)ontwikkeling van de (bestaande) informatievoorziening.				

Prestatie Indicator	Vastgesteld informatieplan.				
	2015	2016	2017	2018	2019
		Vastgesteld informatieplan			
Toelichting	In deze lastige tijden is het vooral belangrijk dat de gemeentelijke organisatie efficiënt functioneert, dat er scherper kan worden gestuurd op kosten en dat er maximale transparantie is over de kansen en de risico's. Daarom is het belangrijk om te onderzoeken op welke manier we de informatievoorziening kunnen inzetten om onze doelen te bereiken en wat de gevolgen van deze inzet zijn voor de invulling van de informatievoorziening. Het informatiebeleidsplan is er op gericht om concrete afspraken en keuzes te maken voor de (door)ontwikkeling van de (bestaande) informatievoorziening.				
Rapportage	Door nieuwe projecten waarbij I&A betrokken zijn is deze doelstelling onderbelicht. In het 2e halfjaar is gestart met het opstellen van een informatieplan. Naar verwachting zal de vaststelling in 2016 plaatsvinden.				

Automatiseringskosten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Afwijking
Overige aankopen / uitbestedingen	18.144	27.699	-9.555
Aankopen niet duurzame goederen	740.019	666.070	73.949
Kapitaallasten	32.358	121.361	-89.003
Doorberekende uren	337.802	337.802	0
Totaal	1.128.324	1.152.932	-24.608

Communicatie

Wat willen we bereiken?

In ons streven om op een professionele wijze met communicatie om te gaan, hebben we een behoorlijke slag gemaakt. De uitdaging waar we nu voor staan, is onze burgers meer bij de ontwikkeling en uitvoering van het beleid te betrekken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verwezen wordt naar het deelprogramma Communicatie.

Wat hebben we gedaan?

Verwezen wordt naar het deelprogramma Communicatie.

Financieel beheer; Administratieve Organisatie en Interne Control (AO/IC)

Wat willen we bereiken?

Een adequaat ingerichte organisatie en controlestelsel waarbij aan de minimale vereisten op het gebied van de AO/IC wordt voldaan. Verder zal aandacht besteed worden aan de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid en uitvoering.

Wat gaan we daarvoor doen?

In het kader van de doorontwikkeling van de ambtelijke organisatie willen we in 2015 risico- en kwaliteitsmanagement introduceren. Verder wordt het jaarlijkse doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd en zal tijdens de reguliere planning en control zoveel mogelijk aandacht aan rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid besteed worden.

Wat hebben we gedaan ?

Begin 2015 zijn de Financiële verordening en het Treasurystatuut geactualiseerd en door de raad vastgesteld. In navolging daarop heeft het college eind 2015 nog een drietal nieuwe regelingen vastgesteld, te weten de Uitvoeringsregeling Treasury, Controllerinstructie en de Budgethouders-regeling.

Facilitaire dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Een optimale ondersteuning van bestuur en organisatie.

Wat gaan we daarvoor doen?

in 2014 is in BMW-verband besloten om gezamenlijk zaakgericht- en digitaal werken in te voeren en in dat verband een zogenaamd zaaksysteem aan te schaffen. Deze aanbesteding loopt momenteel en dit zaaksysteem zal volgens planning in 2015 worden opgeleverd c.q. geïmplementeerd (in fasen).

Wat hebben we gedaan?

Begin 2015 hebben de drie colleges gekozen voor het zaaksysteem JOIN Zaak & Document van de firma Decos. Het inregelen van het systeem in de organisatie en werkwijzen in de wordt begeleid door BMW-brede werkgroep die wordt ondersteund door adviseurs van Decos. Volgens planning zal begin 2016 de eerste groep van medewerkers daadwerkelijk gaan werken met het nieuwe zaaksysteem.

Administratiekosten	Realisatie 2015	Begroting 2015	Afwijking
Overige aankopen / uitbestedingen	0	1.367	-1.367
Aankopen niet duurzame goederen	93.384	82.130	11.254
Kapitaallasten	20.371	20.371	0
Doorberekende uren	2.082.423	2.082.423	0
Totaal	2.196.179	2.186.291	9.887

Interne processen

Resultaten doelmatigheid/doeltreffendheid onderzoeken

In 2014 is een doelmatigheidsonderzoek uitgevoerd naar het proces van interne controle. De aanbevelingen / verbeterpunten uit dit onderzoek zijn meegenomen bij het opstellen van het Interne Controleplan 2015. Met deze verbeterslag is een groei in gang gezet van een voornamelijk financiële rechtmatigheidscontrole naar een meer bredere kwaliteitscontrole van de gemeentelijke processen.

Organisatieontwikkeling

De visie op de ambtelijke organisatie luidt thans:

'De gemeente Winsum is een organisatie die klant- en omgevingsgericht is, die met de omgeving mee verandert en de communicatie met haar inwoners belangrijk vindt. De gemeente is nuchter in zijn ambities en is daarbij doel- en resultaatgericht. De gemeente Winsum komt haar afspraken na en is goed bereikbaar. De gemeente investeert in haar medewerkers en doet dat in een cultuur die zich kenmerkt door betrokkenheid en de wil om samen te werken. De gemeentelijke organisatie doet dit alles in een passende organisatorische vorm.'

Voor een toelichting over organisatieontwikkeling verwijzen we naar hetgeen hieronder bij het kopje 'Algemeen' is verwoord.

Externe processen

Samenwerking

Wat willen we bereiken?

Wij spelen in op veranderende wensen en eisen op sub-regionaal en regionaal niveau door ons actief op te stellen in samenwerking met de buurgemeenten De Marne en Bedum. Daarbij leggen wij eerst, in afstemming met de raad, gezamenlijk vast wat wij willen bereiken en kiezen daarvoor de meest passende samenwerkingsvorm. Wat betreft intergemeentelijke samenwerking zijn onze uitgangspunten de volgende:

- er moeten legitieme redenen zijn om samen te werken (de samenwerking moet meerwaarde hebben);
- de schaal en wijze van samenwerking is afhankelijk van de aard en schaal van de problematiek op dat moment;
- er moet sprake zijn van een samenhangende benadering van een bepaald probleem op één bestuursniveau.

Wat gaan we daarvoor doen?

De BMW-gemeenten worden op I&A-gebied vanuit het gemeentehuis van De Marne bediend. De P&O-ondersteuning aan de BMW-gemeenten vindt plaats vanuit het gemeentehuis van Bedum. Winsum is de thuisbasis voor SoZaWe van de BMW-gemeenten.

Wat hebben gedaan?

De interne dienstverlening vanuit de taakvelden I&A- en P&O is mede als gevolg capaciteitsdruk onder druk komen te staan. In 2015 is in dat verband de afstemming over de prioritering van de werkzaamheden verder verbeterd. De samenwerking in BMWE-verband op het terrein van sociaal domein is verder geïntensiveerd.

Verrekeningen samenwerking BMW

Wat betreft de onderlinge verrekening van de samengevoegde BMW afdelingen ICT, P&O en Sociale Zaken is gekozen voor één lijn waarbij de niet productgebonden overhead (huisvesting, administratie, automatisering) niet in de afrekening wordt betrokken. De niet productgebonden overhead van ICT komt voor rekening van De Marne, die van P&O komt voor rekening van Bedum en de niet productgebonden overhead van Sociale Zaken wordt, zoals dat vóór de samenwerking met Bedum het geval was, verdeeld over Winsum en De Marne en met ingang van 2015 ook over Eemsmond.

De productgebonden kosten (personeelskosten, kosten voor opleiding, abonnementen, specifieke software) worden op basis van verschillende verdeelsleutels over de drie gemeenten verdeeld.

De verdeelsleutels zijn als volgt:

ICT: aantal werkplekken (siv's) per gemeente;

P&O: aantal medewerkers per gemeente;

Sociale Zaken: aantal uitkeringsgerechtigden (gemiddelde afgelopen 3 jaar) per gemeente.

ICT

De totale kosten ICT voor de drie gemeenten bedragen € 1.241.000. Een nadeel ten opzichte van de gezamenlijke ICT begroting van € 169.000. Dit wordt met name veroorzaakt door

langdurige ziekte. Voor vervanging is personeel ingehuurd. Het aandeel voor Winsum bedraagt op basis van de verdeelsleutel 39,5%, dat is € 490.000. Per saldo een overschrijding voor Winsum van € 64.000 op de gezamenlijke ict begroting. In de gemeentelijke begroting is een deel van deze overschrijding ten laste gebracht van de voor ziektevervanging beschikbare wga- gelden (€ 23.000). Het resterende deel (€ 41.000) is gedekt uit de vrijval van kapitaallasten als gevolg van investeringsachterstanden op ict gebied uit het investeringsplan ict uit de kadernota 2014.

P&O

De totale kosten P&O voor de drie gemeenten bedragen € 522.950. Een nadeel van € 38.400 ten opzichte van de gezamenlijke P&O begroting. Dit wordt met name veroorzaakt door het inhuren van personeel als gevolg van een vacature en ziektevervanging en vervanging van software. Het aandeel van Winsum in de kosten P&O bedraagt 36,62%, d.w.z. € 191.500. Ten opzichte van de opgenomen raming voor P&O in onze gemeentelijke begroting deelprogramma 6.2 geeft dit een nadeel van € 16.000.

Sociale Zaken

De totale kosten Soza voor de vier gemeenten bedragen € 2.782.000. Het aandeel van Winsum in de productgebonden kosten van de bedrijfsvoering Sociale Zaken bedraagt op basis van de verdeelsleutel BMW 24%. Voor de niet productgebonden overhead (huisvesting, administratie) bedraagt dit 51,76% (verdeling Winsum / De Marne).

In de begroting is een bedrag geraamd voor het aandeel van Winsum voor de bedrijfsvoering Sociale Zaken van € 678.000. De afrekening bedraagt € 703.000.

Vraaggerichte dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Bij het bepalen van het aanbod van onze diensten en producten laten wij ons leiden door de vraag van de klant (inwoners, bedrijven en instellingen) en samenwerkingspartners. Zo denken wij van 'buiten' naar 'binnen' bij het bepalen van de gewenste resultaten. Dat noemen wij vraaggerichtheid. Vraaggericht en vraaggestuurd werken komt tot uiting in het beleid en de uitvoering ervan. De raad bepaalt de mate van vraaggerichtheid en vraaggestuurdheid door het vaststellen van de gewenste kwaliteit van dienstverlening in de programma's. Hierbij maakt hij gebruik van zijn volksvertegenwoordigende rol.

Wat gaan we daarvoor doen?

We stellen – bij voorkeur in BMW-verband - een dienstverleningsconcept op.

Wat hebben we gedaan ?

In 2015 lag in Winsum de focus op het verder ontwikkelen van het KCC (groeimodel). Ook is de digitale dienstverlening via de 'Gemeentewinkel' (internet) verder uitgebreid.

Relatie met uitvoering programma's

De bovengenoemde beleidsvoornemens en uitvoeringsmaatregelen hebben een relatie met de deelprogramma's 5.1 Communicatie, 5.2 Publieke dienstverlening, 5.3 openbaar bestuur en 6.2 Financiën.

Paragraaf F Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn derde rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke en een financiële band heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht.

Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en / of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

De gemeente Winsum heeft bestuurlijke en financiële belangen in verschillende verbonden partijen, waaronder gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en stichtingen.

De verbonden partijen worden hieronder beschreven, waarbij de volgende zaken aan de orde komen:

- de doelstelling van de verbonden partij;
- eventuele te verwachten beleidsveranderingen van de verbonden partij;
- omvang financieel belang;
- deelnemende gemeenten.

Gemeenschappelijke regelingen

Het gemeentebestuur van twee of meer gemeenten kunnen afzonderlijk of tezamen een gemeenschappelijke regeling treffen ter behartiging van een of meer belangen van die gemeenten. De gemeente Winsum heeft financiële en bestuurlijke belangen in de volgende gemeenschappelijke regelingen:

A.1.a Publieke Gezondheid en Zorg Groningen

De gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid en Zorg Groningen bestaat uit het programma Gezondheid. Alle Groningse gemeenten zijn deelnemer van de gemeenschappelijke regeling.

Doel van de gemeenschappelijke regeling PG&Z is het bevorderen van de gezondheidstoestand van de bevolking. Het programma gezondheid wordt uitgevoerd door de GGD en omvat de onderdelen: Lokaal gerichte zorg en jeugd (LGZ&J), Specialistische zorg en veiligheid (SZ&V) en GGD algemeen.

	Bijdrage 2015 per inwoner begroot	Bijdrage 2015 per inwoner realisatie	Bijdrage 2015
Programma Gezondheid			
- lokaal gerichte zorg en jeugd (LGZ&J)	€ 7,09	€ 6,85	94.408
- specialistische zorg en veiligheid (SZ&V)	€ 4,73	€ 4,49	61.805
- GGD algemeen	<u>€ 1,96</u>	<u>€ 1,96</u>	<u>27.021</u>
	€ 13,78	€ 13,30	189.526

A.1.b Veiligheidsregio Groningen

Vanaf 2014 is brandweezorg, conform wettelijke eisen, geregionaliseerd.

Doel van de organisatie is het leveren van goede brandweezorg en het, samen met de partners in crisisbeheersing, neerzetten van een slagvaardige en doelmatige crisisorganisatie.

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Groningen bestaat uit het programma veiligheid met daarin vier deelprogramma's:

1. Brandweezorg, inclusief meldkamerfunctie;

2. Rampenbestrijding en crisisbeheersing;
3. Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR);
4. Gemeentelijke kolom.

De bijdrage aan de Veiligheidsregio bedroeg in 2015 € 651.468

	Bijdrage 2015 per inwoner begroot	Bijdrage 2015 per inwoner realisatie	Bijdrage 2015
Programma Veiligheid			
- brandweer (incl. meldkamer, excl. huisvestingskosten)			608.130
- rampenbestrijding - crisisbeheersing	€ 0,73	€ 0,72	10.064
- rampenbestrijding - GHOR	€ 1,01	€ 1,00	14.030
- gemeentelijke kolom	<u>€ 1,39</u>	<u>€ 1,37</u>	<u>19.244</u>
	€ 3,13	€ 3,09	651.468

A.2. Ability

Doel van de gemeenschappelijke regeling Ability is, het voorzien in een doelmatige uitvoering van de Wet Sociale Werkvoorziening voor de deelnemende gemeenten Bedum, Eemsmond, de Marne en Winsum. De Wet Sociale Werkvoorziening is een eigen gemeentelijke verantwoordelijkheid. De uitvoering daarvan gebeurt vaak door middel van een intergemeentelijk samenwerkingsverband in een zogenaamde Wet Gezamenlijke Regeling-organisatie; voor Winsum is dat het WSW-bedrijf Ability.

De wetswijziging voor modernisering van de Wet sociale werkvoorziening is per 1 januari 2008 in werking getreden. Belangrijk doel van de wetswijziging is het realiseren van arbeidsplaatsen die aansluiten bij de capaciteiten en mogelijkheden van de individuele Wsw-geïndiceerden in een zo regulier mogelijke omgeving, wat met de wetswijziging van 1998 onvoldoende gelukt is.

Daarnaast is aansluiting gevonden bij het vernieuwde stelsel van sociale zekerheid en zorg, welke is omgevormd door de WWB, de Wet Wia en de Wmo.

Belangrijk onderdeel van het wetsvoorstel betreft de financiering van de Wsw. Gemeenten waren altijd al verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet, maar de financiering voor de uitvoering van de wet sociale werkvoorziening ging rechtstreeks naar de uitvoerende organisatie. Als gevolg van het verleggen van de financiering, kunnen gemeenten nu ook kiezen om onderdelen van de wet of zelf, of ergens anders dan in het samenwerkingsverband uit te voeren. Elke Wsw-geïndiceerde krijgt als het ware een persoonsgebonden budget. De Wsw-schappen, net als andere werkgevers, kunnen de geïndiceerde een aanbod doen.

De vaste bijdrage ad. € 243.000 in de exploitatiekosten van Ability is gerelateerd aan het aantal gerealiseerde mandagen Wsw-personeel van de betreffende gemeente en komt voor onze gemeente uit op een bedrag van € 43.786. Eventuele exploitatietekorten komen eveneens ten laste van de deelnemende gemeenten volgens dezelfde verdeelsleutel.

A.3. Gemeenschappelijke regeling garantievoorziening voormalige Bestuursacademie Noord-Nederland

Deze gemeenschappelijke regeling is ontstaan uit de privatisering en de samenvoeging van de Bestuursacademie Noord Nederland en de Bestuursacademie Oost Nederland, en heeft als doel te voorzien in verplichtingen van voormalig aangestelde medewerkers bij de gemeenschappelijke regeling.

A.4. Gemeenschappelijke regeling Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen

Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen is een samenwerkingsverband van de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum. Het Vuilverwerkingsbedrijf Noord Groningen is de beheerder van de vuilstortplaats in Usquert. Het verwerken van afval wordt sinds 1 januari 2010 uitgevoerd door [Afvalbeheer Noord Groningen](#). Afvalbeheer Noord Groningen is een samenwerkingsverband van Vuilverwerkingsbedrijf Noord-Groningen en Omrin en zorgt ervoor dat het afval uit de gemeenten De Marne, Eemsmond, Loppersum en Winsum op een doelmatige en milieuhygiënische manier wordt verwerkt.

A.6. Sociale Zaken en Werk De Marne, Winsum en Bedum

Op 1 juli 2005 is de gemeenschappelijke regeling Sociale Zaken en Werk De Marne en Winsum opgericht. Met ingang van 1 januari 2012 maakt ook Bedum deel uit van deze gemeenschappelijke regeling. Sinds 1 april 2015 zijn Sociale Zaken en Werk BMW en Sociale Zaken Eemsmond samengegaan in Sociale Zaken en Werk Hoogeland. Er is gekozen voor een lichte gemeenschappelijke regeling, ook wel geheten een regeling "zonder meer". Dit houdt in dat de gemeentebesturen van de 4 gemeenten gemeenschappelijk verantwoordelijk zijn voor het geheel van de uitvoering van de regeling en toch hun specifieke verantwoordelijkheden behouden voor dat deel dat gemeenten specifiek aangaat.

Doel van de samenwerking is een efficiënte, effectieve en zorgvuldige uitvoering van de gemeentelijke taken van de deelnemers op het terrein van werk en inkomen.

De productgebonden uitvoeringskosten (personeelskosten, kosten voor opleiding, abonnementen en specifieke software etc.) worden aan de 4 deelnemers op basis van het voortschrijdend cliëntenaandeel doorberekend. Voor 2015 is de volgende verdeelsleutel gehanteerd: de Marne: 22,4%, Winsum: 24,0%, Bedum: 12,1%, Eemsmond: 41,5%.

De niet productgebonden overhead (huisvestings- en administratiekosten) worden verdeeld tussen De Marne en Winsum, eveneens op basis van het voortschrijdend cliëntenaandeel. Voor 2015 is dat 48,24% voor De Marne en 51,76% voor Winsum.

Deelnemingen

Vanuit het oogpunt van het behartigen van het publieke belang, is de gemeente in het bezit van een deel van de aandelen van een aantal vennootschappen (deelnemingen). De gemeente Winsum heeft bestuurlijke (hetzij beperkt) en financiële belangen in de vorm van aandelen in de volgende vennootschappen:

B.1. Essent N.V.

De gemeente was aandeelhouder van Essent. Essent is in 2009 overgenomen door RWE.

Omvang van de deelneming is € 142.116 (142.116 aandelen met een nominale waarde van € 1 per aandeel).

De gemeente Winsum blijft aandeelhouder van een aantal 'echte' bedrijven: Enexis Holding N.V. (beheerder energienetwerk, wettelijk vereiste splitsing), Essent Milieu Holding N.V. (thans Attero; was geen onderdeel van de verkoop) en Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V. (gevolg uitspraak kort geding over juridisch en economisch eigendom kerncentrale Borssele, in afwachting van uitspraak in de bodemprocedure).

Daarnaast is er uit praktische overwegingen een viertal specifieke vennootschappen (SPV's) met één doel opgericht ten behoeve van het uitvoeren van een aantal praktische zaken: Verkoop Vennootschap B.V., CBL Vennootschap B.V., Vordering Enexis B.V. en Claim Staat Vennootschap B.V. De aandelenverhouding in elke van deze vennootschappen is identiek aan de verhouding zoals die in Essent NV was.

B.2. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

De gemeente is aandeelhouder van de Bank Nederlandse Gemeenten. De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen die het maatschappelijk belang dienen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de Staat, alsmede het door de statuten beperkte werkterrein van de bank, bieden financiers het vertrouwen dat het risico van kredietverlening aan dit instituut zeer beperkt is. De BNG bundelt de

uiteenlopende vraag van klanten tot een beroep op de financiële markten, dat aansluit op de behoefte van beleggers wat betreft volume, liquiditeit en looptijd. Door de combinatie van bovenstaande heeft de bank een uitstekende toegang tot financieringsmiddelen tegen zeer scherpe prijzen, die weer worden doorgegeven aan de decentrale overheden en aan de instellingen voor het maatschappelijk belang. Dat leidt voor de burger tot lagere kosten voor tal van voorzieningen.

Omvang deelneming bedraagt € 25.350 (10.140 aandelen met een nominale waarde van € 2,50 per aandeel).

B.3. Waterbedrijf Groningen

De gemeente is aandeelhouder van het waterbedrijf Groningen. Deze vennootschap heeft als doel de uitoefening van een publiek waterbedrijf. Omvang van de deelneming is gering (€ 1.815).

Paragraaf G Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf grondbeleid gaat in op de ontwikkelingen op het gebied van de grondbeleid die zich in 2015 hebben voorgedaan. De paragraaf doet verslag van hetgeen het gemeentebestuur zich in de begroting 2015 had voorgenomen.

De Gemeente Winsum streeft naar een gedifferentieerd grondbeleid en heeft het voorzichtigheidsprincipe hoog in het vaandel. Waar mogelijk en passend binnen een acceptabel risicoprofiel én passend in een gedegen grondexploitatie-opzet wordt ingaan op grondaanbiedingen in Winsum Oost (actief grondbeleid vanuit gevestigd voorkeursrecht).

Gezien de marktsituatie en de regionale woningbouwafspraken zijn geen nieuwe grondaankopen gedaan voor uitbreidingsplannen, afgezien van Winsum Oost. Verder is het mogelijk om grond aan te kopen voor infrastructuur of het verbeteren van de ruimtelijke kwaliteit.

Daarnaast willen wij ook private initiatieven faciliteren wanneer deze passen binnen het ruimtelijke beleid, de beschikbare nieuwbouwruiimte en de ambtelijke capaciteit. (Faciliterend grondbeleid). Er hebben zich in 2015 geen nieuwe initiatieven aangediend.

Uitvoering Grondbeleid in de praktijk

Actief

Inzake de plannen Sauwerd Groenlanden Zuid, Winsum Oost en het Boogplein voerde de gemeente in 2015 een actief grondbeleid.

Passief

- Voor het uitbreidingsplan Baflo Oosterhuisen voerde de gemeente in 2015 een passief of faciliterend grondbeleid op basis van de exploitatieovereenkomst die hiertoe is gesloten met de projectontwikkelaar.
- Dit geldt ook voor De Brake II. Er is nog één kavel voor de verkoop beschikbaar. De openbare gronden zijn reeds in 2011 overgedragen aan de gemeente.

Ook voor de volgende initiatieven van derden die voornemen dan wel in uitvoering zijn, voeren wij een faciliterend grondbeleid.

- De voorgenomen ontwikkeling van woningen op Lombok wordt door projectontwikkelaar Credo heroverwogen. Het eerdere ontwerp was kwalitatief niet optimaal en trok geen belangstelling vanuit de markt. Credo bestudeert met de gemeente momenteel welke alternatieve invullingen mogelijk zijn. Hiermee wordt nadrukkelijk de afstemming gezocht met Winsum Oost.
- De ontwikkeling van woningen aan de Onderdendamsterweg door Brummelhuis (in uitvoering in 2011). Het terrein is in 2012 geëgaliseerd. De verkoop loopt tot op heden niet, ondanks de wijziging in de type woningen die mogen worden gebouwd en daarmee gepaard gaande lagere verkoopprijzen.

Verder zijn de volgende herstructureringsprojecten in 2015 aan de orde geweest:

- Op twee locaties in Baflo, te weten Wilhelminalaan en Gebroeders Gootjesstraat, zijn in 2015 door Wierden en Borgen plannen voorbereid.
- In 2015 zijn prestatieafspraken met Wierden en Borgen ondertekend.

Visie

De lopende grondexploitaties zijn gebaseerd op bestaand beleid als de Toekomstvisie en de dorpsvisie Winsum en op het woningbouwbeleid van de provincie Groningen. In 2012 heeft de Regio Groningen-Assen het regionale woningbouwprogramma beperkt en is besloten sterker in te zetten op kwaliteit. Om voorbereid te zijn op een slechte woningmarkt zijn scenario's als hulpmiddel gebruikt. Elke gemeente heeft op basis van het afgesproken scenario een planningslijst opgesteld die de basis vormen van het Regionaal instemmingsmodel. Hierin zijn

afspraken vastgelegd hoe gemeenten om moeten gaan met de aangepaste plannen. In 2015 hebben zich geen wijzigingen op de planningslijst voorgedaan voor Winsum.

In 2014 zijn zowel de woonvisie, structuurvisie en het verkeers- en vervoersplan vastgesteld. In de woonvisie zijn de regionale afspraken en de bijbehorende planningslijst het uitgangspunt voor het woningbouwprogramma.

Ontwikkelingen en resultaten

De regionale tendens, die nog steeds beperkte afzetmogelijkheden op de woningmarkt laat zien, doet zich uiteraard ook in Winsum voor. Dit is verwerkt in de doorlooptijd en verwachte resultaten van de lopende grondexploitaties.

Lopende grondexploitaties

Onderstaand een korte weergave van hetgeen met betrekking tot lopende grondexploitaties in 2015 heeft plaatsgehad.

1. Winsum Oost

Voor de toekomstige woningbouw in Winsum Oost bestaat de ambitie de gronden zelf te verwerven, te ontwikkelen en te verkopen aan projectontwikkelaars of aan particuliere bouwers. De ontwikkeling verloopt in meerdere stedenbouwkundig afgeronde eenheden. Uit risicoanalyse blijkt dat er binnen het project voldoende ruimte is om de risico's op te vangen. Hiertoe is een aantal belangrijke beheersmaatregelen genomen. De belangrijkste zijn:

- In de voorbereiding op de start van de ontwikkeling zal nader markt – en behoefteonderzoek plaatsvinden. Verder worden de grondprijzen en de civiele ramingen nader beschouwd en verfijnd op marktconformiteit.
- De voorgenomen organische ontwikkeling moet er voor zorgen dat de boekwaarde beheersbaar blijft. Bij te weinig vraag zullen deelplannen in tijd worden doorgeschoven, bij een hogere vraag dan verwacht en aantrekkende markt kunnen ontwikkelingen worden versneld.
- Bij het tot stand komen van het stedenbouwkundig plan wordt nadrukkelijk gelijktijdig gerekend en getekend.
- Er vindt een voortdurende monitoring plaats op relevante ontwikkelingen. De ramingen worden daarop indien nodig bijgesteld.

Het begrote grondexploitatieresultaat per 1-1-2016 voor Winsum Oost fase 2, deelplan 1, is € 25.915,- positief.

2. Boogplein

De gemeenteraad heeft in 2013 besloten om de grondexploitatie af te sluiten en de boekwaarde van de grond a € 400.000 over te zetten naar de balanspost "Niet in exploitatie genomen gronden". De waarde van de grond wordt ingebracht in de nieuwe grondexploitatie zodra deze is uitgewerkt en opgesteld op basis van een nieuw vast te stellen plan.

3. Sauwerd Groenlanden-Zuid

Het plan de Groenlanden in Sauwerd is ontworpen als een dorpse uitbreiding met een attractief en gevarieerd woonmilieu. Het project Groenlanden-Zuid is een laatste fase van het plan. Het woningbouw project Sauwerd Groenlanden is nagenoeg afgerond en kan nu ook administratief worden afgerond. Sauwerd is door dit project versterkt met een aantrekkelijke woonbuurt. In 2015 is een kavel verkocht en op drie kavels na zijn inmiddels de kavels verkocht. Voor de aanleg van enkele inritten en enige beplanting zal, na verkoop van de laatste kavels, nog slechts € 7.500 aan kosten worden gemaakt. Het is daarom niet meer nodig om administratieve kosten te maken voor deze grondexploitatie. Het project heeft een positief financieel resultaat en kan worden afgesloten.

Per verkochte vierkante meter grond is in 2015 een storting gedaan in de reserves voor Herstructurering, Bovenwijkse voorzieningen, regiovisie en Duurzame ontwikkeling. Het totale bedrag is ruim € 105.595.

Naast de stortingen in de reserves is er een winst, vrijvallend in het resultaat van boekjaar 2015, en deze bedraagt ruim € 154.000.

Drie kavels zijn nog in de verkoop. Conform de huidige kavelprijzen bedraagt de raming van de opbrengst van deze drie kavels in totaal € 256.000.

Het grondexploitatie resultaat sluit per 31-12-2015 voor Sauwerd Groenlanden-Zuid € 154.000,- positief.

Overige grondeigendommen

De gemeente heeft gronden in eigendom. Deze worden veelal verhuurd of verpacht ten behoeve van (agrarisch) gebruik of als volkstuin. Overhoekjes gemeentelijk groen worden verkocht aan aanpalende eigenaren. Dit gebeurt conform het beleid dat hiervoor in 2006 is vastgesteld. Het betreft daarnaast gronden die de gemeente in het verleden verworven heeft ten behoeve van de realisatie van beleidsdoelstellingen in de (verre) toekomst.

Daarbij gaat het globaal om de volgende gronden:

- 0,43 ha ten noorden van de begraafplaats in Baflo (€ 552,50 rente/jr.);
- 2,25 ha ten noorden van de wethouder Kruijerlaan in Adorp (€ 8.608,52 rente/jr.);
- 3,5 ha ten westen van de sportvelden in Winsum (€ 5.900,- rente/jr.);
- 1,25 ha ten noorden van de Maarhuizerweg in Baflo (€ -,,- rente);
- 5,5 ha ten westen van het Trainingsveld van cvv Viboa aan de Schouwerzijlsterweg in Winsum (€ 21.645,19 rente/jr.).

Deze gronden zijn destijds tegen reële grondprijzen verworven en zonder dat er een exploitatie onder gelegd is. Dit leidt tot de conclusie dat het bezit van deze gronden geen grote risico's kent en de boekwaarde niet aangepast behoeft te worden.

Paragraaf H Interbestuurlijk toezicht

Wettelijk kader

Het college verantwoordt zich aan de raad op grond van artikel 169 van de Gemeentewet en aan de toezichthouder op grond van artikel 124 van de Gemeentewet. De toezichthouder kan de verantwoordelijk minister zijn of gedeputeerde staten (hierna: GS).

Beoordeling GS verantwoording bij de jaarrekening 2014 en de begroting 2016

In onderstaand schema geven wij aan wat ons eigen oordeel is en wat het oordeel van GS is.

Domein	Jaarrekening 2014		Begroting 2016	
	Oordeel B&W	Oordeel GS	Oordeel B&W	Oordeel GS
Archiefwet	Matig	(concept beoordeling Matig)	Geen verantwoording	Matig
Financiën	Goed		Goed	Goed
Huisvestingswet	Goed	Goed	Goed	Goed
Monumenten en archeologie	Goed	Goed	Geen verantwoording	Matig
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	Goed	Goed	Geen verantwoording	Goed
Wet ruimtelijke ordening	Goed	Matig	Geen verantwoording	De gemeente verschafft geen informatie
Bestuursrechtelijke handhaving RO	Goed	Goed	Geen verantwoording	Goed

Zonder toelichting hebben GS de taakuitvoering Wet ruimtelijke ordening bij de jaarrekening 2014 als matig beoordeeld.

Bij de begroting 2016 hebben wij niet over alle domeinen opnieuw verantwoording afgelegd. In de IBT-paragraaf hebben wij dat toegelicht: de verantwoording was al afgelegd en sindsdien was er geen nieuwe toezichtinformatie. Toch hebben GS een nieuwe beoordeling gegeven. Dat leidt bij het domein Monumenten en archeologie tot een oordeel 'Matig' waarbij de toelichting van GS is: 'De geleverde stukken dienen conform het toetskader de nodige informatie te bevatten, ook al zijn er nauwelijks wijzigingen. De huidige informatie voorziet niet in een overzicht van de uitvoering van de wettelijke taken. Omdat er geen overzicht is gegeven van de actuele situatie is de beoordeling op matig gesteld.'

Het toetskader verplicht echter niet tot halfjaarlijkse verantwoording (en dus ook tot halfjaarlijkse verslaglegging) op de domeinen. Dat is alleen anders voor het domein "Huisvestingswet" waarover tweemaal per jaar verantwoording wordt afgelegd.

De beoordeling van GS hebben wij geplaatst bij de toezichtinformatie (zie hierna).

Toezihtinformatie

Toeziht vindt plaats op basis van toezichtinformatie. De informatie is beschikbaar gesteld op de site www.winsum.nl, onder Politiek & Organisatie, Toezihtinformatie.

Samenvatting verantwoording bij de jaarrekening 2015

Domein	Toezichthouder	Resultaat IBT 2015
Archiefwet	GS	Matig
Financiën	GS	Goed
Huisvestingswet	GS	Goed
Monumenten en archeologie	GS	Goed
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht	GS	Goed
Wet ruimtelijke ordening	GS	Goed

Verantwoording domeinen waar GS toezichthouder zijn

1. Archiefwet

Toezichtinformatie

De toezichtinformatie bestaat uit het jaarverslag, door ons vastgesteld op 12 april 2016. Op grond van artikel 8 van de Archiefverordening doen wij tenminste éénmaal per twee jaar verslag over de uitvoering van de Archiefwet. De archiefwetgeving is bedoeld om overheidsinformatie betrouwbaar, authentiek en toegankelijk te bewaren en beschikbaar te hebben.

De VNG heeft de wettelijke verplichtingen samengevat in Kritische Prestatie Indicatoren (hierna: KPI's). De KPI's bestaan uit 10 hoofdvragen met deelvragen. De beantwoording maakt duidelijk of we voldoen aan wettelijke verplichtingen. De KPI's zijn het kader voor het verslag. Op basis van risicoanalyse hebben GS uit de KPI's vier thema's geselecteerd als focus voor het toezicht.

Verantwoording

De KPI's waren, net als vorig jaar, het kader voor het jaarverslag.

Uit het jaarverslag 2015 blijkt we op de vier toezichtthema's niet volledig voldoen aan de wettelijke verplichtingen. Wij hebben echter op alle thema's voldoende geregeld zodat er een aantoonbaar laag risico is. Op basis van bovenstaande gegevens komen wij tot de conclusie dat wij op het gebied van archief **matig** scoren.

2. Financiën

Toezichtinformatie

De toezichtinformatie bestaat uit de begroting 2015.

Financiën valt niet onder de werking van de Wet revitalisering generiek toezicht, maar GS oefenen het toezicht wel in de geest van die wet uit. In twee fasen wordt de begroting beoordeeld.

Verantwoording

De begroting 2015 laat zien dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Uit de meerjarenraming blijkt dat aannemelijk is dat dit evenwicht wordt gecontinueerd. Voor zover bekend is er geen sprake van bestuurlijke relevante onderwerpen die de financiële positie substantieel nadelig beïnvloeden.

Op basis van bovenstaande gegevens komen wij tot de conclusie dat wij de taak op het gebied van financiën **goed** uitvoeren. Wij stonden dan ook onder repressief toezicht. Ook de begroting 2016 voldoet aan de criteria voor begrotingstoezicht. De eerste fase van het onderzoek is inmiddels afgerond en laat zien dat we onder repressief toezicht vallen.

3. Huisvestingswet

Toezichtinformatie

De toezichtinformatie bestaat uit het verslag over de periode 2015-II (de periode van 1 juli tot en met 31 december 2015).

Op grond van artikel 60b van de Huisvestingswet krijgen wij halfjaarlijks een taakstelling om verblijfsgerechtigden te huisvesten. Na afloop van elke periode doen wij verslag over de realisatie van de taak.

Verantwoording

Periode	Taakstelling	Gehuisvest	Voorsprong	Resultaat
2015-I ²	12	7	6 (op 1 januari)	+ 1
2015-II	13	12	1 (op 1 juli)	0

De taakstelling voor 2015 is gerealiseerd. Wij komen tot de conclusie dat wij deze taak **goed** hebben uitgevoerd. Op 1 januari 2016 is er geen sprake van een voorsprong of achterstand op de taakstelling.

4. Monumenten en archeologie

Toezichtinformatie

De toezichtinformatie bestaat uit het verslag monumenten en archeologie 2015, door ons vastgesteld op 22 maart 2016.

Bestemmingsplannen moeten Maltaproof zijn en beschermde dorpsgezichten opgenomen in bestemmingsplannen. De monumentencommissie moet voldoen aan de vereisten die de wet daaraan stelt. Aan deze commissie moeten wij wanneer dat is vereist, advies vragen. Voor de gebouwde rijksmonumenten moeten wij een openbaar register bijhouden. Incidenten moeten op juiste wijze worden opgevolgd.

Verantwoording

De bestemmingsplannen zijn allemaal "Maltaproof", dat wil zeggen dat ze voldoen aan de Monumentenwet 1988. De vier beschermde dorpsgezichten in de gemeente zijn opgenomen in bestemmingsplannen.

De monumentencommissie voldoet aan de eisen die de Monumentenwet 1988 stelt. Dat wil zeggen dat collegeleden geen deel uitmaken van de commissie en dat de leden deskundig zijn op het gebied van de monumentenzorg. In alle verplichte gevallen is advies gevraagd van deze commissie.

Voor de gebouwde rijksmonumenten houden wij een openbaar register bij van de verleende omgevingsvergunningen in de vorm van het registratiesysteem Squit XO.

In 2015 zijn er geen incidenten geweest.

Op basis van deze gegevens komen wij tot de conclusie dat wij op alle criteria de wettelijke taken **goed** uitvoerden.

5. Wet algemene bepalingen omgevingsrecht

Toezichtinformatie

De toezichtinformatie bestaat uit:

1. "Integraal VTH-handhavingsbeleidsplan 2016-2020, Bedum, De Marne, Winsum"
2. Uitvoeringsprogramma 2016
3. Handhavingsjaarverslag 2015

² Over deze periode is verantwoording afgelegd in de IBT-paragraaf bij de begroting 2016. Volledigheidshalve worden de gegevens hier nogmaals weergegeven.

Wij moeten op grond van artikel 7.2 van het Besluit omgevingsrecht (Bor) handhavingsbeleid opstellen "waarin gemotiveerd wordt aangegeven welke doelen het zichzelf stelt bij de handhaving en welke activiteiten het daartoe zal uitvoeren". Het Bor geeft aan dat het beleid gebaseerd is op probleemanalyse en somt op waarin het beleid inzicht moet geven. Het handhavingsbeleid wordt op grond van artikel 7.3 van het Bor jaarlijks uitgewerkt in een uitvoeringsprogramma waarin de activiteiten voor het komende jaar worden aangegeven. Jaarlijks evalueren wij, op grond van artikel 7.7, lid 2 van het Bor, of de activiteiten uit het uitvoeringsprogramma zijn uitgevoerd en in hoeverre de activiteiten hebben bijgedragen aan het bereiken van de gestelde beleidsdoelen. Van de evaluatie wordt een verslag gemaakt.

Verantwoording

In november 2015 is het " Integraal VTH-handhavingsbeleidsplan 2016-2020, Bedum, De Marne, Winsum " vastgesteld. Hierin zijn op basis van probleemanalyse doelen gesteld en zijn prioriteiten gesteld.

Voor het jaar 2016 is een concept-uitvoeringsprogramma geschreven, deze is op dit moment nog niet vastgesteld. Het programma heeft een duidelijke relatie met risico's, doelen en prioriteiten en de beschikbare middelen zijn toereikend voor de uitvoering. In het programma zijn de systematiek en werkzaamheden voor het actueel houden van vergunningen voor risicovolle activiteiten beschreven. Het programma is echter niet bij de begroting (voor het jaar 2016) aangeboden aan de raad. Volgens de toetscriteria zou om deze reden de taak slecht zijn uitgevoerd. De toetscriteria zijn in gezamenlijk overleg tussen de provincie en de gemeente vastgesteld. Op dit onderdeel is echter geen overeenstemming bereikt. Het is correct dat logischerwijs voor de vaststelling van het programma (en het verslag) wordt aangesloten bij de begrotingscyclus. Dit is echter geen wettelijke bepaling. Het was niet mogelijk om aan te sluiten op de begrotingscyclus omdat de omgevingsdienst de benodigde gegevens niet tijdig aanleverde. Omdat het tijdstip waarop het programma moet zijn vastgesteld niet wettelijk is voorgeschreven, en er inhoudelijk wel is voldaan aan de eisen die de wet aan het programma stelt, zijn wij van mening dat de taak goed is uitgevoerd.

De evaluatie van het uitvoeringsprogramma en rapportage (handhavingsjaarverslag 2015) zijn in concept gereed maar nog niet vastgesteld. Het verslag bevat duidelijke conclusies over de mate van uitvoering van het uitvoeringsprogramma, de bijdrage aan beleidsdoelen, de beheersing van risico's en of beleid, prioriteiten en/of het programma bijgesteld dienen te worden.

Onze conclusie is dat de taak **goed** is uitgevoerd.

6. Wet ruimtelijke ordening

Toezichtinformatie

De toezichtinformatie bestaat uit:

1. Het uitvoeringsprogramma 2016
2. Handhavingsjaarverslag 2015

Voor het gehele grondgebied van de gemeente moeten actuele bestemmingsplannen of beheersverordeningen zijn vastgesteld die in overeenstemming zijn met de regels van het rijk en de provincie.

Daarnaast dragen burgemeester en wethouders zorg voor toezicht en handhaving. Dit blijkt uit het uitvoeringsprogramma voor het komende jaar en het verslag over bestuursrechtelijke handhaving in het voorgaande jaar.

Verantwoording

In het hele grondgebied van de gemeente Winsum gelden actuele bestemmingsplannen. De bestemmingsplannen voldoen aan de regels van het rijk en de provincie.

Het uitvoeringsprogramma is onderdeel van het uitvoeringsprogramma Wabo. Dit geldt ook voor het jaarverslag. Korthedshalve verwijzen wij daarnaar. Op basis van bovenstaande gegevens komen wij tot de conclusie dat wij op het gebied van de Wet ruimtelijke ordening **goed** scoren.

Financiële toelichting Sociaal domein

In onderstaande overzichten worden de ontvangen rijksmiddelen voor de 3 decentralisaties (WMO, Jeugd en Participatie) verantwoord.

WMO 2015	Begroting	Act. Begr.	Werkelijk	verschil
662 Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo				
Begeleiding en dagbesteding	548.260	548.260	549.874	-1.614
Fin. Tegemoetkoming art 2.1.7 / Wtcg Cer	186.565	186.565	26.052	160.513
663 Opvang en beschermd wonen				
Inloopfunctie GGZ	21.790	21.790	21.792	-2
667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo				
Eigen bijdragen Wmo - PGB			-3.409	3.409
Eigen bijdragen Wmo - immaterieel	-68.927	-68.927	-19.424	-49.503
670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd				
Ondersteuning mantelzorgers	60.461	60.461	3.000	57.461
671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd				
Clientondersteuning	156.103	156.103	135.814	20.289
Toegang	51.824	51.824	0	51.824
Uitvoerings- en transformatiekosten	115.797	172.797	156.216	16.581
672 PGB Wmo en Jeugd				
PGB Wmo-immaterieel BG	770.834	756.296	681.862	74.434
TOTAAL	1.842.707	1.885.169	1.551.776	333.393
Integratie uitkering sociaal domein WMO	1.842.707	1.828.169	1.830.859	
Saldo	0	57.000	-279.083	
Mutaties reserves:				
Onttrekking reserve WMO		-57.000		
Storting reserve WMO			279.083	
Saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

In de kadernota 2015 is een bedrag van € 57.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het sociaal domein op het gebied van de WMO met als dekking een onttrekking aan de reserve WMO.

JEUGD 2015	Begroting	Act. Begr.	Werkelijk	verschil
670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd				
Versterking voorliggend veld	102.450	102.450	100	102.350
671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd				
Uitvoeringskosten jeugd	102.450	195.450	294.501	-99.051
672 PGB Wmo en Jeugd				
PGB Jeugdwet	1.070.730	1.035.664	851.540	184.124
682 Individuele voorzieningen Natura jeugd				
Individuele begeleiding	2.139.371	1.990.705	1.990.706	-1
TOTAAL	3.415.001	3.324.269	3.136.847	187.422
Integratie uitkering sociaal domein JEUGD	3.415.001	3.231.269	3.228.198	
Saldo	0	93.000	-91.351	
Mutaties reserves:				
Onttrekking reserve WMO		-93.000		
Storting reserve WMO			91.351	
Saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

In de kadernota 2015 is een bedrag van € 93.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het sociaal domein op het gebied van Jeugd met als dekking een onttrekking aan de reserve WMO.

PARTICIPATIE 2015	Begroting	Act. Begr.	Werkelijk	verschil
611 Sociale werkvoorziening				
Bijdrage wsw	2.075.915	2.021.286	2.021.286	0
623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet				
Reintegratie instrumenten	406.255	381.503	413.910	-32.407
Uitvoeringskosten participatie		50.000	26.595	23.405
TOTAAL	2.482.170	2.452.789	2.461.791	-9.002
Integratie uitkering sociaal domein PARTICIPATIE	2.482.170	2.402.789	2.402.789	
Saldo	0	50.000	59.002	
Mutaties reserves:				
Onttrekking reserve WWB		-50.000	-59.002	
Storting reserve WWB				
Saldo	<u>0</u>	<u>0</u>	<u>0</u>	

In de kadernota 2015 is een bedrag van € 50.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoering van het sociaal domein op het gebied van Participatie met als dekking een onttrekking aan de reserve WWB.

BALANS

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000,-)	Ultimo	Ultimo
ACTIVA	2015	2014
Vaste activa		
<i>Immateriële vast activa</i>	€ -	€ -
- Kosten verbonden a/h sluiten van geldleningen/agio/disagio		
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	€ -	€ -
<i>Materiële vaste activa</i>	€ 19.548	€ 19.839
- Investerings met een economisch nut:	€ 11.895	€ 12.690
- Investerings econ.nut met heffingen	€ 5.688	€ 5.748
- Investerings in de openbare ruimte met maatsch. nut	€ 1.965	€ 1.402
<i>Financiële vaste activa</i>	€ 2.817	€ 2.846
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	€ 56	€ 56
- gemeenschappelijke regelingen	€ 20	€ 20
- overige verbonden partijen		
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	€ 1.709	€ 1.778
- deelnemingen		
- overige verbonden partijen		
- Overige langlopende leningen u/g	€ 225	€ 185
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd > 1 jaar	€ 807	€ 807
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden	€ -	€ -
Totaal vaste activa	€ 22.365	€ 22.686
Vlottende activa		
<i>Vlottende activa</i>	€ 2.089	€ 1.914
- Grond- en hulpstoffen:		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	€ 1.067	€ 400
- overige grond- en hulpstoffen		
- Onderhanden werk, waaronder gronden in exploitatie	€ 1.022	€ 1.514
- Gereed product en handelsgoederen		
- Vooruitbetalingen		
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar</i>	€ 4.083	€ 4.241
- Vorderingen op openbare lichamen	€ 2.887	€ 2.276
- Verstrekte kasgeldleningen		
- Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen		
- Overige vorderingen	€ 1.196	€ 1.965
- Overige uitzettingen	€ -	€ -
<i>Liquide middelen:</i>	€ 53	€ 31
- Kassaldi	€ 1	€ 1
- Bank- en giroaldi	€ 52	€ 30
<i>Overlopende activa</i>	€ 2.236	€ 485
Totaal vlottende activa	€ 8.461	€ 6.671
TOTAAL GENERAAL	€ 30.825	€ 29.356

Balans per 31 december

(bedragen x € 1.000,-)	Ultimo		Ultimo	
PASSIVA	2015		2014	
Vaste passiva				
<i>Eigen Vermogen</i>		€ 18.265		€ 19.457
- Algemene reserve	€ 9.706		€ 11.758	
- Bestemmingsreserves:				
- egalisatie, geen schommelingen tarieven	€ 897		€ 716	
- egalisatie, investeringsbijdragen	€ -		€ -	
- Overige bestemmingsreserves	€ 6.824		€ 6.699	
- Gerealiseerd resultaat	€ 838		€ 285	
<i>Voorzieningen</i>		€ 2.931		€ 2.658
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	€ 67		€ -	
- Egalisatievoorzieningen	€ 512		€ 541	
- Van derden ontvangen middelen die specifiek besteed moeten worden	€ 2.352		€ 2.117	
<i>Vaste schulden met een rentypische looptijd van > 1 jaar</i>		€ 3.053		€ 3.456
- Obligatieleningen				
- <i>Onderhandse leningen van:</i>				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen				
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen				
- eigen geldleningen	€ 1.345		€ 1.679	
- woningbouwleningen	€ 1.709		€ 1.778	
- binnenlandse bedrijven				
- overige binnenlandse sectoren				
- buitenlandse instellingen, fondsen, banken enz.				
- Waarborgsommen	€ 1-		€ 1-	
- Verplichtingen uit hoofde van financial-lease overeenkomsten				
Totaal vaste passiva		€ 24.248		€ 25.571
Viottende passiva				
<i>Netto viottende schulden met rentetypische looptijd < 1 jaar</i>		€ 6.021		€ 3.437
- Kasgeldleningen	€ 2.000			
- Bank- en girosaldi	€ 1.389		€ 1.515	
- Overige schulden	€ 2.632		€ 1.922	
<i>Overlopende passiva</i>		€ 556		€ 347
Totaal viottende passiva		€ 6.577		€ 3.784
TOTAAL GENERAAL		€ 30.825		€ 29.356
Gewaarborgde geldleningen		€ 15.889		€ 11.336
Garantstellingen		€ 2.469		€ 2.822

TOELICHTING BALANS

Toelichting op de balans per 31 december 2015

(bedragen x € 1.000,-)

ACTIVA

Vaste Activa

Immateriële vaste activa

De post immateriële vaste activa wordt onderscheiden in:

	2015	2014
Kosten onderzoek en ontwikkeling	€ -	€ -
	€ -	€ -

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de immateriële vaste activa gedurende het jaar 2015:

	Boekwaarde 31-12-2014	Investe- ringen	Desinves- tering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2015
Kosten van onderzoek en ontwikkeling	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
In erfpacht uitgegeven gronden	€ -	€ -
Investeringen met een economisch nut	€ 11.895	€ 12.690
Investeringen economisch nut met heffingen	€ 5.688	€ 5.748
Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut	€ 1.968	€ 1.402
	€ 19.551	€ 19.840

De gemeente Winsum heeft geen gronden in erfpacht uitgegeven.

De overige **investeringen met economisch nut** kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	2015	2014
Gronden en terreinen	€ 1.413	€ 1.134
Woonruimten	€ -	€ -
Bedrijfsgebouwen	€ 8.978	€ 10.000
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 157	€ 161
Vervoersmiddelen	€ 604	€ 650
Machines, apparaten en installaties	€ 388	€ 378
Overige materiële vaste activa	€ 354	€ 367
	€ 11.895	€ 12.690

Het onderstaande overzicht geeft het verloop weer van de materiële vaste activa gedurende het jaar 2015:

	Boekwaarde 31-12-2014	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2015
Gronden en terreinen	€ 1.134	€ 293	€ -	€ 14	€ -	€ -	€ 1.413
Woonruimten	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Bedrijfsgebouwen	€ 10.000	€ 100	€ -	€ 1.122	€ -	€ -	€ 8.978
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 161	€ 22	€ -	€ 26	€ -	€ -	€ 157
Vervoermiddelen	€ 650	€ 67	€ -	€ 113	€ -	€ -	€ 604
Machines, apparaten en installaties	€ 378	€ 99	€ -	€ 89	€ -	€ -	€ 388
Overige materiële vaste activa	€ 367	€ 69	€ -	€ 82	€ -	€ -	€ 354
	€ 12.690	€ 650	€ -	€ 1.446	€ -	€ -	€ 11.895

De investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2015 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag, dat tot en met 2015 ten laste van het krediet is gebracht.

Gronden en terreinen

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Aankoop grond Winsum-West 2015	€ 295	€ 293	€ 293	Project is afgerond in 2015
	€ 295	€ 293	€ 293	

In de raadsvergadering van 27 januari 2015 heeft de gemeenteraad een krediet beschikbaar gesteld van € 295.000 voor de aankoop van grond voor een nieuw te ontwikkelen sportpark Winsum-West

Bedrijfsgebouwen

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Centrale balie, div. aanpassingen	€ 106	€ 1	€ 81	Project loopt door in 2016
Spoedaanvraag huisvesting 2014	€ 8	€ 8	€ 8	Project is afgerond in 2015
Onderwijshuisv. De Holm	€ -	€ 170	€ -	Project is afgerond in 2015
Rapportage Brede school Winsum	€ 75	€ 22	€ 22	Project loopt door in 2016
Ontwikk.plan Brede school Baflo	€ 175	€ 69	€ 69	Project loopt door in 2016
Gebouw vm De Holm, Den Andel	€ -	€ 170	€ 170	Project loopt door in 2016
	€ 364	€ 100	€ 350	

Centrale balie, diverse aanpassingen

De verbouw van de balie is nagenoeg afgerond. Voor de verdere invulling van het KCC moeten nog wat zaken worden geregeld.

Spoedaanvraag huisvesting 2014

In 2015 zijn de maatregelen vanuit een spoedaanvraag in 2014 afgewikkeld. Het ging om een asbestsanering in twee scholen.

Onderwijshuisvesting t/m 1996: De Holm

In het jaar 2015 is de school De Holm gesloten voor onderwijs. Op het gebouw drukte nog een boekwaarde. Deze boekwaarde is tot het taxatiebedrag overgeheveld naar het onderdeel beheer gemeentelijke eigendommen. De resterende boekwaarde is in 2015 afgeboekt en verrekend met de reserve onderwijshuisvesting.

Rapportage Brede school Winsum

In 2015 zijn de oriënterende en voorbereidende onderzoeken begonnen

Ontwikkelingsplan Brede school Baflo

De voorbereidingen voor deze school zijn al een stuk verder. De verwachting is dat in het voorjaar 2016 het besluit zal worden genomen voor de daadwerkelijke realisatie van de school.

Gebouw voorm. De Holm, Den Andel

De taxatiewaarde van de school is naar deze post overgeheveld. In het voorjaar 2016 is een deel van de school verkocht. We verwachten in de loop van 2016 het resterende deel van de school te kunnen verkopen.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Renovatie hoofdveld Viboa	€ 60	€ 22	€ 67	Project is afgerond in 2015
	€ 60	€ 22	€ 67	

Renovatie hoofdveld Viboa

In 2013 is een krediet beschikbaar gesteld van € 60.000 voor deze renovatie. De uiteindelijke kosten hadden t/m 2014 € 45.000 bedragen. Het project leek afgerond. Het bleek nodig dat er in 2015 opnieuw maatregelen moesten worden genomen. Hiermee is sprake van een lichte overschrijding van het krediet.

Vervoermiddelen

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Vervanging gemeentelijke voertuigen	€ 573	€ 8-	€ 587	Project is afgerond in 2015
Aankoop 2 compact trekkers + wagens	€ 74	€ 75	€ 75	Project is afgerond in 2015
	€ 647	€ 67	€ 662	

Vervanging gemeentelijke voertuigen

In 2013 is een krediet beschikbaar gesteld van € 573.120 voor de vervanging van een groot deel van het materieel van B&O. Alle voertuigen zijn nu vervangen. De werkelijke kosten zijn hoger uitgevallen dan geraamd. Hiervoor zijn een aantal oorzaken:

- de auto's zijn later vervangen dan geraamd (hogere aanschafkosten)
- de werkelijke BPM per auto was hoger dan in de raming was meegenomen (gemiddeld € 1.900 per auto)
- de in- en ombouw van de auto van de timmerman was niet geraamd
- de gasinstallatie is al vrij snel opgeblazen en moest worden vervangen. Dit heeft extra gekost.
- de afwikkeling hiervan vindt plaats in 2015. De kosten zullen niet meer toenemen.

Machines, apparaten en installaties:

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Invoering D.I.S.	€ 38	€ 4	€ 29	Project loopt door in 2016
Gemeentehuis: zonnepanelen	€ 33	€ 7	€ 28	Project loopt door in 2016
Werkplaats: zonnepanelen	€ 31	€ 0	€ 22	Project loopt door in 2016
Museum Wierdenland: zonnepanelen	€ 33	€ 2	€ 23	Project loopt door in 2016
Aanschaf zaaksysteem	€ 133	€ 85	€ 85	Project loopt door in 2016
	€ 267	€ 99	€ 187	

Invoering D.I.S.

We zijn gestart met de invoering van een digitaal post- en archiveringssysteem. Dit oude krediet wordt samen met het aanvullende krediet van het zaaksysteem ingezet.

Installatie zonnepanelen

Alle zonnepanelen zijn in het jaar 2014 geplaatst; de plaatsing was hiermee afgerond. In de hal van het gemeentehuis wordt nog een paneel aangebracht met daarop zicht de behaalde resultaten door middel van zonne-energie. Dat ter stimulering van het gebruik hiervan. De afronding hiervan vindt plaats in 2016.

Aanschaf zaaksysteem

We zijn gestart met de invoering van een digitaal post- en archiveringssysteem. De eerste teams werken er inmiddels mee. Langzaam wordt het systeem uitgerold over de gehele organisatie.

Overige materiële activa

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Vervanging meubilair gemeentehuis	€ 93	€ 34	€ 73	Project loopt door in 2016
Vervanging speeltoestellen (2012)	€ 60	€ 5	€ 60	Project is afgerond in 2015
Vervanging speeltoestellen (2013)	€ 60	€ 30	€ 30	Project loopt door in 2016
	€ 213	€ 69	€ 162	

Vervanging meubilair gemeentehuis

In het kader van het Nieuwe werken is meubilair gekocht voor de flexplekken. Verder is de inrichting hier en daar wat opgefrist.

Vervanging speeltoestellen

In 2014 heeft de laatste inhaalslag plaatsgevonden. Uitvoering van het plan kost veel overleg met de omgeving. Uiteindelijk wordt iedere speelplaats ingericht volgens de wensen van de gebruikers c.q. de ouders daarvan.

De boekwaarde van de **investeringen economisch nut met heffingen** had het volgende verloop:

	Boekwaarde 31-12-2014	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2015
MVA - begraafrecht	€ 172	€ 15	€ -	€ 31	€ -	€ -	€ 155
MVA - riolering	€ 5.500	€ 297	€ -	€ 303		€ -	€ 5.494
MVA - reiniging	€ 76	€ -	€ -	€ 37		€ -	€ 39
	€ 5.748	€ 312	€ -	€ 371	€ -	€ -	€ 5.688

De investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2015 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag, dat tot en met 2015 ten laste van het krediet is gebracht.

MVA - begraafrecht

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Onderhoud grafstenen	€ 27	€ 15	€ 20	Project loopt door in 2016
	€ 27	€ 15	€ 20	

Onderhoud grafstenen

In 2015 zijn een tweetal grafmonumenten (o.a. oorlogsmonument) in Saaxumhuizen en Den Andel hersteld. Daarnaast is een bijdrage verstrekt in herstelwerkzaamheden op het kerkhof van Bellingeweer.

MVA - rioolheffing

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
VGRP 2014: Vrijverval, reparaties	€ 150	€ 30	€ 124	Project loopt door in 2015
VGRP 2014: Vrijverval, vervanging	€ 100	€ 44	€ 71	Project loopt door in 2015
VGRP 2014: Vrijverval, aansluitingen	€ 60	€ 13	€ 13	Project loopt door in 2015
VGRP 2014: Vrijverval, onvoorzien	€ 50	€ 6	€ 19	Project loopt door in 2015
VGRP 2014: Aanleg IBA's	€ 100	€ 12	€ 60	Project loopt door in 2015
VGRP 2014: Gemalen, beheer/onderhoud	€ 190	€ 192	€ 194	Project loopt door in 2015
	€ 650	€ 297	€ 482	

Uitvoering Gemeentelijk Riolerings Plan (GRP):

De uitvoering van de rioleringsprojecten genoemd in het afvalwaterbeleidsplan BMW/NZV liggen goed op schema. Zo is het grondwatermeetnet operationeel. Daarnaast wordt onderzoek gedaan naar hoe het gemalenbeheer gezamenlijk uitgevoerd en aangestuurd kan worden om zo tot een efficiënter beheer te komen. Samen met het waterschap wordt door de BMW- en DAL gemeenten gewerkt aan het opstellen van een Waterkaart.

Hierdoor wordt een gezamenlijk digitaal document gevormd waar veel onderdelen die betrekking hebben op "water" in is vastgelegd. Verder is begonnen met de aanbesteding van het groot onderhoud van de gemalen. Deze aanbesteding is in februari 2015 afgerond. Verder hebben reparaties aan de riolering plaats gevonden in Den Andel en Obergum-Noord.

De boekwaarde van de **investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut** had het volgende verloop:

	Boekwaarde 31-12-2014	Investeringen	Desinvesteringen	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Afwaarderingen	Boekwaarde 31-12-2015
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	€ 1.402	€ 1.375	€ -	€ 373	€ 436	€ -	€ 1.968
Machines/Installaties	€ -			€ -		€ -	€ -
Ov. materiële vaste activa	€ -	€ 33		€ 33		€ -	€ -
	€ 1.402	€ 1.409	€ -	€ 406	€ 436	€ -	€ 1.968

De investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2015 daadwerkelijk bestede bedrag en het totaalbedrag, dat tot en met 2015 ten laste van het krediet is gebracht.

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken:

	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Openbare verlichting 2014	€ 225	€ 55	€ 55	Project loopt door in 2016
Toegankelijkheid stations	€ 503	€ 20	€ 462	Project loopt door in 2016
Herinrichting Onderdendamsterweg	€ 3.617	€ 118	€ 2.796	Project loopt door in 2016
Toegangspad Winsum-West	€ 190	€ 1	€ 177	Project is afgerond in 2015
Beschoeiingen	€ 250	€ 321	€ 250	Project loopt door in 2015
Sanering boombeplantingen	€ 53	€ 13	€ 26	Project loopt door in 2016
Hellingbaan station Winsum	€ 660	€ 90	€ 203	Project loopt door in 2016
Verbindingsweg Winsumerdiep	€ 500	€ 62	€ 131	Project loopt door in 2016
Vervanging brug Ripperda (2014)	€ 30	€ 14	€ 15	Project loopt door in 2016
Herinrichting Aduarderzijk	€ 174	€ 172	€ 172	Project is afgerond in 2015
Herinrichting Oude Dijk, Den Andel	€ 573	€ 494	€ 494	Project loopt door in 2016
Voorber.centrumontwik. Boogplein	€ 76	€ 19	€ 19	Project loopt door in 2016
Kwaliteitsimpuls inrichting Boogplein	€ 39	€ 35	€ 35	Project is afgerond in 2015
	€ 6.890	€ 1.375	€ 4.836	

Openbare verlichting 2014

Met de herinrichting van Aduarderzijk is ook de openbare verlichting vervangen. Deze kosten zijn hier verantwoord.

Toegankelijkheid stations

In 2015 zijn er alleen wat administratieve verrekeningen geweest met het project hellingbaan.

Herinrichting Onderdendamsterweg

Als laatste werk in het gebied Onderdendamsterweg/Obergum Noord is aan zet de verbouw/uitbreiding van het winkelcentrum Obergum en de herinrichting van de openbare ruimte rondom. Door de nauwe verwevenheid tussen de herinrichting van de Onderdendamsterweg en de herinrichting van de openbare ruimte rondom het winkelcentrum, is het project herinrichting Onderdendamsterweg verbreed tot herinrichting Onderdendamsterweg/winkelcentrum Obergum. De laatste fase wordt in 2016 afgerond.

Toegangspad Winsum-West

Het toegangspad is afgerond. Wel zijn er nog wat kadastrale metingen geweest, welke zijn verantwoord op dit project.

Beschoeiingen

In 2015 is de beschoeiing volgens plan vervangen en is het krediet afgewikkeld.

Sanering boombeplantingen

In 2015 is tot een bedrag van iets meer dan € 13.000 aan bomen gesaneerd wegens ziekte.

Hellingbaan station Winsum

De fysieke werkzaamheden zijn afgerond. In 2015 is een termijn, onder aftrek van een afgesproken boete, betaald. Wel vormt deze ingehouden boete nog een discussiepunt tussen de aannemer en de gemeente. Daarnaast zijn er wat administratieve verrekeningen geweest met het project toegankelijkheid stations.

Verbindingsweg Winsumerdiep

In 2015 is tot een bedrag van ruim € 62.000 aan verkeerskundige onderzoeken besteed.

Vervanging brug Ripperda (2014)

In 2015 is de beschoeiing volgens plan vervangen en is het krediet afgewikkeld.

Herinrichting Aduarderzijk

Het project is in 2015 volledig afgerond.

Herinrichting Oude Dijk, Den Andel

Het project is voor een heel groot deel afgerond.

Vorbereidingskosten centrumontwikkeling Boogplein

In 2015 zijn kosten gemaakt voor onderzoeken naar de invulling door een supermarkt, maar ook voor een invulling met kleinere winkels. De kosten hebben € 19.000 bedragen.

Kwaliteitsimpuls inrichting Boogplein

In 2015 is een deel van het Boogplein ingericht als parkeerplaats. Het project is afgerond.

Overige materiële activa

	Beschik- baar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2015	Cumulatief besteed t/m 2015	Toelichting
Invoering GBT - omvorming objectgericht	€ 50	€ 33	€ 33	Project loopt door in 2016
	€ 50	€ 33	€ 33	

Invoering GBT - omvorming naar objectgericht

Dit project gaat over de invoering van de grootschalige basiskaart topografie. Dit project wordt in 2016 afgerond.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2015 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2014	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Aflos-singen	Boekwaarde 31-12-2015
Kapitaalverstrekkingen aan:							
- deelnemingen	€ 56	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 56
- gemeenschapp.regelingen	€ 20	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 20
Leningen aan:							
- woningbouwcorporaties	€ 1.778	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 69	€ 1.709
Overige langlopende geldleningen	€ 185	€ 60	€ -	€ -	€ -	€ 20	€ 225
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	€ 807	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 807
	€ 2.846	€ 60	€ -	€ -	€ -	€ 89	€ 2.817

Geldleningen

De aflossingen betreffen:

- Aflossingen woningbouwleningen	€ 69
- Aflossing achtergestelde lening EGD	€ -
- Aflossingen leningen ambtenaren	€ 20
	€ 89

Overige langlopende leningen

In 2015 is er tot een bedrag van € 60.000 aan krediet voor startersleningen verstrekt. Het totaal bedrag aan stortingen bedraagt nu € 180.000. Hiervoor is door de raad een krediet van € 3 ton beschikbaar gesteld.

Vlottende Activa

Voorraden

De in de balans opgenomen **voorraden** worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
<i>Grond- en hulpstoffen, gespecificeerd naar:</i>		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	€ 1.067	€ 400
<i>Subtotaal</i>	€ 1.067	€ 400
<i>Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie:</i>	€ 1.023	€ 1.514
Voorziening tekort grondexploitatie Boogplein	€ -	€ -
Onderhanden werk, overig:	€ -	€ -
	€ 2.090	€ 1.914

Van het onderhanden werk (niet in exploitatie genomen bouwgronden) kan het volgende overzicht worden gegeven:

	Boek-waarde 31-12-2014	Investe- ringen	Desinves- tering	Naar gronden in exploitatie	Boekwaar-de 31-12-15	Verwerings- prijs per m2
Grondwaarde nw grex Boogplein	€ 400	€ -	€ -	€ -	€ 400	n.v.t.
Grondwaarde Winsum-Oost: toekomst	€ -	€ 667	€ -	€ -	€ 667	n.v.t.
<i>Totaal:</i>	€ 400	€ 667	€ -	€ -	€ 1.067	

Grondwaarde nw grex Boogplein

De waardering van de grond is gebaseerd op een ontvangen taxatie van de grondwaarde van de bouwrijpe grond van een makelaar. Deze waarde is gebaseerd op een mogelijk programma in een nieuw plan. Uit deze taxatie wordt duidelijk dat er € 4 ton meer aan baten dan lasten wordt verwacht bij de ontwikkeling van een nieuw plan. Daarmee is er een onderbouwing gemaakt van deze € 4 ton. Volgens de taxatie/berekening kan deze grondwaarde daarmee volledig worden terugverdiend uit de beoogde ontwikkeling. De huidige grondwaarde is daarmee onderbouwd.

Grondwaarde Winsum-Oost: toekomst

Winsum Oost is een stap verder gebracht in 2015 met het opstellen van een stedenbouwkundig plan en een concept bestemmingsplan. Vanwege de in maart 2016 definitief uitgebrachte nieuwe notitie Grondexploitatie van de commissie BBV en vanuit goed risicomanagement is de boekwaarde en het project verdeeld in een deel In Exploitatie Genomen (eerste deelplan van 50 kavels met een looptijd van maximaal 10 jaar) en een deel Niet In Exploitatie Genomen Gronden (gerealiseerde grondaankopen + bijgeschreven rente in de overige deelplannen, later te ontwikkelen). Hiertoe is een bedrag van € 795.696 in mindering gebracht op de grex Winsum-Oost. Van dit bedrag is de aanschafwaarde van de grond ad € 666.956 overgeheveld naar dit ondedeel. De toegerekende rente van deze gronden ad € 128.740 is in 2015 ten laste van de exploitatie gebracht. Bij de bestemming van het saldo wordt voorgesteld dit verlies te dekken vanuit de reserve grondexploitatie.

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2015 het volgende overzicht worden weergegeven:

	Boek-waarde 31-12-2014	Investe- ringen	Inkomsten	Winst- uitname	Boek-waarde 31-12-'15	Voorz. Verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12- 2015
Groenlanden-Zuid	€ 162-	€ 13	€ 118	€ 268-	€ 0	€ -	€ 0
Winsum-Oost	€ 1.675	€ 653-	€ -	€ -	€ 1.022	€ -	€ 1.022
<i>Totaal:</i>	€ 1.514	€ 641-	€ 118	€ 268-	€ 1.023	€ -	€ 1.023

Het geïnvesteerde bedrag ten behoeve van de **Groenlanden-Zuid** is als volgt opgebouwd:

- geactiveerde rente over de negatieve boekwaarde (€ -6.000)
- kosten woonrijpmaken (€ 19.000)
- Opbrengst verkoop kavel 6 (€ 118.000)

Er resteren nog 3 te verkopen vrije kavels. Het klein deel van het gebied moet nog woonrijp worden gemaakt. We gaan deze exploitatie nu sluiten en de waarde overhevelen naar de functie economische activiteiten. De boekwaarde is in 2015 toegenomen van € 162 duizend negatief (meer opbrengsten dan kosten gerealiseerd) naar € 268 duizend negatief. Het project kent hiermee een zeer laag risicoprofiel. De geraamde winst is toegenomen van € 177 duizend (contante waarde 31-12-2013) naar € 268 duizend. Van dit bedrag moest nog een bedrag van € 115.000 worden gestort in de diverse reserves. Het uiteindelijke positieve saldo voor de exploitatie is € 155.000. Bij de bestemming van het resultaat wordt voorgesteld dit bedrag te storten in de reserve grondexploitatie.

Grondexploitatie Winsum-Oost

Er is in 2015 tot een bedrag van € 84.000 aan kosten besteed voor de voorbereidingen van een nieuw bestemmingsplan en er is een bedrag van € 795.696 aan grondkosten + toegerekende rente uit deze grex gehaald. De grondwaarde ad € 666.956 is overgeheveld naar de niet in exploitatie genomen gronden. De toegerekende rente is ten laste gebracht van de gemeentelijke exploitatie. De boekwaarde is hierdoor afgenomen van € 1,68 miljoen naar € 1,0 miljoen. Op grond van de nieuwe voorschriften is de looptijd van het plan teruggebracht naar 10 jaar. Hierdoor moesten veel kosten uit de grex worden gehaald. Deze kosten komen nu, de komende jaren, ten laste van de gemeentelijke exploitatie. We hebben het bijvoorbeeld over de aanpassing van de Netlaan, een hoge duikerbrug in de Trekweg en de aanleg van watergangen in het plan. De geraamde winst is wat afgenomen van € 243 duizend naar € 25 duizend (contante waarde per 1-1-2016).

Uitzettingen korter dan één jaar

De in de balans opgenomen **uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder** kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Soort vordering

	Saldo 31-12-2014	Mutatie Voorz. Oninb.heid	Overige mutaties in 2015	Saldo 31-12-2015
Vorderingen op openbare lichamen	€ 2.276	€ -	€ 611	€ 2.887
Overige vorderingen	€ 1.965	€ -	€ 769-	€ 1.196
Totaal:	€ 4.241	€ -	€ 158-	€ 4.083

De hiervoor genoemde vorderingen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
- BTW - ondernemers	€ 294	€ 235
- BTW - Compensatiefonds	€ 2.593	€ 2.041
- andere (BMW) gemeenten	€ -	€ -
- overige openbare lichamen	€ -	€ -
- Dividendbelasting	€ -	€ -
	€ 2.887	€ 2.276

	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2014
<i>Overige vorderingen:</i>		
- Debiteuren	€ 663	€ 1.433
- Debiteuren 2003	€ 83	€ 83
- Debiteuren SoZa	€ 507	€ 509
- Afwaardering dubieuze debiteuren SoZa	€ 63-	€ 85-
- Afwaardering dubieuze debiteuren	€ 103-	€ 103-
- Tussenrek. Belastingdebiteuren VIS	€ 0-	€ 0
- WMO uitgaande betalingen onderweg	€ -	€ -
- CIN Belastingdebiteuren	€ 118	€ 137
- CIN Automatische incasso onderweg	€ 0	€ -
- Oninbare vorderingen VIS	€ 10-	€ 9-
	€ 1.196	€ 1.965

Schatkistbankieren

De hoogte van het drempelbedrag hangt af van de omvang van de begroting; maatgevend voor de omvang van de begroting is het begrotingstotaal zoals dat ook gebruikt wordt voor bijvoorbeeld het berekenen van de kasgeldlimiet. De drempel is gelijk aan 0,75% van het begrotingstotaal indien het begrotingstotaal lager is dan € 500 miljoen. De drempel is nooit lager dan € 250.000.

Onze begrotingsomvang is € 35 miljoen. Het drempelbedrag is hiermee te berekenen op € 262.500.

Uit de wijze van uitvoeren van de wet op het schatkistbankieren valt over het jaar 2015 het volgende overzicht te maken:

Omschrijving	Gemiddelde stand	Drempel	Afwijking
Gemiddelde stand bank- en kassaldi :			
1e kwartaal 2015	-1.216.809	-262.500	954.309
2e kwartaal 2015	-1.483.543	-262.500	1.221.043
3e kwartaal 2015	-958.598	-262.500	696.098
4e kwartaal 2015	-265.031	-262.500	2.531
Jaargemiddelde:	-980.995	-262.500	718.495

In het jaar 2015 was er gemiddeld uitsluitend sprake van debetstanden. Er was incidenteel sprake van een creditsaldo en dus een overheveling naar het regime van het schatkistbankieren.

Liquide middelen

Het saldo van de **liquide middelen** bestaat uit de volgende componenten:

	Saldo per 31-12-2015	Saldo per 31-12-2014
Voorschot Centrale kas	€ 1	€ 1
BNG-rekening	€ -	€ -
Postbank	€ 52	€ 30
	€ 53	€ 31

Overlopende activa:

De post **overlopende activa** kan als volgt onderscheiden worden:

	Saldo	per	Saldo	per
		31-12-2015		31-12-2014
Te vorderen - BMWG-gemeenten	€	1.225	€	362
Te vorderingen - overige openbare lichamen	€	362-	€	285-
Transitoria - te ontvangen	€	1.296	€	350
Buiten rekening	€	35	€	2
Tussenrekening Eigen verklaringen	€	0	€	-
Tussenrekening Netto salarissen	€	4	€	4
Loonheffing CMG	€	-	€	-
IZA-premies CMG	€	1	€	15
Pensioenpremies CMG	€	28	€	23
Tussenrekeningen Sociale Zaken	€	5	€	8
Betalingen onderweg	€	0	€	3
Tussenrekening leningen Fiets-projecten	€	0	€	5
Verschillenrekening	€	1	€	0
	€	2.236	€	485

PASSIVA

Toelichting op de Mutaties Reserves en Voorzieningen in 2015

Onderstaand geven wij op basis van de indeling op de balans een overzicht van de in 2015 gerealiseerde mutaties van de Reserves en van de Voorzieningen.

Reserves

Omschrijving Reserve	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Algemene reserves	€ 11.758	€ 347	€ 2.682	€ 282	€ -	€ 9.706
Bestemmingsreserves	€ 6.699	€ 1.559	€ 1.375	€ -	€ -	€ 6.883
Bestemmingsreserves: Middelen derden	€ 10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10
Egalisatiereserves: geen schommelingen	€ 706	€ 122	€ -	€ -	€ -	€ 828
Egalisatiereserves: investeringsbijdragen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal	€ 19.173	€ 2.029	€ 4.056	€ 282	€ -	€ 17.427

Er is, voor wat betreft de cijfers per ultimo 2014 in de jaarrekening 2014, sprake van een verschuiving van € 59.000 tussen de bestemmingsreserves en de egalisatiereserves. Hiermee sluiten de bedragen aan bij de administratie.

Het verloop in 2015 van de algemene reserves is als volgt geweest:

	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Algemene reserve	€ 5.966		€ 2.335	€ 282	€ -	€ 3.913
Opbrengst verkoop Essent-aandelen	€ 5.032				€ -	€ 5.032
Lopende verplichtingen	€ 760	€ 347	€ 347		€ -	€ 760
Totaal	€ 11.758	€ 347	€ 2.682	€ 282	€ -	€ 9.706

Onttrekkingen Algemene Reserve:

- dekking frictiekosten bibliotheek	€ 41
- overheveling reserve onderhanden werk: amendement kortsluiting Ranum-Ond.d.d.weg	€ 500
- dekking amendement verlaging begraafrechten	€ 65
- dekking incidenteel budget wijks-/dorpsbudgetten	€ 30
- dekking incidenteel budget personele inzet decentralisaties	€ 100
- dekking kosten roekenoverlast	€ 10
- dekking kosten herstel Oude Dijk	€ 19
- dekking kosten Kadernota 2015: werkdrukonderzoek	€ 274
- dekking kosten Kadernota 2015: tekort 2015	€ 807
- storting baggerplan overeenkomstig raadsbesluit	€ 175
- overheveling reserve onderhanden werk: fietspad Baflo-Mensingeweer	€ 250
- overheveling reserve onderhanden werk: brug Ripperda	€ 30
- dekking kosten versnelde afschrijving	€ 33
	€ 2.335

Bestemming resultaat vorige jaar:

- storting rekeningsresultaat 2014	€ 282
------------------------------------	-------

Reserve lopende verplichtingen:

- onttrekking wegens dekking doorgeschoven kosten 2014	€ 347
- storting wegens doorlopende verplichting naar 2016 (BeRap 2015-2)	€ 347

Het verloop in 2015 van de bestemmingsreserves wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Reserve Bovenwijkse voorzieningen	€ 724	€ 35				€ 759
Reserve huisvesting onderwijs	€ 783		€ 455			€ 328
Reserve dorpshuizen	€ 52	€ 4				€ 56
Reserve bosaanleg Netlaan	€ 146					€ 146
Reserve grondexploitatie	€ 528		€ 10			€ 518
Reserve herstructurering	€ 110	€ 32				€ 141
Reserve baggerplan	€ 226	€ 175	€ 6			€ 395
Reserve onderhoud kunstwerken	€ 318		€ 208			€ 110
Reserve verkiezingen/referenda	€ 45	€ 10				€ 55
Reserve Functiewaardering	€ 5					€ 5
Reserve uitvoering Sportnota	€ 60		€ 15			€ 45
Reserve Regiovisie	€ 55	€ 15	€ 55			€ 15
Reserve Cofinanciering	€ 240		€ 157			€ 83
Reserve Inkomensdeel WWB	€ 1.585		€ 393			€ 1.193
Reserve museum Wierdenland	€ 564		€ 39			€ 524
Egalisatiereserve WMO	€ 1.140	€ 501				€ 1.642
Reserve ICT/Het Nieuwe Werken	€ 28		€ 28			€ -
Vervanging tractiemiddelen	€ 70		€ 10			€ 60
Reserve leefbaarheid	€ 20					€ 20
Reserve onderhanden werk	€ -	€ 788				€ 788
Totaal	€ 6.699	€ 1.559	€ 1.375	€ -	€ -	€ 6.883

Reserve bovenwijkse voorzieningen

In het plan Oosterhuisen is 1 kavel verkocht. Vanuit deze verkoop is een bedrag van € 4.650,- ontvangen en gestort in deze reserve. Daarnaast is de grex Sauwerd, Groenlanden-Zuid in 2015 afgewikkeld. Vanuit deze afwikkeling moest nog een bedrag van € 30.170 worden gestort in deze reserve.

Reserve huisvesting onderwijs

Exploitatieresultaten kapitaallasten onderwijshuisvesting worden jaarlijks geëgaliseerd via de reserve onderwijshuisvesting. Op ramingsbasis zou er een bedrag van € 356.000 moeten worden onttrokken aan deze reserve. In 2015 is de school in Den Andel (De Holm) onttrokken aan de onderwijsbestemming. Hierdoor is het gebouw getaxeerd. Het gebouw is voor de taxatiewaarde overgeheveld naar het deelprogramma Economie (bedrijfsmatige activiteit). Het verschil tussen de boekwaarde en deze taxatiewaarde (boekverlies van € 129.000) is in 2015 afgewaardeerd ten laste van deze reserve.

Reserve dorpshuizen

De jaarlijkse storting is bepaald op € 4.000.

Reserve grondexploitatie

Stortingen grondexploitatie:

- storting saldo mutaties grondexploitaties

€ -
€ -

Onttrekkingen grondexploitatie:

- Onttrekking wegens aandeel uitvoering Sportnota

€ 10
€ 10

Reserve herstructurering

In het plan Oosterhuisen is 1 kavel verkocht. Vanuit deze verkoop is een bedrag van € 1.550,- ontvangen en gestort in deze reserve. Daarnaast is de grex Sauwerd, Groenlanden-Zuid in 2015 afgewikkeld. Vanuit deze afwikkeling moest nog een bedrag van € 30.170 worden gestort in deze reserve.

Reserve baggerplan

Binnen de exploitatie is sprake van een overschrijding tot een bedrag van € 6.000,-. Dit bedrag is dan ook onttrokken aan deze egalisatiereserve. Daarnaast was sprake van een extra dotatie van € 175.000 vanuit de algemene reserve.

Reserve onderhoud kunstwerken

Binnen de exploitatie is sprake van een overschrijding tot een bedrag van € 3.000,-. Dit bedrag is dan ook onttrokken aan deze egalisatiereserve. Verder zijn op grond van de 2e BeRap 2015 de kosten 2015 opgehoogd met € 205.000 met daarbij het besluit om deze extra kosten te dekken door een onttrekking aan de reserve. Dit is conform uitgevoerd.

Reserve verkiezingen

Binnen de exploitatie is sprake van een onderschrijding tot een bedrag van € 10.000,-. Dit bedrag is dan ook gestort in deze egalisatiereserve.

Reserve uitvoering sportnota

Bij de besluitvorming rond de Sportnota is afgesproken dat de structurele lasten gemaximeerd worden op € 60.000 per jaar. Egalisatie vindt plaats via de reserve uitvoering sportnota. In 2014 waren de lasten in totaal € 75.000. Hierdoor is er een bedrag van € 15.000 onttrokken aan de reserve.

Reserve regiovisie

In de begroting was een onttrekking aan de reserve regiovisie geraamd van € 51.683. Dit bedrag is ook onttrokken. Daarnaast is de grex Sauwerd, Groenlanden-Zuid in 2015 afgewikkeld. Vanuit deze afwijking moest nog een bedrag van € 15.085 worden gestort in deze reserve.

Reserve cofinancieringen

In 2015 heeft er een onttrekking plaatsgevonden van € 157.000 wegens dekking van daadwerkelijk betaalde bijdragen aan cofinancieringsprojecten in 2015.

Reserve inkomensdeel WWB

In de begroting 2015 was een onttrekking geraamd aan deze reserve in verband met een verwachte overschrijding op de WWB van € 382.000,-. In werkelijkheid is deze uitgekomen op een bedrag van € 393.000. De bijstandslasten zijn lager uitgekomen dan geraamd (voordeel € 202.000), de rijksuitkering was ook lager dan geraamd (nadeel € 253.000), maar met extra inzet op het terrein van het debiteurenbeheer (voordeel € 40.000) zijn we uiteindelijk bijna op het geraamde nadelige saldo uitgekomen.

Reserve museum Wierdenland

Rekening houdend met alle relevante lasten en baten met betrekking tot het museum moet er een bedrag ad € 39.000 worden onttrokken aan de reserve museum Wierdenland. Met deze onttrekking verloopt de exploitatie van het museum budgettair neutraal.

Egalisatiereserve WMO

Binnen de uitvoering van de WMO zijn er een aantal beleidsterreinen waarbij er kans is op behoorlijke schommelingen per jaar. In totaal is sprake van een onderschrijding van de ramingen van € 501.000. Hiervoor zijn diverse oorzaken. Wij verwijzen hier naar de uitgebreide toelichting in de extra paragraaf Decentralisaties. De verwachting is dat de komende jaren er een extra beroep op deze regeling zal worden gedaan. Op grond van de gemaakte afspraken bij de decentralisaties stellen wij voor om het overschot op deze raming in 2015 ad € 501.000 te storten in een egalisatiereserve WMO. Op deze manier kunnen we in de komende jaren grote (financiële) fluctuaties op dit terrein voorkomen.

Reserve ICT/Het Nieuwe Werken

In 2015 is uitvoering gegeven aan veel uitvoeringsmaatregelen op dit gebied. De voor de dekking van deze kosten gevormde reserve kan hierdoor in 2015 volledig vrijvallen. De reserve is hiermee leegeboekt en kan vervallen

Reserve vervanging tractiemiddelen

In 2013 is een reserve gevormd om de komende jaren de toegenomen lasten als gevolg van de vervanging van tractiematerieel te dempen. Gedurende de afschrijvingstermijn van 8 jaar wordt jaarlijks een bedrag van € 10.000 ten gunste van de exploitatie.

Reserve onderhanden werk

In de kadernota 2014 is besloten om een reserve Onderhanden werk in te stellen, teneinde meer inzicht te krijgen in de besluitvorming omtrent de bestemmingen van bijvoorbeeld de Algemene reserve, zonder dat daar al uitvoering aan is gegeven. In het jaar 2015 hebben wij hier uitvoering aan gegeven door de volgende geplande reserve-onttrekkingen over te hevelen naar deze reserve:

- dekking kosten verbind rotonde Ranum - Onderdendamsterweg (€500.000);
- dekking kosten fietspad Baflo-Mensingeweer (€ 250.000);
- dekking kosten vervangen brug Ripperda (€ 30.000); en
- geplande afrondingskosten voormalige grex Sauwerd, Groenlanden-Zuid (€ 7.500).

Bestemmingsreserves: Middelen derden

Omschrijving Reserve/Voorziening	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Reserve afkoopsommen graven	€ 10	€ -	€ -	€ -		€ 10
Totaal	€ 10	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 10

Egalisatiereserves: geen schommelingen tarieven

Omschrijving Reserve/Voorziening	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	Bestemming resultaat vorig jaar	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Egalisatiereserve vuilverwerking	€ 358	€ 42				€ 400
Egalisatiereserve BCF	€ 88					€ 88
Egalisatiereserve onderhoud wegen	€ 127	€ 32				€ 159
Egalisatiereserve openbare verlichting	€ 133	€ 48				€ 181
Totaal	€ 706	€ 122	€ -	€ -	€ -	€ 828

Toelichting Egalisatiereserve vuilverwerking

De exploitatie is per saldo € 42.000 gunstiger uitgevallen dan geraamd. Dit bedrag is een saldo van veel afwijkingen. Enerzijds is sprake van een lagere opbrengst van de afvalstoffenheffing. Hiertegenover staan ook lagere kosten. Door de raad is besloten dat zowel in de begroting als in de jaarrekening er sprake is van 100% kostendekkendheid. Het voordelige resultaat wordt op grond hiervan dan ook gestort in de egalisatiereserve.

Toelichting Egalisatiereserve wegenonderhoud

Jaarlijks worden de over- c.q. onderschrijdingen op het geplande onderhoud geëgaliseerd via deze reserve. In 2015 was sprake van een onderschrijding van € 32.000; dit bedrag is gestort in de reserve.

Toelichting Egalisatiereserve openbare verlichting

De werkelijke kosten in 2015 waren lager dan het geraamde bedrag. Overeenkomstig het onderhoudsplan openbare verlichting worden de komende jaren veel lichtmasten vervangen.

Voorzieningen

Omschrijving Voorziening	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	N.v.t.	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Egalisatievoorz.: geen schommelingen	€ 541	€ -	€ 30	€ -	€ -	€ 512
Voorz., voorz.bare verpl./risico's	€ -	€ 110	€ 44	€ -	€ -	€ 67
Voorz., van derden ontvangen	€ 2.117	€ 235	€ -	€ -	€ -	€ 2.352
Totaal	€ 2.658	€ 346	€ 73	€ -	€ -	€ 2.931

Egalisatievoorziening, geen schommelingen

Omschrijving Voorziening	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	N.v.t.	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Voorz. vervanging rioleringen	€ -	€ -	€ -			€ -
Voorziening onderhoud gem.gebouwen	€ 541	€ -	€ 30			€ 512
Totaal	€ 541	€ -	€ 30	€ -	€ -	€ 512

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Mutatie van deze egalisatievoorziening is het gevolg van hogere werkelijke onderhoudslasten dan de vastgestelde gemiddelde onderhoudsbedragen voor deze gebouwen.

Voorziening, voorzienbare verplichtingen / risico's

Omschrijving Voorziening	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	N.v.t.	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Voorz. Tekort grex Boogplein	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Voorz. Wachtgeldverplichtingen	€ -	€ 110	€ 44			€ 67
Voorz. vordering Verkoop Vennoots.	€ -	€ -	€ -			€ -
Totaal	€ -	€ 110	€ 44	€ -	€ -	€ 67

Voorziening wachtgeldvoorzieningen

In 2015 bleek dat er toch nog een oud-wethouder was die recht had op wachtgeld. De gehele omvang van het wachtgeld bedraagt € 110.000. Dit was al geraamd in de bestuursrapportage. De kosten over 2015 bedroegen € 44.000; dit bedrag is daarom onttrokken aan de voorziening. Het wachtgeld voor de komende periode kan uit de voorziening worden "betaald".

Voorziening vordering verkoop vennootschap

geen mutatie

Voorz., van derden ontvangen

Omschrijving Voorziening	Saldo 31-12-2014	Toevoeging	Onttrekking	N.v.t.	Verminde- ring ter dekking van afschrijving	Saldo 31-12-2015
Voorz. bijdrage DuBO De Brake 2	€ 56	€ -	€ -			€ 56
Voorz. bijdrage DuBO Oosterhuizen	€ 21	€ 2	€ -			€ 23
Voorz. Bijdrage DUBO Groenlanden-Z	€ 0	€ 30	€ -	€ -	€ -	€ 30
Voorz. Vervanging rioleringen	€ 2.040	€ 204	€ -	€ -	€ -	€ 2.244
Totaal	€ 2.117	€ 235	€ -	€ -	€ -	€ 2.352

Voorzieningen voor Duurzaam Bouwen

De mutatie in de kolom toevoeging is als volgt te specificeren:

- ontrekkingen op basis DuBo-subsidies De Brake 2 2015	€ -
- ontrekkingen op basis DuBo-subsidies Oosterhuizen 2015	€ 2
- ontrekkingen op basis DuBo-subsidies Groenlanden-Zuid 2015	€ 30
	€ 32

Voorziening vervanging rioleringen

Het positieve saldo van de lasten en baten over het jaar 2015 (€ 203.757) is naar deze voorziening geboekt.

Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is als volgt:

	Saldo per 31-12-2015	Saldo per 31-12-2014
Obligatieleningen	€ -	€ -
Onderhandse leningen:		
- binnenlandse banken en ov. Fin. Instellingen	€ 1.346	€ 1.679
- overige binnenlandse sectoren	€ 1.709	€ 1.778
Totaal onderhandse leningen	€ 3.055	€ 3.457
Waarborgsommen	€ 1-	€ 1-
	€ 3.054	€ 3.456

Verloopoverzicht

Omschrijving Vaste schuld	Saldo 31-12-2014	Opgenomen	Normale aflossing	Extra aflossing	Overig	Saldo 31-12-2015
Langlopende geldleningen	€ 1.679	€ -	€ 333			€ 1.346
Woningbouwleningen	€ 1.778	€ -	€ 69	€ -		€ 1.709
Waarborgsommen	€ 1-	€ -	€ -	€ -	€ -	€ 1-
Totaal	€ 3.456	€ -	€ 402	€ -	€ -	€ 3.054

Rente vaste schulden

De rentelasten van de opgenomen geldleningen bedragen in totaal € 136.000, waarvan een bedrag van € 69.000 voor woningbouwleningen.

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

	Saldo per 31-12-2015	Saldo per 31-12-2014
Schulden < 1 jaar	€ 6.021	€ 3.437
	€ 6.021	€ 3.437

Kortlopende schulden

De in de balans opgenomen **kortlopende schulden** kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo per 31-12-2015	Saldo per 31-12-2014
Kasgeldleningen	€ 2.000	€ -
Bank- en giroaldi	€ 1.389	€ 1.516
Overige schulden, crediteuren	€ 2.573	€ 1.850
Overige schulden, nog te betalen rente	€ 59	€ 71
	€ 6.021	€ 3.437

De specificatie van de **overlopende passiva** is als volgt:

	Saldo per 31-12-2015	Saldo per 31-12-2014
Nog te betalen bedragen :		
- transitoria - te betalen	€ 461	€ 232
- afkoopsommen te verstrekken subsidies	€ -	€ -
- bijdrage sanering verkeerslawaaï	€ 83	€ 85
- tussenrekening EV	€ -	€ 0
- sleutelgeld gebouwen	€ 3	€ 3
- tussenrekening Netto Salarissen CMG	€ -	€ -
- Af te dragen premies CMG	€ -	€ -
- loonheffing personeel CMG	€ 1	€ 10
- Cliëntbetalingen SoZa	€ 4	€ 12
- Overige posten SoZa	€ -	€ 1
- Tussenrekening WVG	€ 3	€ 3
- Betalingen onderweg	€ 1	€ 0
	€ 556	€ 347

Niet in de Balans opgenomen verplichtingen

In de jaarrekening 2015 wordt een overzicht gegeven van verplichtingen die zijn aangegaan (meerjarige contracten en/of wettelijke verplichtingen als bijv. wachtgeld).

In het huidige overzicht zijn de gegevens opgenomen voor zover hierover cijfers bekend waren. De inventarisatie is nog niet volledig afgerond. De komende jaren zullen wij de gegevens completeren.

Nr	Omschrijving	Verplichting per 31-dec-15	Verplichting per 31-dec-14
1	<i>Huur gebouwen</i> De gemeente huurt 1 gebouw (stationsgebouw Baflo) waarbij telkens sprake is van een huurtermijn van 10 jaar.	€ 10.797	€ 13.494
2.	<i>Lease materieel</i> Door de gemeente wordt het materieel dat gebruikt door de eenheid Beheer en Onderhoud geleased. Deze leasetermijnen lopen resp. t/m 2012 en 2013. In 2014 wordt niet meer geleased, maar gekocht.	€ -	€ -
3.	<i>Kantoormachines</i> Voor het gemeentelijk apparaat worden de kantoormachines (kopieermachines, printers en de netwerkcomputer) geleased. Deze leasetermijnen lopen resp. t/m 2015 en 2016.	€ 6.630	€ 18.133
4.	<i>Wachtgelden oud-wethouders</i> Per 31 december 2014 is er geen sprake meer van een wachtgeldverplichting voor oud-wethouders. Alle (voormalige) zijn nu opgenomen onder de wet APPA. Deze lasten worden jaarlijks op de exploitatie geraamd c.q. verantwoord.	€ -	€ -
5.	<i>Wachtgeld/FPU oud-medewerkers</i> Per 31 december 2014 is er nog sprake van verplichtingen jegens 1 oud-medewerker. Deze verplichting loopt door tot 2019.	€ -	€ -
		€ 17.427	€ 31.627

Afgegeven borgstellingen

Hieronder wordt een overzicht gegeven van verplichtingen die zijn aangegaan (gemeentelijke borgstellingen).

Nr	Omschrijving	Verplichting per 31-dec-15	Verplichting per 31-dec-14
1	<i>Verenigingen/particulier</i> De gemeente heeft in het verleden een drietal borgstellingen afgegeven aan verenigingen voor de betaling van rente en aflossing. Het beleid is om dit niet meer te doen. Er zijn door de geldgevers geen achterstanden gemeld. Door de leeftijd van de borgstellingen (gepleegde aflossingen en de stijging van de waarde van het onroerend goed) is de verwachting dat er geen sprake is van een reëel risico.	€ 163.461	€ 173.012
2.	<i>Woningbouwleningen</i> In verband met de overdracht van de gemeentelijke borgstellingen naar het Waarborgfonds Sociale Woningbouw is bij de gemeente slechts sprake van een achtervangconstructie. Dit risico kan als verwaarloosbaar worden beoordeeld.	€ 15.889.200	€ 11.336.486
3.	<i>Leningen particuliere woningen</i> In verband met de overdracht van de gemeentelijke borgstellingen naar het Nationale Hypotheek Garantie is bij de gemeente slechts sprake van een achtervangconstructie. Dit risico kan als verwaarloosbaar worden beoordeeld.	€ 2.469.448	€ 2.648.856
		€ 18.522.108	€ 14.158.354

Toelichting:

	Oorspronkelijk bedrag	Perc. lenings-bedrag	Restant leningen per 01-01 v/h dienstjaar	Restant leningen per 31-12 v/h dienstjaar	Dekkings% gemeente	Totaal-bedrag betalingen uit hoofde van garantstelling
Verenigingen/particulier	€ 324.117	5,25 - 6%	€ 173.012	€ 163.461	100%	€ -
Woningbouwleningen	€33.687.121	3,07 - 6,18%	€ 33.687.121	€ 15.889.200	50 - 90%	€ -
Leningen particuliere woningen			€ 3.031.521	€ 2.469.448	100%	€ -

Dispuut met aannemer van Spijker

Er is een geschil met de aannemer van Spijker (tunnel station Winsum) over een betaling. Met onze advocaat zijn wij van mening dat dat wij een sterke zaak hebben.

Huurcontract stationsgebouw Baflo

De einddatum van de huurperiode van het stationsgebouw in Baflo is 31-12-2019. In het huurcontract staat een opzeggingstermijn van 1 jaar.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen (WNT)

De WNT (wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke sector en semipublieke sector) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector (norm 2015: € 178.000). De WNT is op 6 december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-) publieke instelling.

Functie	Gemeentesecretaris	Griffier
Naam	R. Bolt	J. van der Meer
Ingangsdatum dienstverband	1-7-2006	15-2-2008
Einddatum dienstverband	n.v.t.	n.v.t.
Omvang dienstverband in FTE	1	1
Beloning	€ 81.575,49	€ 70.430,53
Belastbare kostenvergoedingen	€ 414,90	€ 303,88
Voorzieningen betaalbaar op termijn	€ 12.407,76	€ 10.100,94
Totaal WNT bezoldiging 2015	€ 94.398,15	€ 80.835,35
Beloning voorgaand dienstjaar	€ 83.388,90	€ 70.610,80
Belastbare kostenvergoedingen 2014	€ 443,16	€ 667,01
Voorzieningen betaalbaar op termijn 2014	€ 13.841,28	€ 11.314,20
Totaal WNT bezoldiging 2014	€ 97.673,34	€ 82.592,01
Beëindigingsuitkeringen	n.v.t.	n.v.t.
Jaar beëindiging	n.v.t.	n.v.t.
Motivering	n.v.t.	n.v.t.

In de Jaarstukken 2014 is in de WNT verantwoording een te hoge WNT bezoldiging vermeld. Bij het onderdeel beloning is geen rekening is gehouden met de uitruil eindejaarsuitkering/verlof. Bij de beloningen betaalbaar op termijn is ten onrechte geen rekening gehouden met de werkgeversbijdrage voor het ABP Arbeidsongeschiktheidspensioen. Hierdoor wijkt de totale bezoldiging in 2014 van de heer Bolt (€ 97.673,34) en de heer Van der Meer (€ 82.592,01) af van de door Gemeente Winsum verantwoorde WNT-bezoldiging van € 102.608,70 voor de heer Bolt en € 83.320,64 voor de heer Van der Meer. De totale bezoldiging in 2014 van de heer Bolt en van de heer Van der Meer (na correctie) leidt in 2014 niet tot een overschrijding van de voor Gemeente Winsum geldende maximale bezoldigingsnorm op grond van de WNT.

VERANTWOORDINGS- INFORMATIE SPECIFIEKE UITKERINGEN (SISA)

Verantwoordingsinformatie specifieke uitkeringen

Met ingang van het verantwoordingsjaar 2006 is ten aanzien van een aantal specifieke uitkeringen het principe van Single Information Single Audit (SISA) geïntroduceerd. In de jaren daarna is het aantal specifieke uitkeringen die onder SISA vallen verder uitgebreid. Door middel van deze bijlage bij de jaarrekening wordt verantwoording afgelegd over de besteding van specifieke uitkeringen aan de verstrekkers van deze uitkeringen.

SISA 2015 heeft voor Winsum betrekking op 7 specifieke uitkeringen. Het betreft onderstaande regelingen:

- C7C: Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II;
- D9: Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB);
- E3 Subsidieregeling sanering verkeerslawaaï;
- E27B: Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden;
- G1A: Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_Totaal 2014;
- G2: Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB;
- G3: Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen).

In deze bijlage zijn kengetallen c.q. bedragen opgenomen. Het model van deze bijlage en de in te vullen gegevens per regeling zijn door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vastgesteld.

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2015 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 11 januari 2016 DEFINITIEF

BZK	C7C	Investering stedelijke vernieuwing (ISV) II Provinciale beschikking en/of verordening Project-gemeenten (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatonummer: C7C / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatonummer: C7C / 03	Cumulatieve bestedingen ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 04	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 05	Toelichting afwijking Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 06
			1 2014-19.147/20, RP	€ 17.199	€ 101.044	€ 614.422	€ 2.782.956	In 2013 is 441.086 verantwoord, thans 17.199. Het verschil bij het cumulatief (156.137) komt doordat alsnog bedragen uit 2011 (4.300), 2013 (8.852) en 2014 (142.985) zijn verantwoord.
			Kopie beschikkingnummer	Eindverantwoording Ja/Nee	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Afspraak Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing (in aantallen) Realisatie Alleen in te vullen na afloop project	Activiteiten stedelijke vernieuwing Toelichting afwijking Alleen in te vullen na afloop project	
			Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 07	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 08	Aard controle D1 Indicatonummer: C7C / 09	Aard controle D1 Indicatonummer: C7C / 10	Aard controle n.v.t. Indicatonummer: C7C / 11	
			2 2014-19.147/20, RP	Nee				
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO) Aard controle R Indicatonummer: D9 / 01	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO) Aard controle R Indicatonummer: D9 / 02	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) Aard controle R Indicatonummer: D9 / 03	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle R Indicatonummer: D9 / 04		
			€ 30.000	€ 0	€ 0	€ 0		
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E3 / 01	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatonummer: E3 / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatonummer: E3 / 03	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicatonummer: E3 / 04	Correctie over besteding (jaar T-1) Aard controle R Indicatonummer: E3 / 05	
			1 IenM/BSK-2014/264595	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
			Kopie beschikkingnummer	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E3 / 06	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E3 / 08	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E3 / 09	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E3 / 10	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E3 / 11
			1 IenM/BSK-2014/264595	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
I&M	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer SiSa tussen medeoverheden Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 01	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen Aard controle R Indicatonummer: E27B / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatonummer: E27B / 03	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatonummer: E27B / 04	Correctie ten opzichte van tot jaar T verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen Aard controle R Indicatonummer: E27B / 05	
			1 2012-14610	€ 54.317	€ 54.317			
			2 2012-14645	€ 4.804	€ 4.804			
			3 2014-37011	€ 74.000	€ 154.554			
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 06	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 07	Toelichting Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 08	Eindverantwoording Ja/Nee Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden Aard controle n.v.t. Indicatonummer: E27B / 10	
			1 2012-14610	€ 1.330.916	€ 1.330.916		Nee	
			2 2012-14645	€ 117.713	€ 117.713		Nee	
			3 2014-37011	€ 74.000	€ 154.554		Ja	

Deloitte Accountants B.V.
Voor identificatiedoeleinden:
Behorend bij controleverklaring
d.d. 20 september 2016

GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN RESULTAATBEPALING

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Hieronder wordt weergegeven welke waarderingsgrondslagen zijn gebruikt bij het opstellen van de balans. We doen dit aan de hand van de posten op de balans.

Immateriële activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Uitsluitend kosten van onderzoek en ontwikkeling gerelateerd aan één bepaald vast actief worden geactiveerd. Afschrijving vindt plaats in 3 jaar.

Op afsluitkosten, agio en disagio wordt door ons niet afgeschreven. Uitgaven hiervoor worden rechtstreeks ten laste van de resultatenrekening gebracht.

Materiële vaste activa

Deze materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht, waarbij wordt afgeschreven op het saldo. Er wordt afgeschreven ingaande het eerste jaar van ingebruikneming en wij schrijven altijd af tot 0,-.

De afschrijvingstermijn is afhankelijk van de verwachte levensduur. Dat is de tijd dat de activa een bijdrage leveren aan de totstandkoming van onze producten. In de regel schrijven we lineair af. In een aantal gevallen schrijven wij niet lineair af, maar op basis van annuïteiten. Dit gebeurt wanneer productkosten worden gedekt door tarieven. Door annuïtair af te schrijven worden ongewenste schommelingen in de kapitaallasten (rente en afschrijving) voorkomen.

De materiële vaste activa met economisch nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden lineair afgeschreven in:

- a. 40 jaar: nieuwbouw woonruimten en bedrijfsgebouwen;
- b. 20 jaar: nieuwbouw tijdelijke en semi-permanente woonruimten en bedrijfs-gebouwen; renovatie, restauratie en aankoop van woonruimten en bedrijfs-gebouwen;
- c. 15 jaar: technische installaties; meubilair, inrichting en inventaris van gebouwen; rijdend materieel brandweer;
- d. 10 jaar: telefooninstallaties; brandweermateriaal
- e. 8 jaar: transportmiddelen;
- f. 4 jaar: automatiseringsapparatuur;
- g. niet: gronden en terreinen.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 5.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. Indien er sprake is van duurzame waardevermindering vindt afwaardering plaats.

Met ingang van het jaar is er een nieuwe balansrubriek toegevoegd: investeringen met economisch nut met heffingen.

Dit gaat over geactiveerde kosten waarvan de lasten gedekt worden door heffingen. We hebben het dan over de rioolheffing, de afvalstoffenheffing en de begraafrechten. Deze activa waren tot 2014 opgenomen onder materiële activa met economisch nut.

Activa wegens aanleg en vervanging van riolering worden afgeschreven conform de bepalingen in het uitgebreid gemeentelijk rioleringsplan (VGRP);

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting) wegen, waterwegen; civiele kunstwerken, groen, sportvelden en kunstobjecten.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.

Financiële vaste activa

De balanspost Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen heeft betrekking op participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's. Waardering vindt plaats tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waardering van de aandelen onverwacht structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs. De langlopende leningen u/g en de overige uitzettingen worden door ons gewaardeerd tegen nominale waarde.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden worden gewaardeerd op het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met de afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Vorraden

De nog niet in exploitatie genomen gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden. Het onderhanden werk van het grondbedrijf wordt gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, vermeerderd met een renteopslag over het geïnvesteerd vermogen. Hierop worden ontvangsten uit verkoop en bijdragen van derden in mindering gebracht. Indien een deel van de kosten wordt gedekt uit een voorziening of uit een reserve, dan loopt dit altijd via de resultatenrekening. Als de marktwaarde lager ligt dan de aldus berekende waarde, dan vindt afwaardering plaats tot marktwaarde. In de resultaatbepalingsgrondslagen bij de resultatenrekening staat vermeld wanneer winst wordt genomen.

De voorraden grond- en hulpstoffen zijn gewaardeerd tegen hun verkrijgingsprijs.

Uitzettingen

De vorderingen zijn opgenomen tegen hun nominale waarde onder aftrek van eventuele noodzakelijk geachte voorzieningen wegens oninbaarheid.

Overige balansposten

Alle overige balansposten zijn opgenomen tegen hun nominale waarde.

Grondslagen voor bepaling resultaat

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Voor zover noodzakelijk zijn ten laste van de exploitatie voorzieningen getroffen voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang per balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten;
- risico's ter zake van verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs in te schatten.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen, respectievelijk schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie voor gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming namelijk vier jaar. Als er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) moet wel een verplichting worden gevormd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Overzicht van baten en lasten 2015

**Overzicht van baten en lasten 2015
per deelprogramma**

Omschrijving deelprogramma	Begrote lasten voor wijziging	Begrote lasten na wijziging	Werkelijke lasten	Verschil lasten begr./werk.	Begrote baten voor wijziging	Begrote baten na wijziging	Werkelijke Baten	Verschil baten begr./werk.	Saldo	V/N
P1.1 Brandweezorg en rampenbestrijding	755.916	770.403	745.455	24.948			26.629	26.629	51.576	V
P1.2 Openbare orde en veiligheid	275.701	287.021	262.568	24.453		2.150	3.114	964	25.417	V
P1.3 Volkshuisvesting	889.837	862.061	852.989	9.072	420.292	338.577	270.008	68.569-	59.496-	N
P1.4 Verkeer en vervoer	2.230.519	2.297.750	2.374.429	76.679-	5.576	5.551	22.232	16.682	59.997-	N
P1.5 Milieu	2.649.635	2.797.331	2.972.483	175.151-	2.751.961	2.834.033	3.074.237	240.204	65.053	V
P1 Kwaliteit v/d Woon- en Leefomgeving	6.801.609	7.014.567	7.207.924	193.357-	3.177.829	3.180.311	3.396.221	215.910	22.553	V
P2.1 Cultuur	565.853	676.376	623.278	53.098	84.294	82.469	97.470	15.001	68.098	V
P2.2 Onderwijs	1.674.635	1.953.569	1.968.686	15.117-	15.910	15.910	28.576	12.666	2.451-	N
P2.3 Volksgezondheid	954.910	950.823	964.811	13.988-	109.861	109.861	143.874	34.013	20.026	V
P2.4 Sociale voorzieningen	7.294.029	8.147.559	7.874.578	272.981	3.378.770	3.985.133	3.788.778	196.355-	76.626	V
P2.5 Welzijn	8.498.105	8.630.048	7.426.355	1.203.693	224.467	247.497	214.707	32.790-	1.170.903	V
P2.6 Sport	1.129.652	1.239.653	1.244.447	4.794-	218.582	195.095	257.530	62.435	57.641	V
P2 Soc. voorz. en maatsch.dienstverl.	20.117.185	21.598.028	20.102.156	1.495.872	4.031.883	4.635.964	4.530.935	105.029-	1.390.843	V
P3.1 Economie	179.399	151.266	178.200	26.934-	114.198	91.218	107.075	15.857	11.077-	N
P3.2 Toerisme	135.443	243.139	333.948	90.809-	5.454	3.121	47.825	44.703	46.105-	N
P3 Dorps- en plattelandseconomie	314.842	394.405	512.148	117.743-	119.652	94.339	154.900	60.560	57.182-	N
P4.1 Grondbeleid	167.736	199.950	290.870	90.921-	65.285	97.499	275.445	177.946	87.026	V
P4.2 Natuur- en groenbeheer	1.240.566	1.320.276	1.317.931	2.345		50.000	57.789	7.789	10.134	V
P4.3 Ruimtelijke ordening en inrichting	655.964	660.964	693.319	32.355-	10.212	10.212	15.325	5.112	27.242-	N
P4 Ruimtelijke structuur	2.064.267	2.181.190	2.302.121	120.931-	75.498	157.711	348.559	190.848	69.917	V
P5.1 Communicatie	354.255	354.255	343.922	10.333					10.333	V
P5.2 Publieke dienstverlening	716.099	759.480	744.945	14.536	267.220	252.087	230.202	21.885-	7.350-	N
P5.3 Openbaar bestuur	1.315.132	1.560.098	1.583.564	23.467-		85.800	121.227	35.427	11.960	V
P5 Kwaliteit van bestuur en organisatie	2.385.487	2.673.833	2.672.431	1.402	267.220	337.887	351.429	13.542	14.943	V
P6.1 Belastingen	451.704	477.189	499.317	22.127-	12.576	12.576	17.772	5.196	16.931-	N
P6.2 Financiën	101.207	331.895	356.530	24.635-	715.381	487.064	724.356	237.292	212.657	V
Correctie afwikkeling Kostenverdeelstaten										V
P6 Financiële kaderstelling/bedrijfsvoering	552.911	809.084	855.846	46.762-	727.957	499.639	742.128	242.488	195.726	V
Subtotaal deelprogramma's	32.236.301	34.671.107	33.652.625	1.018.482	8.400.040	8.905.853	9.524.171	618.319	1.636.800	V

**Overzicht van baten en lasten 2015
per deelprogramma**

Omschrijving deelprogramma	Begrote lasten voor wijziging	Begrote lasten na wijziging	Werkelijke lasten	Verschil lasten begr./werk.	Begrote baten voor wijziging	Begrote baten na wijziging	Werkelijke Baten	Verschil baten begr./werk.	Saldo	V/N
Algemene dekkingsmiddelen:										
Lokale heffingen					2.450.644	2.416.129	2.405.053	11.076-	11.076-	N
Algemene uitkering					12.905.444	12.714.470	12.653.165	61.305-	61.305-	N
Integratie-uitkering sociaal domein					7.739.879	7.461.840	7.461.846	6	6	V
Dividend					123.536	425.951	446.858	20.907	20.907	V
Saldo financieringsfunctie		22.227	28.310	6.083-	25.426	13.293-		13.293	7.210	V
Subtotaal algemene dekkingsmiddelen		22.227	28.310	6.083-	23.244.929	23.005.097	22.966.923	38.174-	44.258-	N
Onvoorzien	121.388	52.134		52.134	79.000				52.134	V
Saldo v/d rekening van baten en lasten	32.357.689	34.745.468	33.680.935	1.064.532	31.723.970	31.910.950	32.491.094	580.144	1.644.676	V
Toevoeging/onttrekking aan reserves:										
Mutaties vanuit programma's en kostenverdeelstaten:										
P1.4 Verkeer en vervoer	509.000	295.000	755.159	460.159-	280.000	115.677	407.850	292.173	167.985-	N
P1.5 Milieu	8.594	8.594	42.042	33.448-	50.000	114.677		114.677-	148.125-	N
P2.1 Cultuur					44.924	86.074	80.601	5.472-	5.472-	N
P2.2 Onderwijs	29.813	29.813		29.813		355.711	454.943	99.232	129.045	V
P2.3 Volksgezondheid										V
P2.4 Sociale voorzieningen						382.455	392.630	10.175	10.175	V
P2.5 Welzijn	4.000	4.000	505.356	501.356-	100.584	250.584	4.571	246.013-	747.369-	N
P2.6 Sport					15.000	15.000	15.000			V
P3.2 Toerisme		89.921-		89.921-	11.105	25.184	156.653	131.468	41.547	V
P4.1 Grondbeleid			89.127	89.127-	9.907	9.907	9.907		89.127-	N
P4.3 Ruimtelijke ordening en inrichting										V
P5.2 Publieke dienstverlening			9.631	9.631-					9.631-	N
P5.3 Openbaar bestuur					61.683	61.683	54.821	6.862-	6.862-	N
P6.2 Financiën		404.378	627.333	222.955-	630.000	1.613.672	1.597.126	16.546-	239.501-	N
KVS Personeel (Org.ontwikk.)										V
KVS Personeel (FuWa)										V
Subtotaal mutatie reserves	551.407	651.864	2.028.647	1.376.783-	1.203.204	3.030.624	3.174.103	143.479	1.233.304-	N
Functie 990	76.660	57.560		57.560	58.582	513.318	882.289	368.972-	426.532	V
Cumulatieven	32.985.756	35.454.892	35.709.582	254.691-	32.985.756	35.454.892	36.547.486	1.092.594-	837.904	V
Resultaat van de baten en lasten 2015									837.904	V

V = voordelig resultaat, N = nadelig resultaat

TOELICHTING

Overzicht van

baten en lasten

2015

Verschillenanalyse Overzicht baten en lasten 2015 – Begroting 2015

In het jaarverslag zijn per programma de baten, lasten en het resultaat opgenomen en is tevens een toelichting gegeven op de cijfers. In de hiervoor weergegeven jaarrekening is dit verzameld in een totaaloverzicht. Per programma treft u hieronder een analyse op hoofdlijnen aan van de verschillen tussen de geraamde en de gerealiseerde bedragen. Hierbij zijn de verschillen die per saldo geen invloed hebben op het resultaat buiten beschouwing gelaten.

Op tal van deelprogramma's zijn bijvoorbeeld afwijkingen te zien in bijv. toegerekende kosten (uren). Dit geeft wel een afwijking in de verdeling van lasten, maar geen afwijking in het resultaat. Verder is soms sprake van afwijkingen in kosten die worden gedekt door opbrengsten, en door afwijkingen die worden geëgaliseerd vanuit reserves en/of voorzieningen. Al deze afwijkingen hebben geen gevolgen voor het resultaat en zijn daarom niet meegenomen in onderstaand overzicht.

(V = Voordeel/ N = Nadeel)

Verschil begroting – rekening	Bedrag	V/N	I(nc.)/ S(tr.)
Brandweezorg Voor de opleiding van uit Winsum afkomstige vrijwilligers was een bedrag geraamd van € 36.000. Hiervan is in 2015 € 25.000 besteed. Daarnaast was er een voordeel van € 18.000 van niet benodigde inhuur op het gebied van de rampenbestrijding en een voordeel van € 23.000 wegens een (per saldo) hogere vergoeding voor gemaakte kosten.	52.000	V	I
Openbare orde Het investeringskrediet voor brandbeveiligingsmaatregelen is nog niet volledig besteed. Hierdoor is sprake van lagere kapitaallasten (voordeel € 24.000).	24.000	V	I
Volkshuisvesting De werkelijke opbrengst aan bouwleges is € 63.000 lager uitgevallen dan geraamd.	63.000	N	I
Milieu Op het gebied van de riolering en reiniging zijn we anders omgegaan met de bepaling van de kosten. Dit heeft vooral te maken met de toe te rekenen BTW over in het verleden gemaakte investeringen en de doorberekende uren. Door hier scherper naar te kijken bleek dat we over een deel van de "oude" investeringen 19% BTW hadden mogen meenemen in plaats van 21% en ook bij de doorberekende uren had er slechts BTW mogen worden meegenomen over een gering deel (BTW-relevante kosten) en niet over het gehele bedrag. Dit geldt ook voor de reiniging, maar dan in een geringere mate. Het nadeel bij riolering is te bepalen op € 93.000 en het nadeel op het gebied van de reiniging is € 13.000.	106.000	N	I
Onderwijs	74.000	V	I

Lagere kosten leerlingenvervoer (€ 95.000) en schoolbegeleiding (€ 13.000). Daarnaast is sprake van een nadeel van € 34.000 wegens een te hoog berekend voordeel in de 2e bestuursrapportage (afrekening peuterspeelzaalwerk).			
Volksgezondheid Er is sprake van lagere kapitaallasten wegens de niet volledige besteding van het investeringskrediet voor de legionellapreventie. Dit levert een voordeel op van € 66.000. Verder is bij het groenonderhoud van de begraafplaatsen sprake van een overschrijding van de onderhoudskosten met € 58.000. Dit heeft tot een bedrag van € 20.000 te maken met een interpretatieverschil tussen de raming en de verantwoording van de kosten. De raming wegens extra inhuur in het kader van de werkdruk is ten gunste gekomen van het openbaar groen, terwijl de inzet van deze mensen op de begraafplaatsen is geweest. Op de begraafplaatsen is de raming van het onderhoud excl. BTW opgenomen, terwijl wij de kosten incl. BTW hebben verantwoord. Dit geeft een nadeel van € 21.000. Er is in den lande veel discussie of deze btw nu wel/niet compensabel is. Wij maken wel bezwaar tegen onze eigen opgave BTW. Daarnaast is er extra inzet geweest op het gebied van onkruidbestrijding (nadeel € 5.000) en is er omvorming geweest op de begraafplaats Schilligeham die niet geraamd was (nadeel € 10.000) en zijn de kosten van onderzoek van het begraafbeleid € 4.000 hoger uitgevallen dan geraamd.	66.000 58.000	V N	I I
Sociale Zaken Zowel de kosten van schuldhelpverlening (voordeel € 28.000) als de kosten van de bijzondere bestaanskosten (voordeel: € 48.000) zijn lager dan geraamd.	76.000	V	I
Maatschappelijke ondersteuning Onder de algemene voorzieningen WMO en jeugd vallen een aantal onderwerpen welke niet vallen onder de decentralisaties. Het gaat hier o.a. om (subsidies aan) dorpsverenigingen, dorpshuizen, vrijwilligers, jeugdwerk en ouderenwerk. De werkelijke kosten zijn in 2015 € 41.000 uitgevallen dan geraamd. Op bijna alle onderdelen is sprake van kleine onderschrijdingen. Samen is het een behoorlijk bedrag.	41.000	V	I
De kosten van het CJG zijn in 2015 veel lager uitgekomen dan geraamd.	118.000	V	I

Bij het opstellen van de "begroting" van de 3 decentralisaties zijn de beleidsmatige en uitvoeringsuren van de eigen organisatie niet meegenomen. Dit hebben we als gezamenlijke BMWG-gemeenten zo afgesproken. De vergoeding voor uitvoeringskosten die we ontvangen wordt ingezet voor de uitvoeringsorganisaties RIGG en de gezamenlijke BMWG-beleidsagenda sociaal domein. Het uitvoerende deel (zorgloket) is wel meegenomen bij de kosten van de oude WMO-2007, maar daar is niet gerekend met de beleidsmatige uren. Bij de afwikkeling van het jaar 2015 bleken de WMO-2007 kosten erg mee te vallen. Bij de bepaling van de egalisatie van de kosten (rijksuitkering minus de kosten) met de WMO-reserve hebben we deze beleidsmatige formatie betrokken. Dit vormt nu een voordeel in deze jaarrekening. Wij gaan na het jaar 2016 bezien of wij hier een bestendige gedragslijn in kunnen bepalen.	121.000	V	I
Sport Bij de overdekte sportaccommodaties is sprake van behoorlijk lagere energielasten (voordeel € 17.000). Daarnaast is sprake van een voordeel bij de overige exploitatielasten van nog eens € 11.000.	28.000	V	I
Grondbeleid			
Er is sprake van een aantal grote afwijkingen. Voor een deel heeft dit te maken met een verschil in omgang tussen mutaties in de begroting en jaarrekening. Daarnaast is sprake van opbrengsten en lasten welke elkaar in evenwicht houden op het niveau van de jaarrekening, maar niet op het niveau van dit deelprogramma. Het andere deel van de mutaties vind u bij de reservemutaties.			
In verband met nieuwe voorschriften moest de grex Winsum-Oost worden herzien. De belangrijkste wijziging is dat de periode van de grex is beperkt tot 10 jaar. Er is in het verleden echter grond gekocht die pas na deze 10 jaar gebruikt gaat worden. Deze grond is tegen de aanschafwaarde overgeheveld naar de niet in exploitatie genomen gronden. De rente van deze aanschafwaarde (incl. in eerdere jaren bijgeboekte rente) moest hierdoor ineens ten laste van het resultaat 2015 worden afgewaardeerd. Dit vormt een nadeel in 2015 van € 129.000.	129.000	N	I
De grex Groenlanden-Zuid in Sauwerd is in 2015 volledig afgewikkeld. Het voordelig resultaat was € 268.000, maar hiervan moest nog een bedrag van € 114.000 worden gestort in een aantal reserves en voorzieningen. Het voordelige resultaat van deze afwikkeling is € 154.000. Voorgesteld wordt dit bij de resultaatbestemming van 2015 te storten in de reserve grondexploitatie.	154.000	V	I

Publiekszaken Er is met name sprake van een lagere opbrengst aan leges rijdocumenten en aan uittreksel voor de burgerlijke stand.	22.000	N	I
Openbaar bestuur Bij de bestuursorganen is sprake van een voordeel van € 20.000. Dit is veroorzaakt door een lagere eindheffing in verband met de werkkostenregeling.	20.000	V	I
Belastingen De kosten van de bezwaarafhandeling van de WOZ zijn hoger uitgekomen dan geraamd. Het nadeel bedraagt € 17.000	17.000	N	I
Algemene dekkingsmiddelen Bij de algemene dekkingsmiddelen zijn een aantal grote afwijkingen ontstaan:			
Algemene uitkering De werkelijke uitkering is uiteindelijk € 61.000 lager uitgevallen dan geraamd.	61.000	N	I
Dividend De werkelijke dividend-uitkering is uiteindelijk € 21.000 hoger uitgevallen dan geraamd.	21.000	V	I
Onvoorziene uitgaven: Het saldo op dit onderdeel bestaat uit 2 onderdelen. 1. Het restant van de post onvoorzien is € 41.000 (voordeel). 2. Het restant van de raming voor Nieuw beleid (€ 11.000 voordeel).	52.000	V	I
Kostenverdeelstaten B&O, Secretarie			
De kosten van Beheer en Onderhoud wijken per saldo € 61.000 nadelig af. Het nadeel op de personeelslasten bedroeg € 47.000 en dit heeft betrekking op de salariskosten. Daarnaast is sprake van een overschrijding op de huisvestingskosten van € 11.000. Dit verschil wordt gevormd door overschrijdingen op het gebied van schoonmaakkosten (nadeel € 3.000) en energie (nadeel € 8.000). Daarnaast is nog sprake van een nadeel op tractiemiddelen van € 3.000.	61.000	N	I
Het resultaat op secretarie bedraagt per saldo € 117.000 voordelig en bestaat uit: - lagere salariskosten (€ 140.000) - hogere kosten voor uitbesteed werk (€ 174.000) - hogere vergoeding wegens inzet samenwerking/NAM (€ 197.000) - hogere kosten van huisvesting (€ 1.000) - hogere administratiekosten (€ 10.000) - hogere kosten gemeente specifieke automatisering (€ 35.000)	117.000	V	I

Diverse afwijkingen < € 20.000, niet nader toegelicht	109.803	V	
Totaal verklaarde positieve afwijkingen	1.073.803	V	
Totaal verklaarde negatieve afwijkingen	517.000	N	
Totaal afwijking	556.803	V	
Totaalbedrag Niet-uitgevoerd : resultaatbestemming	281.100	V	
Totaal saldo jaarrekening 2015	837.903	V	

Er wordt met bovenstaande afwijkingen een verschil verklaard van bijna € 557.000. Het werkelijke saldo bedraagt: € 837.903. Het resterende verschil bedraagt het hierboven genoemde bedrag aan niet-uitgevoerde werkzaamheden in het jaar 2015, waarvan de uitvoering doorloopt naar het jaar 2016. Het gaat hierbij om een bedrag van € 281.100. Onderstaand de onderliggende specificatie van dit bedrag:

Vershil begroting – rekening	Resultaat- bestemming
Cultuur De beschikbare middelen voor het opstellen van de welstand-/erfgoednota zijn in 2015 niet volledig besteed. We stellen voor het restantbedrag van € 49.600 in 2016 opnieuw beschikbaar te stellen.	49.600
Maatschappelijke ondersteuning Van het beschikbare bedrag voor psychosociale begeleiding is een bedrag van € 25.000 niet besteed. We hebben hiervoor geen reserve. We stellen voor om dit niet-bestede bedrag, net als vorig jaar, opnieuw beschikbaar te stellen, opdat dit geld kan worden besteed voor het doel waarvoor het is verstrekt. De beschikbare middelen voor het opstellen van dorpsvisies zijn in 2015 niet volledig besteed. We stellen voor het restantbedrag van € 10.500 in 2016 opnieuw beschikbaar te stellen.	35.500
Sport Voor het sportstimuleringsfonds is geld beschikbaar gesteld, maar dit is in 2015 niet volledig besteed. Er resteert nog een bedrag van € 15.000; voorgesteld wordt dit bedrag in 2016 opnieuw beschikbaar te stellen.	15.000
Natuur- en groenbeheer In 2015 was het de bedoeling om de bomen en beplanting in de omgeving van de Broederstraat, Priorstraat en de Dominicanerstraat te vervangen. Dit is niet gelukt. Het hieraan gekoppelde budget van € 25.000 moet worden doorgeschoven naar 2016	25.000
Ruimtelijke ordening Er resteert € 10.600 van het budget voor het beheer van de basisregistratie Grootchalige Topografie. De invoering is wat vertraagd, maar vindt in 2016 plaats.	10.600
Kostenverdeelstaat Secretarie De kosten van de secretarie zijn tot een bedrag van € 145.400 lager dan de raming als gevolg van werkzaamheden die doorlopen in 2016. Wij stellen uw raad voor dit bedrag bij de resultaatbestemming beschikbaar te stellen in 2016. Het betreft onderstaande doorlopende projecten die niet direct jaargebonden zijn: - personeel 3-decentralisaties: € 85.000	145.400

- automatisering: ELO-Grunn : € 60.400	
Totaal NIET UITGEVOERD 2015	281.100

Incidentele baten en lasten realisatiejaar 2015

Conform artikel 28 lid c van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten dient in de jaarrekening een overzicht opgenomen te worden van de incidentele baten en lasten. Hierbij is de definitie van het begrip incidenteel belangrijk. Het BBV geeft hier geen duidelijkheid over. Algemeen kan worden gesteld dat incidenteel in ieder geval eenmalig is. Tevens wordt een ondergrens aangegeven, om te voorkomen dat dit onderdeel een opsomming wordt van allerlei kleine bedragen.

Definitie

Incidentele baten of lasten zijn bedragen die zich eenmalig voordoen.

Ondergrens: de ondergrens voor de hier genoemde incidentele baten en lasten bedraagt in 2014 € 15.000,-. Kleinere bedragen kunnen incidenteel van aard zijn, maar worden niet apart genoemd.

In onderstaande tabel treft u een overzicht van alle relevante incidentele baten en lasten aan.

Incidentele baten

Deelprogramma		Omschrijving	Bedrag
PROG 2.5	Maatschappelijke dienstverlening	Subsidie leefbaarheid/dorpsvisies	-28.000
PROG 4.1	Grondbeleid	Afwikkeling grex Groenlanden-Zuid	-267.693
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking frictiekosten bibliotheek 2015	-41.150
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking afwaardering vm school De Holm	-129.000
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Egalisatie cofinancieringen 2015	-156.653
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking bijdrage aan regiovisie	-54.821
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking bijdrage wijk-/dorpsbudgetten	-30.000
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking extra inzet 3-decentralisaties	-100.000
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Kadernota 2015-Werkdrukonderzoek	-274.400
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Kadernota 2015-Ziektevervanging	-139.000
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking versnelde afschrijving 2015	-33.095
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking doorgeschoven kosten 2014	-342.000
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Dekking kosten HNW 2015	-27.631

Totale incidentele baten 2015	-1.623.443
--------------------------------------	-------------------

Incidentele lasten

Deelprogramma		Omschrijving	Bedrag
PROG 1.1	Brandweer en rampenbestrijding	Cursussen brandweer	36.000
PROG 1.3	Volkshuisvesting	Opstellen woonvisie (2014)	18.000
PROG 1.5	Milieu	Maatregelen milieubeleid (2014)	45.000
PROG 2.1	Cultuur	Frictiekosten bibliotheek 2015	41.150
PROG 2.2	Onderwijs	Afwaardering vm school De Holm	129.000
PROG 2.2	Onderwijs	Onderzoek bouw Brede scholen (2014)	40.000
PROG 2.5	Maatschappelijke dienstverlening	Wijk-/dorpsbudgetten 2015	30.000
PROG 2.5	Maatschappelijke dienstverlening	Bijdragen dorpsvisies (2014)	28.000
PROG 2.6	Sport	Winsum-West: onderzoek	25.000
PROG 3.1	Economie	Uitwerking actieplan economie (2014)	89.000
PROG 3.2	Toerisme	Diverse projectbijdragen cofinanciering	156.653
PROG 4.1	Grondbeleid	Rentekosten grond Winsum-Oost toekomst	128.740
PROG 4.3	Ruimtelijke ordening	Invoering GBT - omvorming naar objectgericht	33.095
INVL_RES	Mutaties op de reserves	Afwikk.grex Groenlanden-Zuid 2015	105.595
KVS_99.3	Secretarie	Kadernota 2015 -Ziektevervanging	139.000

KVS_99.3	Secretarie	Kadernota 2015 - Maatregelen werkdruk	274.400
KVS_99.3	Secretarie	Diverse maatregelen ivm HNW	27.361
KVS_99.3	Secretarie	Inhuur tbv decentralisaties (2014)	35.000
KVS_99.3	Secretarie	Extra inzet 3-decentralisaties	100.000
KVS_99.3	Secretarie	Project ELO-Grunn (2014)	87.000

Totale incidentele lasten 2015	1.567.994
---------------------------------------	------------------

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan de gemeenteraad van de gemeente Winsum

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in het document Jaarverslag & Jaarrekening 2015 op de pagina's 151 tot en met 204 opgenomen jaarrekening 2015 van de gemeente Winsum gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015 met de toelichtingen, waarin opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Winsum is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeente.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado) en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De financiële rechtmatigheidscriteria zijn vastgesteld met het normenkader door de gemeenteraad op 2 juli 2015.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2, lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de gemeenteraad bij besluit van 2 juli 2015 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel met beperking te bieden.

Onderbouwing van het oordeel met beperking

Trekkingsrecht pgb Jeugdwet

Als onderdeel van de gerealiseerde lasten deelprogramma Maatschappelijke Ondersteuning in de jaarrekening zijn lasten verantwoord voor de uitkering van Trekkingsrecht persoonsgebonden Budget Jeugdwet van € 920.313. De uitkering van de persoonsgebonden budgetten aan de eindbegunstigden vindt plaats via de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De gemeente heeft onvoldoende controle-informatie kunnen verkrijgen om vast te stellen dat de betalingen die door de SVB zijn gedaan aan eindbegunstigden:

- In overeenstemming zijn geweest met de voor die eindbegunstigden afgegeven beschikkingen.
- Besteed zijn aan daadwerkelijk geleverde zorg als bedoeld in de afgegeven beschikking.

Dit wordt veroorzaakt door het feit dat:

- De SVB bij de Verantwoording 2015 Trekkingsrecht pgb Jeugdwet 2015 (d.d. 10 juni 2016) een afkeurende controleverklaring heeft overlegd.
- De SVB de constatering niet specifiek kan toerekenen aan individuele gemeenten.
- De gemeente Winsum over het boekjaar 2015 niet op een andere, controleerbare wijze, op basis van haar eigen interne beheersmaatregelen kan aantonen dat de uitgaven rechtmatig tot stand zijn gekomen en de beschikbaar gestelde gelden besteed zijn conform de afgegeven beschikkingen aan de, in deze beschikkingen bedoelde, daadwerkelijk geleverde zorg.

Derhalve hebben wij niet kunnen vaststellen of er eventueel correcties noodzakelijk waren met betrekking tot € 920.313. Dit bedrag kwalificeert daardoor als onzekerheid in onze controle van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Trekkingsrecht pgb Wet maatschappelijke ondersteuning

Als onderdeel van de gerealiseerde lasten deelprogramma Maatschappelijke Ondersteuning in de jaarrekening zijn lasten verantwoord voor de uitkering van Trekkingsrecht Persoonsgebonden Budget Wet Maatschappelijke ondersteuning 2015 van € 681.862. De uitkering van de Persoonsgebonden Budget aan de eindbegunstigden vindt plaats via de Sociale Verzekeringsbank (SVB). De gemeente heeft onvoldoende controle-informatie kunnen verkrijgen om vast te stellen dat de betalingen die door de SVB zijn gedaan aan eindbegunstigden:

- In overeenstemming zijn geweest met de voor die eindbegunstigden afgegeven beschikkingen.

- Besteed zijn aan daadwerkelijk geleverde zorg als bedoeld in de afgegeven beschikking.

Dit wordt veroorzaakt door het feit dat:

- De SVB bij de Verantwoording 2015 Trekkingsrecht pgb Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 (d.d. 10 juni 2016) een afkeurende controleverklaring heeft overlegd.
- De SVB de constatering niet specifiek kan toerekenen aan individuele gemeenten.
- De gemeente Winsum over het boekjaar 2015 niet op een andere, controleerbare wijze, op basis van haar eigen interne beheersmaatregelen kan aantonen dat de uitgaven rechtmatig tot stand zijn gekomen en de beschikbaar gestelde gelden besteed zijn conform de afgegeven beschikkingen aan de, in deze beschikkingen bedoelde, daadwerkelijk geleverde zorg.

Derhalve hebben wij niet kunnen vaststellen of er eventueel correcties noodzakelijk waren met betrekking tot € 681.862. Dit bedrag kwalificeert daardoor als onzekerheid in onze controle van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Onvoldoende controle-informatie inzake de daadwerkelijke levering van zorg in natura op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning

Als onderdeel van de gerealiseerde lasten deelprogramma Maatschappelijke Ondersteuning in de jaarrekening zijn lasten verantwoord voor inkopen van zorg in natura op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning. De gemeente heeft voor een bedrag van € 555.630 onvoldoende controle-informatie kunnen verkrijgen van de zorginstellingen waarbij de zorg is ingekocht, om vast te stellen dat de zorg in natura daadwerkelijk, in overeenstemming met de geïndiceerde zorg, is geleverd.

De gemeente Winsum kan over het boekjaar 2015 ook niet op basis van haar eigen interne beheersmaatregelen op deze of andere wijze aantonen dat de ingekochte zorg binnen de geldende kaders daadwerkelijk is geleverd aan de rechthebbenden.

Derhalve hebben wij niet kunnen vaststellen of er eventueel correcties noodzakelijk waren met betrekking tot het bedrag aan inkopen zorg in natura € 555.630 of dat voor dit bedrag de inkopen zorg in natura rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit bedrag kwalificeert daardoor als onzekerheid in onze controle van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Onvoldoende controle-informatie inzake de daadwerkelijke levering van zorg in natura op grond van de Jeugdwet

Als onderdeel van de gerealiseerde lasten deelprogramma Maatschappelijke Ondersteuning in de jaarrekening zijn lasten verantwoord voor inkopen van zorg in natura op grond van de Jeugdwet. De gemeente Winsum heeft voor een bedrag van € 155.498 onvoldoende controle-informatie kunnen verkrijgen van de zorginstellingen waarbij de zorg is ingekocht, om vast te stellen dat de zorg in natura daadwerkelijk, in overeenstemming met de geïndiceerde zorg, is geleverd.

De gemeente Winsum kan over het boekjaar 2015 ook niet op basis van haar eigen interne beheersmaatregelen op deze of andere wijze aantonen dat de ingekochte zorg binnen de geldende kaders daadwerkelijk is geleverd aan de rechthebbenden.

Derhalve hebben wij niet kunnen vaststellen of er eventueel correcties noodzakelijk waren met betrekking tot het bedrag aan inkopen zorg in natura van € 155.498 of dat voor dit bedrag de inkopen zorg in natura rechtmatig tot stand zijn gekomen. Dit bedrag kwalificeert daardoor als onzekerheid in onze controle van de getrouwheid en de rechtmatigheid van de jaarrekening.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Winsum, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking', een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf 'Onderbouwing van het oordeel met beperking', in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder verordeningen van de gemeente.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213, lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Zwolle, 20 september 2016

Deloitte Accountants B.V.

was getekend: drs. R. Lubbers-Hilbrands RA

VASTSTELLINGSBESLUIT

FASTSTELLINGSBESLUIT

De jaarstukken 2015 zijn aan de raad overlegd en is tegelijkertijd ter secretarie voor een ieder ter inzage gelegd en tegen betaling van de kosten algemeen verkrijgbaar gesteld.

Winsum,

Burgemeester en wethouders van Winsum,

M.A.P. Michels, burgemeester

R.J. Bolt, secretaris.

Aldus vastgesteld door de raad van de gemeente Winsum in zijn openbare vergadering van 12 juli 2016.

De raad voornoemd,

M.A.P. Michels, voorzitter.

J. van der Meer, griffier.

